

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Puistolan ja Heikinlaakson

aluesuunnitelma 2012–2021

Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021

Julkaisija: Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Vastuuhenkilö: Virpi Vertainen, puh. 310 38518
Teksti: Zuzana Hrasko-Johnson, Kati Tolvanen, Tiina Saukkonen
Visualisointi: Anne Ekholm, Katarina Wallin
Taitto: Mervi Koivula
Kartat: © Kaupunkimittausosasto, Helsinki (012/2012) (painettu versio)
© Kaupunkimittausosasto, Helsinki (013/2012) (verkkoversio)
ISBN: 978-952-272-232-4 (painettu versio), 978-952-272-233-1 (verkkoversio)
ISSN: 1238-9579
Paino: Kopio Niini Oy
Painos: 50 kpl

Puistolalan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:3 / Arkkitehtuuriosasto

ISBN: 978-952-272-232-4 (painettu versio), 978-952-272-233-1 (verkkoversio)

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman laatiminen ja osallistuminen

Aluesuunnittelun tavoitteena on, että kaupungin puistojen, ulkoilu- ja katualueiden, torien ja aukoiden laatu paranee ja monipuolistuu tasavertaisesti eri kaupunginosissa. Suunnittelualueeseen kuuluvat Puistolän peruspiirin osa-alueet Puistola ja Heikinlaakso. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Keväällä 2010 alkanut työ on tehty luonnonhoidon osalta arkkitehtuuriosaston omana työnä ja katujen ja rakennettujen puistojen osuudesta on vastannut konsultti Destia Oy.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelma on tarveselvitys, johon on kirjattu alueelliset korjaus- ja muutostarpeet. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Aluesuunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Katualueet

Katualueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään toimivaan, kestävään, viihtyisään ja esteettömään kokonaisuuteen huomioiden kunnossapidon vaatimusten lisäksi alueen alkupe- räiset materiaalivalinnat ja alueen ominaispiirteet.

Tässä aluesuunnitelmassa on esitetty seuraavan kymmenen vuoden aikana tehtäväksi kolme katualueille sijoittuvaa laajaa peruskorjauskohdetta. Peruskorjauskohteiksi valittiin keskeisillä paikoilla sijaitsevia, suunnittelua vaativia kohteita, joiden toiminnallisuudessa tai turvallisuudessa on parannettavaa. Näitä ovat Puunkaatajantien rakentaminen, Puistolantien ja Puistolän torin peruskorjaus.

Aluesuunnitelmassa on esitetty katualueille myös pienempiä kunnostushankkeita, joiden tarkoituksena on ylläpitää ja parantaa turvallisuutta, viihtyvyyttä sekä kunnossapidettävyyttä. Katualueilla näitä kohteita on niin ikään kolme kappaletta. Parannetaan kevyen liikenteen verkoston toimivuutta mm. jalkakäytäviä päällystämällä ja käsijohteita uusimalla sekä kunnostetaan katukasvillisuutta.

Katualueille on erikseen esitetty nk. ensikunnostuskohteita, jotka toteutetaan kiireellisinä parannustoimenpiteinä. Näitä hankkeita ovat mm. suojateiden ja töyssyjien massausmerkinnät, rikkoutuneiden paalujen korjaus sekä esteettömyyden tavoitetilan mukaisten reunakivien rakentaminen suojateiden kohdille.

Viheralueet

Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen.

Viheralueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään turvaamaan sekä puistojen aikakaudelle tyypillisten piirteiden säilyminen että nykyajan tarpeiden tyydyttäminen. Pintamateriaalien, kasvilajien, kalusteiden ja varusteiden valinnassa otetaan huomioon kunnossapidon vaatimusten ja kaupungin linjausten lisäksi alueen ominaispiirteet. Suunnittelussa huomioidaan myös eri-ikäiset käyttäjät ja esteettömyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Puistojen käytettävyyttä vahvistetaan pääosin uusimalla puistojen kalusteita ja täydentämällä puistojen reitistöä.

Suunnittelualueen suurin ja keskeisin rakennettu viheralue on Nummisuutaripuisto, toiminnallisesti erittäin tärkeä on leikki- ja leikkipuisto Nurkka. Suuntimopuistokin sijaitsee erittäin keskeisellä alueella Puistolän aseman tuntumassa, mutta sen kunto rajoittaa sen suosiota.

Vähemmän rakennettuja ja hyvin suosittuja viheralueita ovat Aurinkomäenpuisto, Maamiehenpolun metsikkö sekä Suurmetsän täyttöalue, missä sijaitsee alueen ainoa koirapuisto. Sienipuisto on maisemallisesti merkittävä ja ekologisesti vaihteleva alue. Sen kalliokukkuloilla avautuvat laajat näkymät ja alueella sijait-

see Helsingin korkein luonnonmaan kohta. Roosinmäki puolestaan edustaa arvokkaita ketoalueita sen kalkkipitoisuuden ansiosta ja kuuluukin alueen merkittäviin suojelualueisiin.

Kunnostettaviksi kohteiksi valittiin polkujen vahvistaminen viheralueilla sekä kiinteiden kalusteiden uusiminen tai lisääminen sekä puistoissa että katu- ja aukioalueilla.

Viheralueille on esitetty aluesuunnitelmassa kolmea peruskorjaus- ja uudisrakentamishanketta. Nämä ovat leikkipuiston Nurkan peruskorjaus, Sienipuiston uudet reittitarpeet (uudisrakentamiskohde) ja Suuntimopuiston peruskorjaus. Kiireisimmät ovat leikkipuiston Nurkan peruskorjaus, koska puisto on kirjaimellisesti asukkaiden olohuone. Suuntimopuistossa kiireisin on leikkipaikka samoin perustein. Sienipuiston kautta Vantaalle asti jatkuvan kevyenliikenteen väylän tarve kasvavat Vantaalla tapahtuvan kehityksen myötä.

Kunnostuskohteina on viheralueiden kalusteiden lisääminen (penkit ja jäteastiat) sekä käytetyimpien yhteyspolkujen vahvistaminen.

Luonnonhoito

Puistolan ja Heikinlaakson alue on luonnonympäristöltään ja maisemaltaan monipuolinen. Alueella on sekä reheviä kangasmetsiä, että hienoja karuja kalliometsiä. Laajimmat metsäalueet ovat alueen itä- ja eteläreunassa. Pohjoisessa alue rajautuu Vantaan puolella olevaan laajempaan Kalkkikallion kallioiseen metsäalueeseen. Maisemapelto- ja niittyalueet keskittyvät Suuntimopuistoon, Nummisuutaripuistoon, Karjuniitylle ja Aurinkomäenpuistoon.

Metsiä, niittyjä ja peltoja on yhteensä 66 ha, mikä on 18 % koko kaupunginosan pinta-alasta (363 ha).

Puistolan ja Heikinlaakson alueella vallitsevat varttuneet, valtaapuuston iältä keskimäärin 60-vuotiaat metsät. Vanhinta ja huonokuntoisinta Suurmetsäntien pohjoispuolista kuusikkoa aletaan uudistaa vaiheittain.

Lähivirkistys- ja ulkoilumetsien (hoitoluokat C1.2 ja C2.1) hoidon tavoitteena on ylläpitää metsien ulkoilu- ja virkistyskäyttö-, maisema- ja luonnon monimuotoisuusarvoja. Puuston tiheyttä harvennetaan hyväkuntoisen valtapuuston alle jäänyttä heikentyneitä puustoa poistamalla ja pienpuuston hoidolla. Lähivirkistysmetsiä tiheämpiä ja eri-ikäisiä metsiä voidaan ja tulee ylläpitää alueilla, joissa on vähemmän ulkoilukäyttöä, kuten suojametsissä (hoitoluokka C3). Arvometsät (C5) ovat suurimmaksi osin hoidon ulkopuolelle säästettäviä metsiköitä. Osa arvometsistä on jalopuumetsiköitä, joita hoidetaan erikoishakkuulla.

Metsänhoidossa on tavoitteena ylläpitää ja kehittää luonnon monimuotoisuutta turvaavaa metsäalueiden ja metsien eri-ikäisrakennetta. Maapuiden jättämistä suositaan turvallisuussyistä. Linnustolle ja eläimistölle jätetään pienpuuston hoidon yhteydessä vaihtelevia tiheikköjä sopiviin kohtiin. Erilaista lahoaavaa puuta jätetään hoidettaviin kaupunkimetsiin sellaisiin kohtiin, jossa siitä ei ole haittaa lähiasukkaille tai ulkoilijoille.

Roskaaminen on ikävä ilmiö metsissä ja ulkoilureittien varsilla sekä niittyalueilla ja ojissa. Pahimmilla kohteilla joudutaan puutarhajätteen ja roskien keräämistä tehostamaan, mikä on kallista viheralueiden hoitotyötä.

Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelman mukaisesti laadittiin luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuoden 2011 aikana (Luonnonhoidon toteutusohjelma 2012–2021).

Rahoitustarve

Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Puistolan ja Heikinlaakson yleisten alueiden rahoitustarve on 4,4 miljoonaa euroa, josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 2,5 miljoonaa euroa. Katujen osalta rahoitustarve on 1,7 milj. euroa, puistojen osalta 0,8 milj. euroa.

SAMMANDRAG

Planens upprättande och invånarmedverkan

Områdesplanens syfte är, att kvaliteten hos stadens parker, rekreations- och gatuområden, torg och skvärrer förbättras och göres mångsidigare jämbördigt över stadens olika delar. Till planeringsområdet hör Parkstads distrikts delområden Parkstad och Henriksdal. Planen berör områden, som planerats som gatu- och parkområden jämte allmänna områden. I det våren 2010 påbörjade arbetet har naturvårdsdelen utförts i Arkitekturavdelningens egen regi. För gatornas och de planlagda parkernas del har Destia Ab ansvarat som konsult.

Områdesplanen är Byggnadskontorets arbetsredskap för att underhålla gatu- och parknätverket jämbördigt över hela Helsingfors stadsområde. Planen består av en behovsanalys, till vilken är definierade områdesvisa renoverings- och förändringsbehov.

I planen granskas gatu- och parkområdenas tillstånd och servicen i nuläget jämte förbättringsbehov efter hörande av områdets invånare. I områdesplanen presenteras av byggnadskontoret erbjuden ambitionsnivå rörande de allmänna områdenas skötsel, grundrenoveringar, åtgärdsbehov och åtgärdernas tidsmässiga prioritering. Planen verkställs inom ramen för tillgängliga resurser.

Gatuområden

Vid gatuområdenas planering och istandsättning eftersträvas en fungerande, hållbar, trivsamt och hinderfri helhet, som beaktar skötselns krav förutom områdets ursprungliga materialval och områdets särdrag.

I denna områdesplan presenteras inom tre gatuområden omfattande grundrenoveringsobjekt, som staden har till uppgift att åtgärda inom de följande tio åren. För grundrenovering har valts centralt placerade objekt, som kräver planering och vars funktion och säkerhet bör förbättras. Dessa är byggandet av Trädfällarvägen och grundrenoveringen av Parkstadsvägen och Parkstads torg.

I områdesplanen presenteras också gatuavsnitt med mindre förbättringsprojekt, vilka syftar till att förbättra och upprätthålla säkerheten, trivsamtheten och underhållet. Sådana objekt i gatuområdena är likaledes tre stycken. Lättrafiknätets funktion förbättras, bl a på gångvägarna avseende ytbeläggning och förnyade ledstänger jämte iståndsättning av gatuvegetationen.

Inom gatuområdena är separat presenterade s k förstahandsobjekt för iståndsättning, vilka fullbordas med brådskande förbättringsåtgärder. Bland dessa projekt är bl a skyddsvägarnas och farthindrens utmärkning med vit bitumenmassa, reparation av skadade pållare jämte att justera kantstenar vid skyddsvägarna, så att de inte utgör hinder.

Grönområden

Avseende grönområdena är målet att försäkra sig om en mångsidig, mångformig och väl fungerande helhet.

Vid planeringen och iståndsättandet av grönområdena eftersträvas att säkerställa såväl bevarandet av parkernas tidstypiska drag som tillfredsställandet av nutida behov. Vid val av ytmaterial, växtslag, möbler och utrustning beaktas skötselkrav enligt stadens principer jämte området's särdrag. Vid planeringen beaktas också brukarnas olika åldrar. Vid god framkomlighet och säkerhet fästes speciell uppmärksamhet. Parkernas användbarhet säkerställs främst genom förnyande av deras möblemang och utrustning och genom komplettering av vägnätet.

Planeringsområdets största och mest centralt byggda grönområde är Sockenskomakarparken. Funktionellt sett är lekparken Nurkka speciellt viktig. Även Pejlingsparken finns i ett särskilt centralt läge i anknnytning till Parkstads station, men dess kondition begränsar dess popularitet.

Mindre utbyggda och väl omtyckta grönområden är Solbackaparken, Lantmannastigens skogsdunge såväl som Storskogs utfyllnadsområde, där området's enda hundpark finns. Svampparken är landskapsmässigt betydelsefull och ekologiskt omväxlande. Dess bergkullar öppnar vida vyer och inom området finns

Helsingfors högsta naturliga höjdpunkt, Roosbacken uppvisar värdefulla beteslandskap tack vare sin kalkrikedom och hör till områdets mest betydande skyddsobjekt.

Som objekt och områden, som skall iståndsättas, har speciellt valts områdets stig- och gångvägssystem samt förnyelse och komplettering av fasta möblemanng och utrustning både i parkområdena och i gatu- och skvärområdena.

Inom grönområdena är presenterade tre grundrenoverings- och nybyggnadsprojekt. Dessa är grundrenoveringen av lekparken Nurkka, nya gångvägssystem (nybyggnadsprojekt) i Svampparken och grundrenoveringen av Pejlingsparken. Mest brådskande är grundrenoveringen av lekparken Nurkka, eftersom parken bokstavligen är ett invånarnas vardagsrum. Mest brådskande i Pejlingsparken är lekplatsen. Den ökande trafiken på lätttrafikleden via Svampparken till Vanda stärker behovet av en utveckling.

Underhållsobjekt är utökningen av grönområdenas möblemanng (bänkar och sopkärl) jämte förstärkningen av de mest utnyttjade förbindelsestigarna.

Naturvård

Parkstads och Henriksdals område är vad gäller naturmiljö och landskap mångskiftande. Inom området finns såväl frodiga hedskogar som vackra karga hållskogar. De vidaste skogsområdena är belägna vid områdets ost- och sydkanter. I norr gränsar området till det på Vanda-sidan belägna Kalkberget med ett bergigt skogsområde. Områden med landskapsåkrar och ängar koncentreras till Pejlingsparken, Sockenskomakarparken, Galtängen och Solbackaparken.

Skogar, ängar och åkrar utgör tillsammans 66 ha, vilket utgör 18 % av hela stadsdelens yta (363 ha).

Inom Parkstads och Henriksdals område dominerar uppväxta, i huvudsak 60-åriga skogar. Granbestånden norr om Storskogsvägen är överåriga och i dåligt skick och bör förnyas stegvis.

Målet med skötseln av närrekreations- och friluftsskogarna (skötselklasserna C1.2 och C2.1) är att bibehålla deras värden för rekreation och friluftsliv samt för landskapets och naturens mångfald. De täta trädbestånden gallras mot att bevara dominerande träd i gott skick under borttagande av träd i sämre skick och mot skötsel av ungbestånden. Tätare närrekreationsskogar och olikåldrade skogar kan och kommer att skötas i områden med mindre rekreativ användning som i skyddsskogar (skötselklass C.3). Gagnvirkesskogar (C5) är bevarandevärda skogsbestånd, som i huvudsak står utanför denna skötsel. En del av gagnvirkesskogarna och ädelträdbestånden sköts genom specialavverkningar.

I skogsvården är målet att underhålla och utveckla naturens mångfald genom att garantera skogsområdenas och skogens olika åldersstrukturer. Fallna, förmultnande träd rekommenderas kvarlämnade av säkerhetsskäl. I samband med skötseln av småbestånden lämnas kvar åt fågel- och smådjursfaunan varierande täta bestånd där så passar. Diverse multnande träd lämnas kvar i skötta stadsskogar på sådana platser, där de inte stör invånarna eller de rekreationssökande.

Nedskräpning är en ständig företeelse i skogarna och utefter rekreativ stråken samt på ängarna och i diken. På de värsta platserna intensifieras uppsamlingen av trädgårdsavfall och skräp, vilket är ett kostsamt moment i skötselarbetet.

I enlighet med Parkstads och Henriksdals områdesplan har under 2011 uppgjorts en genomförandeplan för naturvården (Luonnonhoidon toteutusohjelma 2012–2021).

Finansieringsbehov

Grundat på i samband med områdesplaneringen gjord utredning är finansieringsbehovet för Parkstads och Henriksdals allmänna områden är 4,4 milj. euro, varav 2,5 milj. euro hänförs till de i denna rapport närmare beskrivna projekten. Gatornas andel är 1,7 mil. euro, parkernas andel är 0,8 milj. euro. Planen förverkligas inom ramen för tillgängliga resurser.

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ.....	3
SAMMANDRAG	7
1. JOHDANTO	13
2. TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT	15
2.1. Tavoitteet.....	15
2.2. Menetelmät	16
3. ALUEANALYYSI.....	19
3.1. Suunnittelualue	19
3.2. Suunnittelualueen yleisanalyysit	21
3.2.1 Maastonmuodot ja maaperä.....	21
3.2.2 Maankäyttö ja varaukset.....	24
3.2.3 Väestö.....	28
3.3. Kaupunkikuvan ja arvokohteiden analyysi	29
3.3.1 Rakentamisen vuosikymmenet.....	29
3.3.2 Miljötyypit ja maisema.....	31
3.3.3 Suojelukohteet	32
3.3.4 Arvokkaat luontokohteet	34
3.4. Katualueet.....	39
3.4.1 Melusuojaus.....	41
3.4.2 Katualueiden ylläpitoluokitus.....	42
3.5. Viheralueet ja niiden hoitoluokitus.....	44
3.6. Vuorovaikutus	47
3.6.1 Asukaskysely	47
3.6.2 Tilaisuudet ja palautteet	53
3.7. Vuonna 2000 laaditun viheraluesuunnitelman toteutuminen	53
3.8. Alueanalyysin johtopäätökset.....	57
4. PALVELUVERKOSTOT.....	59
4.1. Yleisten alueiden palveluverkosto.....	59
4.2. Ulkoilureitit.....	60
4.3. Esteettömyyden tavoitetaso	60
4.4. Palvelut viheralueilla	62
4.5. Muita yleisten alueiden palveluja	66
4.6. Muutostarpeet ja tavoitteet.....	67
5. KADUT, AUKIOT JA KATUVIHERALUEET	68
5.1. Katujen kunto- ja tarvekartoituksen tulokset	68
5.1.1 Puistolankatualueet.....	73
5.1.2 Heikinlaaksonkatualueet.....	77
5.2. Alueelliset muutostarpeet ja tavoitteet	78
5.3. Ylläpitoluokkamuuutokset	81

6.	VIHERALUEET	82
6.1.	Puistojen kunto- ja tarvekartoituksen tulokset.....	82
6.1.1.	Puistolan viheralueet.....	85
6.1.2.	Heikinlaakson viheralueet.....	87
6.2.	Puistojen muutostarpeet ja tavoitteet	89
6.3.	Hoitoluokkamutokset.....	91
6.4.	Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon yleistavoitteet	93
6.4.1.	Luonnonhoidon linjaus.....	93
6.4.2.	Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon tavoitteet.....	94
6.5.	Luonnonhoidon alueiden tila ja kehittämistavoitteet	95
6.5.1.	Luonnonhoidon alueet, niiden käyttö ja viihtyisyys	95
6.5.2.	Luonnonhoitoa koskevat asukastoiveet ja palautteet	96
6.5.3.	Maisema ja kulttuurihistoria luonnonhoidossa	97
6.5.4.	Luonnonhoidon hoitoluokat	98
6.5.5.	Luonnon arvokohteet, monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet	99
6.5.6.	Kasvupaikat	100
6.5.7.	Metsien puulajisuhteet	102
6.5.8.	Puuston ikärakenne, hakkuu- ja metsänhoitotarve	102
6.5.9.	Ulkoilureitit, kuluneisuus ja roskaantuneisuus	107
6.5.10.	Maisemapellot, niityt ja pienvedet	110
6.6.	Luonnonhoidon toteutusohjelma 2012–2021	112
6.7.	Luonnonhoidon kustannukset hoitoluokittain	113
6.8.	Luonnonhoidon kohdekohtaiset tavoitteet	114
7.	PERUSKORJAUS-, UUDISRAKENTAMIS- JA KUNNOSTUSKOHTEET.....	119
7.1.	Hankkeiden perustelut ja yhteenveto.....	119
7.2.	Katualueet.....	119
7.2.1.	Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet	119
7.2.2.	Kunnostuskohteet	121
7.2.3.	Ensikunnostuskohteet.....	123
7.3.	Viheralueet.....	123
7.3.1.	Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet	123
7.3.2.	Kunnostuskohteet	125
7.4.	Jatkosuunnittelu- ja selvitystarpeet.....	126
8.	RAHOITUSTARPEIDEN YHTEENVETO	127
8.1.	Kokonaisrahoitustarve.....	127
8.2.	Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet	128
8.2.1.	Katualueet.....	128
8.2.2.	Viheralueet.....	128
8.3.	Kunnostuskohteet ja ensikunnostuskohteet	129
8.3.1.	Kunnostuskohteet	129
8.3.2.	Ensikunnostuskohteet.....	129
9.	LÄHTEET	130
10.	LIITTEET	132

1. JOHDANTO

Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Puistolan ja Heikinlaakson yleisiä alueita kymmenvuotiskaudella 2012–2021. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja. Siinä esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Suunnitelman laadinta aloitettiin käyttäjäkyselyllä kesällä 2009 asukkaiden huomioiden ja tarpeiden kartoittamiseksi. Kesällä 2010 tehtiin maastokartoitukset ja laadittiin suunnitelmaosuus. Käyttäjäkyselyn tulokset ja alueen analyysi esiteltiin asukkaille syyskuussa 2010 näyttelyssä monitoimitalo Nurkassa, missä oli mahdollista antaa suunnittelutoimiston asiantuntijoille palautetta alueen nykytilasta ja esittää toiveita alueen kehittämiseksi. Suunnittelun vaiheita oli mahdollista seurata ja materiaalia kommentoida myös rakennusviraston Internet-sivujen kautta koko suunnittelutyön ajan.

Helsingin kaupungin rakennusvirastossa aluesuunnitelman laadintaprosessista vastasi aluesuunnittelija Virpi Vertainen. Suunnitteluinsinööri Pirjo Koivunen toimi asiantuntijana erikoisalanaan kadut ja tekninen suunnittelu. Luonnonhoidon vastaava Tiina Saukkonen laati luonnonhoidon osuuden. Suunnitelman laatimisessa konsulttina oli Destia Oy. Destia Oy:n työryhmään kuuluivat projektipäällikkö, maisema-arkkitehti Zuzana Hrasko-Johnson, insinööri AMK Kati Tolvanen, FM Anne Ekholm ja tekn. yo Katarina Wallin.

Suunnitelmaluonnos esiteltiin yleisölle joulukuussa 2010 pidetyssä näyttelyssä ja 9.12.2010 järjestetyssä vuorovaikutustilaisuudessa. Luonnonhoidon suunnitelmaosuuden luonnos käsiteltiin luonnonhoidon työryhmässä vuonna 2011. Suunnitelmaluonnoksesta oli mahdollista antaa palautetta Internet-sivujen kautta. Palautteen vaikutuksesta on tarkistettu muun muassa luonnonhoidon kuviokohtaisia toimenpiteitä.

Arkkitehtuuriosaston johtoryhmä sai tiedoksi suunnitelman linjat, painotukset ja kustannusraamin 5.4.2012. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelman vuosille 2012–2021 ohjeellisena noudatettavaksi 24.4.2012.

2. TYÖN TAVOITTEET JA MENETELMÄT

2.1. Tavoitteet

Aluesuunnitelmassa tarkastellaan yleisten alueiden nykytilaa ja kehittämistarpeita. Tarkoituksena on koota havaittujen puutteiden ja kehittämistarpeiden sekä -ideoiden pohjalta tavoitesuunnitelma seuraavalle kymmenvuotiskaudelle.

Aluesuunnitelmassa kirjataan tulevien vuosien rakentamis- ja kunnostustarpeet yleisillä alueilla ja arvioidaan niiden kustannukset. Lisäksi kirjataan luonnonhoidon tavoitteet sekä ehdotukset hoitotavan muutoksista yleisillä alueilla. Kunnostus- ja toimenpide-ehdotusten päämääränä on arkkitehtuuriosaston strategian mukainen viihtyisä, toimiva, kestävä, esteetön ja turvallinen ympäristö. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Puistolan ja Heikinlaakson viheraluekokonaisuutta kehitetään osana Helsingin viheralueverkostoa siten, että käyttömahdollisuudet paranevat entisestään. Tavoitteena on, että katualueet muodostavat turvallisen, toimivan ja esteettisesti tasapainoisen liikkumisympäristön kaupunkilaisille. Puistojen, ulkoilualueiden ja katu ympäristöjen kehittämisessä otetaan huomioon kulttuurihistorialliset arvot sekä luonnon ja maiseman erityispiirteet.

Aluesuunnitelman taustalla on ollut kymmenen vuoden takainen viheraluesuunnitelma. Katualueita ei tällöin kartoitettu. Alueiden käytössä on tapahtunut 10 vuoden aikana muutoksia. Osa viheraluesuunnitelman hankkeista on toteutunut tähän mennessä kokonaan ja osa on edelleen kesken tai toteuttamatta. Esitettyjen hankkeiden määrä ja tavoitetila olivat varsin optimistisia käytettävissä olevien resurssien suhteen. Osa ehdotetuista hankkeista on käynyt tarpeettomaksi, koska kaupunki ja asukkaiden asenteet muuttuvat sekä esimerkiksi luontoympäristöjen ja pienvesien arvostus on kasvanut.

2.2. Menetelmät

Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelman laatiminen aloitettiin käyttäjäkyselyllä kesällä 2009. Kyselyssä kartoitettiin asukkaiden huomioita ja tarpeita.

Aluesuunnitelman pohjaksi on laadittu alueanalyysi Helsingin kaupungin paikkatietoaineiston ja muiden lähtötietojen avulla. Analyysissä on tarkasteltu mm. suunnittelualueen luonnonoloja, väestöä, maankäyttöä, kaupunkikuvaa ja arvokohteita sekä yleisten alueiden kokonaisuutta ja niiden tarjoamia palveluita. Analyysin avulla on perehdytty alueen ominaispiirteisiin, jotta eri tekijät on voitu huomioida aluesuunnitelmassa riittävällä tavalla.

Kesällä 2010 tehtiin maastokartoitukset ja laadittiin aluesuunnitelman luonnos. Maastokartoituksessa arvioitiin silmämääräisesti katu- ja puistoalueiden kunto, jonka perusteella alueet luokiteltiin kolmeen kuntoluokkaan. Kuntoluokituksen perusteet on esitetty taulukossa 1. Samalla arvioitiin kunnostettavien kohteiden kiireellisyys ja vaadittavat kunnostustoimet. Kuntokartoituksen tulokset on esitelty kartoilla sivuilla 69, 70, 71, 74, 75 ja 83. Kunto- ja tarvekartoituksessa tarkistettiin ja päivitettiin lisäksi hoito- ja kunnossapitoluokkien, ulkoilureitistön ja valaistuksen muutostarpeet. Maastokartoituksen perusteella laskettiin alueen kokonaisrahoitustarve (Luku 8).

Taulukko 1 Kuntoluokitus.

KUNTOLUOKKA		KRITEERIT
1	Toimiva	-perusasiat kunnossa -puutteita ja kulumia -vauriot korjattavissa normaalin ylläpidon toimin
2	Kunnostettava	-selkeitä puutteita jollain ja/tai kaikilla osa-alueella -vaurioiden korjaaminen vaatii normaalia perusteellisempaa kunnossapitoa tai tehostettua ylläpitoa -kunnostaminen ei vaadi suunnittelua -käyttötarkoitus ei muutu
3	Peruskorjattava (Uusittava)	-vakavia puutteita kaikilla osa-alueilla -vauriot kokonaisvaltaisia, korjaaminen edellyttää suunnittelua -käyttötarkoituksen muuttuminen

Tiedonkeruu tapahtui pääosin visuaalisin inventoinnein ja mittauksin, joiden tiedot vietiin paikkatietojärjestelmään. Myös suuri osa lähtötiedoista oli paikkatietoaineistona tai se siirrettiin siihen. Analyysien ja maastoinventointien avulla arvioitiin katu- ja viheralueiden rakenteellista kuntoa, turvallisuutta, katutilan pintarakenteita ja kalusteita, kasvillisuutta, valaistusta, esteettömyyttä sekä puhtaana- ja ylläpidettävyyttä. Katutilan alle sijoitettavia teknisen huollon verkostojen kuntoa ei tässä yhteydessä tarkasteltu.

Lähtötietojen, maastokartoituksessa havaittujen puutteiden ja asukaspalautteen perusteella tehtiin ehdotus kunnostettavista kohteista, jotka luokiteltiin peruskorjaus- tai uudisrakentamishankkeisiin ja pienempiin kunnostushankkeisiin (taulukko 2). Suunnitelmassa esitettävistä hankkeista laadittiin hankeohjelmat ja kustannusarviot sähköiseen Fore-järjestelmään. Lopuksi laskettiin suunnitelmassa toteutettaviksi esitettyjen toimenpiteiden kokonaiskustannukset (luku 8, s. 127).

Taulukko 2 Kohteiden jako rahoitustavan mukaan.

HANKKEEN TYYPI	
Uudisrakentamis- ja peruskorjauskohde (Rakentamisen kohteet)	-uusittavat kohteet -korjaaminen vaatii suunnittelua/suunnitelman -yleensä kuntoluokka 3
Pienemmät kunnostuskohteet (Kunnossapidon toimenpiteet)	-tavoitetaso on saavutettavissa normaalia perusteellisimmilla kunnossapidon tai tehostetun ylläpidon toimenpiteillä -ei vaadi erillistä suunnitelmaa -yleensä kuntoluokka 2
Ensikunnostuskohde	-kiireellisesti toteutettavia kunnossapidon tai ylläpidon kohteita -turvallisuuspuutteet

Tärkeänä osana suunnitteluprosessia on ollut yhteistyö ja vuorovaikutus suunnittelijoiden, osallisten ja asukkaiden välillä. Hallintokuntien edustajia on kuultu prosessin eri vaiheissa. Asukkailla on ollut mahdollisuus seurata suunnittelun etenemistä ja vaikuttaa suunnitelmaan käyttäjäkyselyn tai Internet-sivujen kautta sekä näyttelyssä ja asukastilaisuudessa.

Aluesuunnitelman lähtöaineistona ovat mm. ajantasa-asema-kaavat, Helsingin yleiskaava 2002, maakuntakaava, kantakartta, johtotiedot, katualueiden ylläpitoluokat, puistojen hoitoluokat ja maaperäkartta, asukaskysely ja saatu muu palaute sekä liikennesuunnitelmat. Rakennusviraston esteettömyyden perus- ja erikoistason reittien määrittely suunnittelualueella, Helsingin luonnonhoidon linjaus, kaupunkikalusteohje ja kasvinlinjaus ovat ohjanneet suunnitteluratkaisuissa.

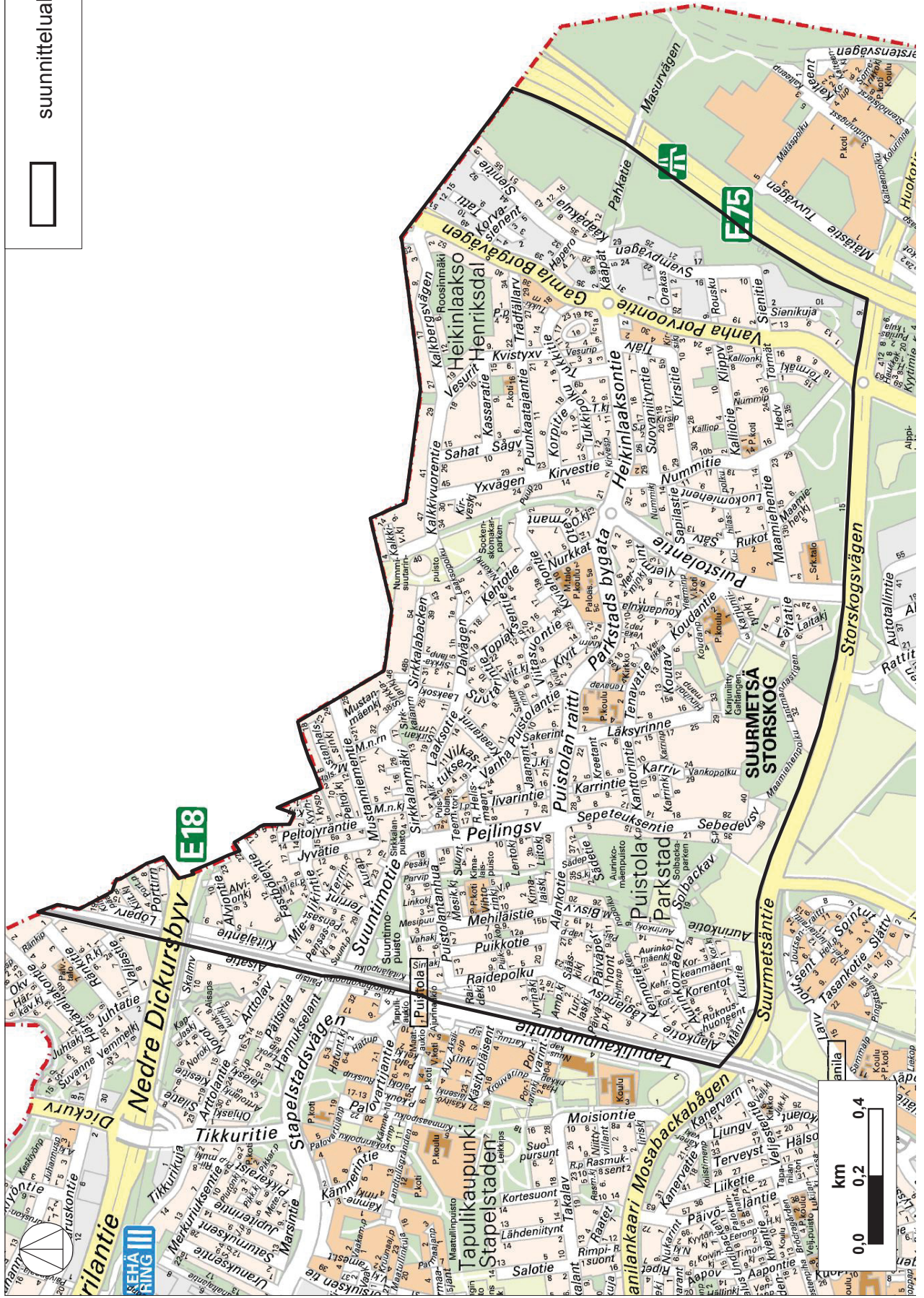
3. ALUEANALYYSI

3.1. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee koillisessa suurpiirissä Helsingin pohjoisrajalla. Suunnittelualueeseen kuuluvat Puistolän peruspiirin osa-alueet Puistola ja Heikinlaakso. Kohdealuetta rajaa lännessä päärata, etelässä Suurmetsäntie, idässä Lahdenväylä ja pohjoisessa Vantaan kaupungin raja. Alueen läpi kulkeva Vanha Porvoontie kevyen liikenteen väylineen ei kuulu suunnittelualueeseen.

Suunnitelma käsittää noin 50 hehtaaria katualueita ja 70 hehtaaria viheralueita. Viheralueita on noin 88 m² asukasta kohden. Rakennettujen puistojen osuus viheralueista on noin 6,4 hehtaaria eli 9,1 %. Luonnonhoidon tavoitteet on määritelty myös Lahdenväylän liikennealueen metsille sekä eräille kaupungin omistamille tonteille. Suunnittelualueen kokonaispinta-ala on 370 hehtaaria.

suunnittelualueen raja

Sienipuistossa sijaitsee Helsingin korkein luonnonmaan kohta.

Avo-ojana Longinoja alkaa Karjuniityn pohjoispuolella.

3.2. Suunnittelualueen yleisanalyysit

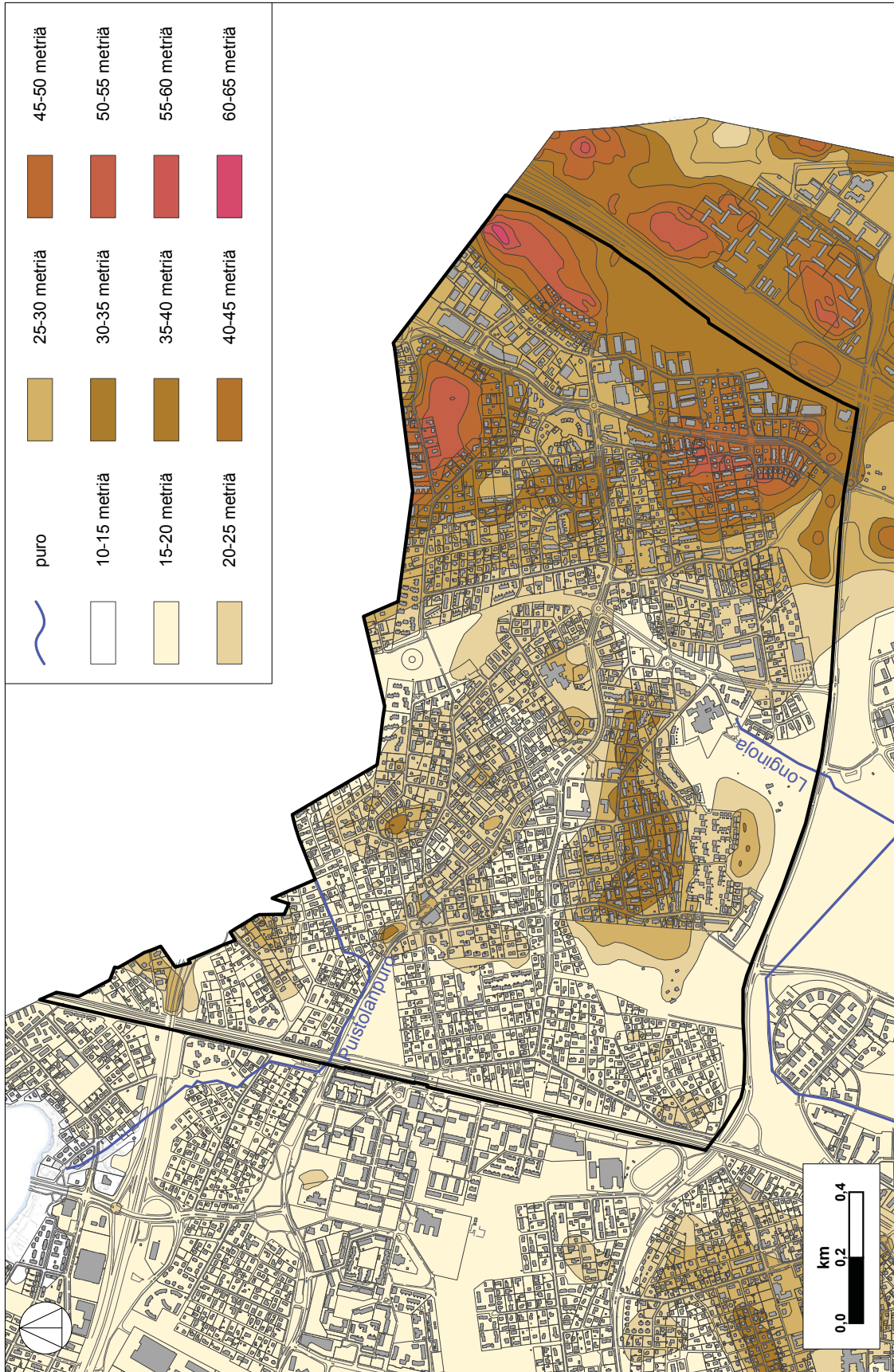
3.2.1 Maastonmuodot ja maaperä

Suunnittelualue on ennen rakentamista ollut kumpuilevaa metsä- ja peltomaata. Maanpinnan korkeus vaihtelee alueella +15 m ja +63 m välillä (kartta 3.1: topografia ja purot). Alueella on kallioista kitkamaa-alueita noin 80 % ja savialuetta 20 % (kartta 3.2: maaperäkartta). Kallioisilla alueilla kalliopinta on monin paikoin paljastunut. Osa kallioista on kalkkikiveä, joka on Suomessa harvinaista. Emäksisen ja helposti erodoivan kallioperän ansiosta näillä alueilla on ainutlaatuisia ketokasvillisuuksia (esim. Roosinmäki).

Kallioiset alueet ja savipitoiset laaksonpohjat vuorottelevat suunnittelualueella ja muodostavat vaihtelevan maiseman pelto- ja metsävyöhykkeineen. Puistolan ja Heikinlaakson muodostaman alueen keskiosan halkaisee savilaakso, minkä molemmin puolin kohoavat harjut kitkamaineen. Savipatjaa on myös Heikinlaakson pienteollisuusalueen pohjoisosassa sekä pääradan varrella. Kallioisilla mäillä Heikinlaakson pohjoisosassa sijaitsee kaupunkimittausosaston mukaan Helsingin korkein luonnonalue, jonka kalliot kohoavat 62,3 metriin merenpinnasta.

Longinoja ja Puistolanpuro on huomioitu Helsingin pienvesiohjelmassa. Longinojan valuma-alueet ulottuvat Puistolaan asti. Longinoja alkaa osin hulevesiviemäristä Karjuniityn pohjoispuolella, josta se virtaa Karjuniityn ja Maamiehenpolun metsän halki etelään. Puistolanpuro on osittain putkitettu.

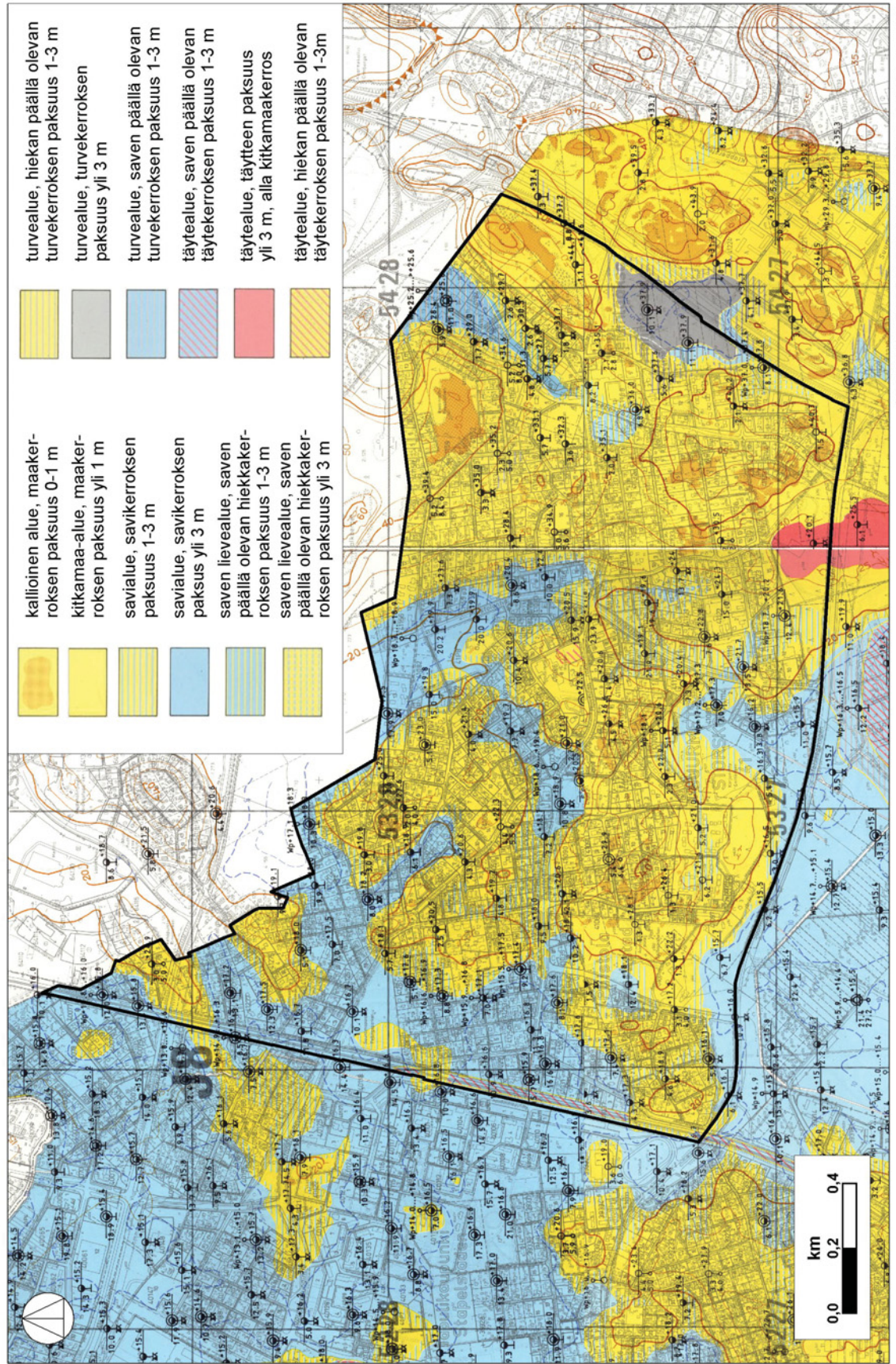
Topografia ja puurot

Kartta 3.1 Topografia ja puurot.

Maaperäkarta

Kartta 3.2

Maaperäkarta.

3.2.2 Maankäyttö ja varaukset

Asemakaavoitus

Suunnittelualue on asemakaavoitettu lähes kokonaan lukuun ottamatta 1,3 hehtaarin peltoaluetta Suurmetsäntien varrella. Suurin osa maapinta-alasta on varattu asuinrakentamiseen, josta pääosa on pientalovaltaista. Kerrostalokorttelit ovat keskittyneet lähinnä Vanhan Porvoontien, Puistolantien ja Suuntimotien varrelle. (kartta 3.3: asemakaavoitus suunnittelualueella)

Suunnittelualueella on jonkin verran myös toimitiloja ja teollisuutta. Liikerakennukset ja erilaiset julkisen palvelun rakennukset sijoittuvat pääsääntöisesti kokoojakatujen varsille. Teollisuus on keskittynyt Heikinlaaksoon, Vanhan Porvoontien tarjoamien hyvien liikenneyhteyksien varrelle.

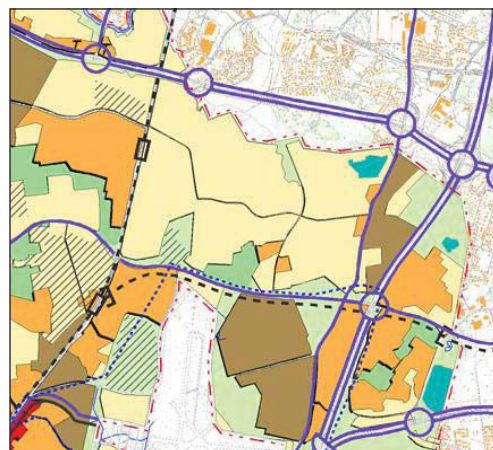
Maamiehenpolku ja Maamiehenpolun metsikkö kuuluvat suurilta osin Malmin lentokentän turva-alueeseen.

Vuonna 1946 Puistola liitettiin suuressa alueliitoksessa Helsingin kaupunkiin. Vuonna 1953 käynnistetty yleiskaavatyö kohdistui ensisijassa esikaupunkialueiden suunnitteluun. Muutamille suurehkoille rakentamattomille tonteille kaavoitettiin pienkerrostalokortteleita. Teollisuus-, varasto- ja verstastontteja oli ennen kaavoitusta erityisesti Heikinlaakson puolella, joten niitä lisättiin kaavaan, sillä tällaisten tonttien tarve oli kasvanut.

Seudullisesti merkittävät virkistysalueet ja viheryhteydet on merkitty Uudenmaan maakuntakaavan (kuva ylhäällä oikealla). Helsingin yleiskaava 2002:ssa suurin osa suunnittelualueen viheralueista on osoitettu virkistysalueiksi (kuva vieressä). Suunnittelualueella on myös kaupunkipuistoksi (Karjuniityn liikuntapainotteinen alue) ja luonnonsuojelualueeksi (Roosinmäki) luokiteltuja viheralueita.

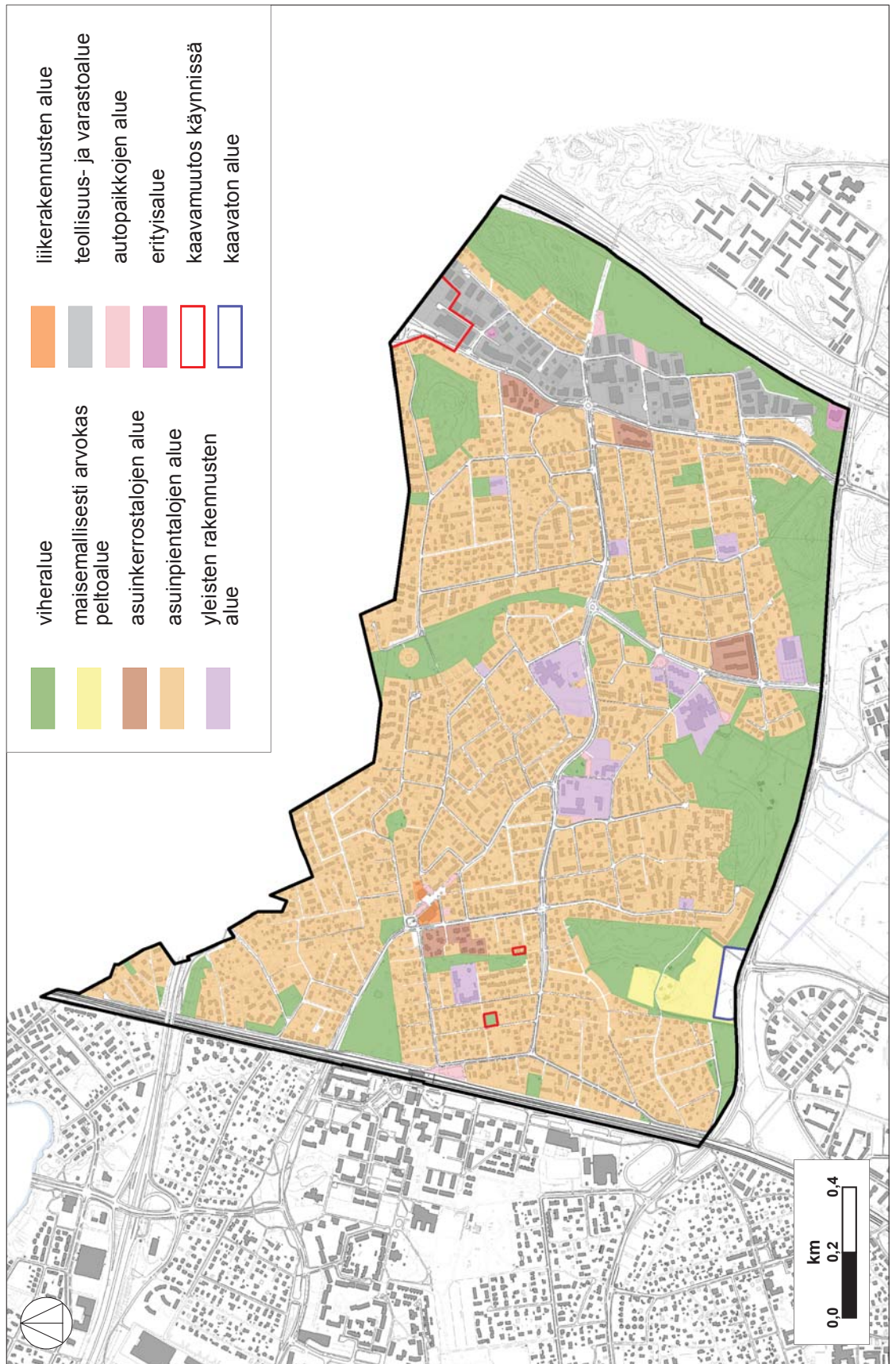

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta. Taajamatoimintojen alueet on merkitty ruskealla, keskustatoimintojen punaisella neliöillä, viheryhteydet vihreällä. Seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö on esitetty oranssilla ympyrällä. Mustalla pisterasterilla on osoitettu lentomelualue.

Ote Helsingin Yleiskaava 2002:sta. Pientalovaltainen asuminen on merkitty vaaleankeltaisella, kerrostalovaltainen asuminen tummankeltaisella sekä työpaikka-alue ja teollisuusalue ruskealla. Virkistysalueet on esitetty vaaleanvihreällä, kaupunkipuisto tummanvihreällä ja luonnonsuojelualue turkoosilla. Kulttuurihistoriallisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittävät alueet on osoitettu vinoviivituksella.

Asemakaavoitus suunnittelualueella

Kartta 3.3

Asemakaavoitus suunnittelualueella.

Alueen maankäytön muutokset

Heikinlaakson teollisuusalueen pohjoisosassa valmistui suunnitelman laatimisen aikana asemakaavamuutos (nro 11916, vahvistettu 2010). Muutosta valmisteltiin yhdessä Vantaan kaupunkisuunnitteluviraston kanssa. Alueelle suunniteltiin rautakaupan, puutarhatarvikkeiden ja kodin sisustuksen suurmyymälä sekä liikennemyymälä, joihin ajoneuvoliikenne järjestetään Vanhalta Porvoontieltä uuden valo-ohjatun risteuksen kautta.

Aurinkomäen alueen asemakaavamuutos on saanut lainvoiman 2009 ja aluetta rakennetaan. Kaupunkirakenteellisena tavoitteena on 28 pientalon täydennysrakentaminen Aurinkomäen puistoalueen pohjois- ja luoteispuolelle. Uusi Aurinkotien katulinjaus on pohjoisesta Alankotieltä lounaaseen kaartuva asuntokatu, jonka varrelle pääosa täydennysrakentamisesta sijoittuu.

Suunnittelualueen lähituntumaan, Suurmetsäntien eteläpuolelle on rakenteilla uusi tiivis asuinalue, Alppikylä. Lähivuosina rakentuvaan Alppikylään tulee pääosin pientaloja, jonkin verran kerrostaloja ja uusia työpaikkoja. Alueen asemakaava on saanut lainvoiman 2006.

Uudenmaan ympäristökeskus hyväksyi 7.12.2009 Roosinmäen luonnonsuojelualueeksi. Roosinmäki on merkitty Yleiskaava 2002:ssa luonnonsuojelualueeksi. Asemakaavassa (nro 8865, vahvistettu 1985) Roosinmäen alue on lähivirkistysaluetta (VL).

Uudenmaan ympäristökeskus on hyväksynyt Roosinmäen luonnonsuojelualueeksi.

Tarkastelualue on pääosin pientalovaltainen. Kuva Sapilastieltä.

Alueella on runsaasti kerroksellista rakentamista. Kuva Päiväperhonkujalta.

Teollisuus on keskittynyt Heikinlaaksoon. Kuva Tatti nimiseltä kadulta.

Osa suunnittelualueesta kuuluu Malmin lentokentän turvasektoriosaan.

Aurinkomäen aluetta tullaan lähivuosina täydennysrakentamaan.

Mielikintien peruskorjaus valmistuu vuoden 2011 aikana.

Suuntimotien valaistusta uusittiin kesällä 2010.

Suurmetsäntien liikennejärjestelyitä parannettiin kesällä 2010.

Liikenteeseen liittyvät ajankohtaiset hankkeet

Suunnittelualueelta on olemassa 1990-luvun lopulla tehdyt liikenteen ohjaussuunnitelmat, joita päivitetään kaupunkisuunnitteluvirastossa.

Aluesuunnitelmassa ei ole laadittu tavoitteita seuraaville Puistolän alueen kaduille Aurinkokuja, Aurinkotie, Kennopolku, Sädetie, Sädekuja, Liitokuja, Mehiläispolku, Mielikintie, Pensaskuja, Pensastie, Otermankuja, Otermantie, Terrintie ja Terrinkuja sekä Heikinlaakson alueella kadulle Kalliotie. Kadut ovat olleet suunnittelun alla ja työohjelmassa 2010–2011. Kadut on peruskorjattu ja samassa yhteydessä niiden valaistus ja vesihuolto on uusittu. Myös Suurmetsäntien liikennejärjestelyiden parantaminen oli työohjelmassa 2010. Rukoushuoneentien ajoyhteys Suurmetsäntielle kavennettiin ja kadulle asennettiin reunakivet. Ajoyhteyden itäpuolelle on rakennettu yhdistetty pyörätie/ jalkakäytävä.

Aluesuunnitelmassa ei ole laadittu tavoitteita valaistuksen osalta seuraaville kaduille Koudankuja, Koudantie, Tenavapolku ja Tenavatie sekä Suuntimotie välillä Kiitäjänpolku–Sirkkalanmäki. Katujen valaisimien kunnostaminen oli työohjelmassa 2010.

3.2.3 Väestö

Väkiluku suunnittelualueella vuonna 2009 oli noin 9800 asukasta, joista Puistolan puolella asuu lähes 70 %. Väestön rakenne noudattelee pääpiirteittäin koko Helsingin väestörakennetta. Suunnittelualueella asuu paljon nuoria aikuisia ja työikäisiä. Lasten ja nuorten osuus väestöstä on samalla tasolla kuin koko Helsingissä: noin 15 % väestöstä. Vanhusten osuus on alhaisempi kuin koko Helsingissä: Puistolan ja Heikinlaakson alueella vanhuksia on noin 10 % väestöstä, kun koko pääkaupungin vanhusten osuus on 14 %. (taulukko 3)

Väestöennusteen mukaan vuonna 2019 suunnittelualueen asukasmäärä ja ikäjakauma pysyvät lähes entisellään. Ikäjakauma on tulevaisuudessa muuttumassa siten, että vanhusten määrä lisääntyy suhteellisesti eniten. Aluesuunnitelmassa pyritään huomioimaan väestön muutosennusteet. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota esteettömän ja turvallisen ympäristön luomiseen ja ylläpitämiseen.

Taulukko 3. Väestötiedot 2009 ja väestöennuste 2019.

Väestötiedot 2009	0–6 vuotiaat	7–17 vuotiaat	18–64 vuotiaat	65– vuotta
Puistola	592	1151	4318	691
Heikinlaakso	264	609	1885	268
Yhteensä	856	1760	6203	959
			Yht.	9778

Väestöennuste 2019	0–6 vuotiaat	7–17 vuotiaat	18–64 vuotiaat	65– vuotta
Puistola	661	876	3798	1205
Heikinlaakso	241	391	1903	394
Yhteensä	902	1267	5701	1599
			Yht.	9469

3.3. Kaupunkikuvan ja arvokohteiden analyysi

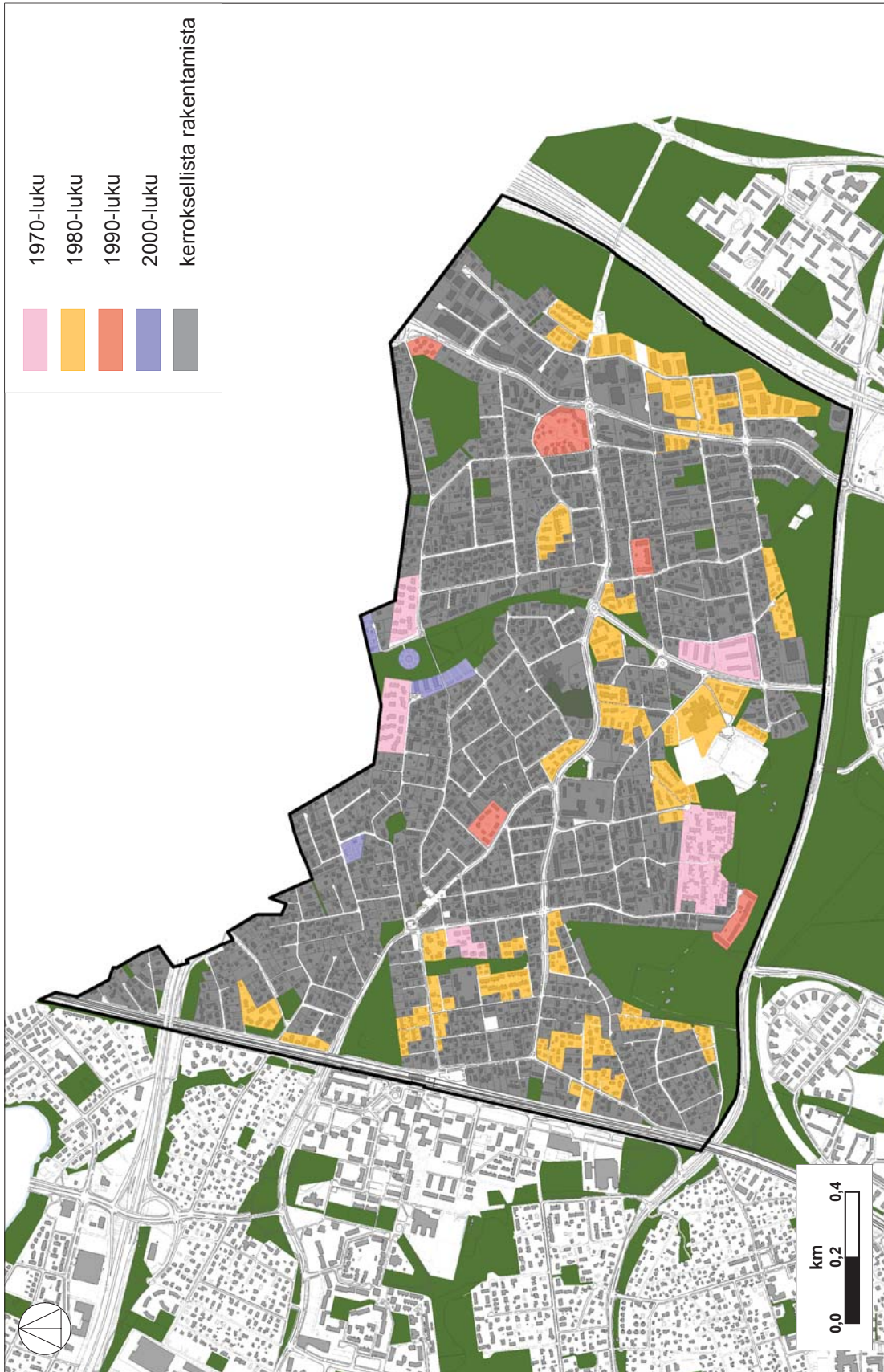
3.3.1 Rakentamisen vuosikymmenet

Suunnitelma-alue kuului keskiajalla Helsingin pitäjän vanhoihin maanviljelyskyliin, joiden suurimmat tilat sijaitsivat avoimissa Heikinlaaksoon pohjoisesta työntyvissä laaksoissa. Metsäisiin maisemakohtiin ryhdyttiin rakentamaan huvila-asutusta. Historialliset tiet Suutarinkyläntie ja Vanha Porvoontie toimivat yhteytenä kylän ja pitäjän kirkonkylän välillä keskiajalta lähtien. Vanha Porvoontie on osa muinaismuistokohteena suojeltua historiallista tietä, joka on johtanut Helsingistä Vanhankaupungin kautta Turku-Viipuri-tielle. Tielinjaus esiintyy jo 1600-luvun karttaineistossa.

Puistolan alue oli 1900-luvun alkuun asti malmilaisten talojen takamaita. Vuonna 1862 rautatieliikenteen aloittaminen Helsingin ja Hämeenlinnan välisellä rataosalla oli lähtökohtana sille, että Puistolan nykyinen alue alkoi kiinnostaa myös asuinalueena. 1900-luvun alussa Parkstad–Wanda–Puistokylä -niminen yhtiö alkoi palstoittaa ja myydä tarvitsijoille omakotitontteja. Tästä käynnistyi Puistolan vanhan osan rakentaminen, ja maanositustyö jatkui aina 1930-luvulle asti. Laajan maanositustyön tuloksena Puistolaan syntyi huomattava esikaupunkiasutus ennen sen liittämistä Helsinkiin suuressa alueliitoksessa vuonna 1946. Seuraava merkittävä rakentamisvaihe oli sodassa olleiden rintamamiesten toteuttama ”Asevelikylä” jo rakennetun Puistolan koillispuolelle.

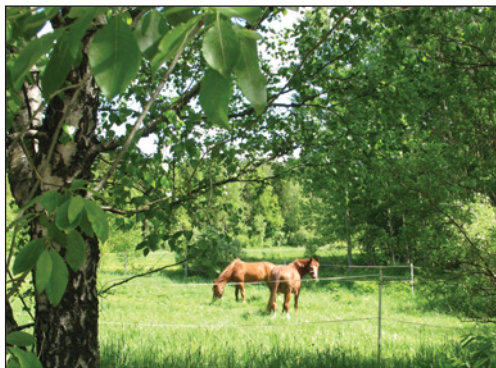
Ennen 1970–1980-luvun kaavoitusta suurelle osalle asuntoaluetta oli leimaa antavaa omakotiasutuksen vaihtelevat tonttikoot ja -muodot sekä yksilöllinen ja vaihteleva puutaloarkkitehtuuri. Suurin osa taloista oli rakennettu 1920-luvulla. Rakennuksiin liittyi useimmiten huolellisesti hoidettu ja istutettu pihaympäristö. Puistolan vanhalla omakotitaloalueella on 1900-luvun alkukymmenien omakotitaloja. Rakennustoimintaa ei tuolloin vielä liiemmin suunniteltu eikä valvottu lukuun ottamatta maayhtiöiden omistamia kohteita. (kartta 3.4: rakentamisen vuosikymmenet)

Rakentamisen vuosikymmenet

Kartta 3.4 Rakentamisen vuosikymmenet.

Aurinkomäessä laiduntavat yhä hevoset.

*Maamiehenpolun varrella on maise-
mallisesti arvokas peltoalue.*

3.3.2 Miljöötyypit ja maisema

Maiseman perusrungon muodostavat Puistolan ja Heikinlaakson keskiosan halkaiseva laakso sekä molemmin puolin kohoavat harjut. Laakson savimaat ovat olleet laajoina peltoaukeina 1970-luvulle asti. Maalaismaista maisemaa on jäljellä alueen lounaisosassa, Aurinkomäen ympäristössä. Helsingin yleiskaava 2002:ssa alue on noteerattu kulttuurihistoriallisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi.

Puistolan ominaispiirre on vihreys pientalojen tonttien kasvillisuuden ansiosta. Hyvän kuvan vehreän omaleimaisesta, pientalovaltaisesta esikaupunkialueesta antaa Terrintien, Mielikintien ja Aurapolun alue.

Viheralueiden kaupunkirakenteelliseen sijoittumiseen vaikuttavat monet tekijät, mm. alueen rakennettavuus, saavutettavuus, soveltuminen suunniteltuun toimintaan sekä kunnallistekniikan ja liikenteen läheisyys sekä luontoarvot. Edellä mainituista syistä viheralueet sijaitsevat usein rakennettavuudeltaan epäedullisissa paikoissa: jyrkillä kallioilla, soilla, pehmeiköillä tai suurien liikenneväylien varsilla muodostaen suojavyöhykkeitä. Suunnittelualueen viheralueet sijaitsevat sirpaleina asutuksen keskellä ja nauhamaisesti pääväyliä seurailleen. Suunnittelualueen etelä- ja itäosissa julkiset viheralueet muodostavat laajemman ja yhtenäisemmän ketjun. Suurimmat metsäalueet ovat Aurinkomäenpuistossa sekä Suurmetsäntien ja Lahdentien varrella. Asutuksen vaikutus näkyy lähimetsiköiden kasvillisuudessa viljelykarkulaisina.

Sirkalanpuiston jylhä kallio edustaa pohjoisen alueen kalliomaisemia.

Pientalojen tonttikasvillisuus antaa Puistolan alueelle vehreän yleisilmeen. Kuva Puikkotieltä.

3.3.3 Suojelukohteet

Roosinmäen luonnonsuojelualue on perustettu vuonna 2009. Noin 7,5 hehtaarin suuruisen, kallioisen suojelualueen hoitoa ohjaa Roosinmäen luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2009–2018.

Aurinkomäen puiston länsireunalla on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas tilakokonaisuus sekä alue, jolla on luonnonsuojellista arvoa. Lähellä oleva Vanha Aurinkomäentie on jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, joka on osa kulttuurihistoriallisesti arvokasta tielinjausta. Raitin varrelle sijoittuu myös suojeltu rakennus.

Lähes kaikki Fastbölentien varrella olevat talot ovat ympäristön kannalta arvokkaita ja suojeltuja rakennuksia. Porttirinne-nimisen kadun päässä sijaitsee paikallishistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas rakennus. Myös Puistolantien torin laidalla ja Jyvästien varrella on yksittäisiä suojeltuja rakennuksia. Kraatarintien ja Vanhan Puistolantien risteyksessä sijaitsee kaksi kaupunkikuvallisesti arvokasta rakennusta.

Sepeteuksentien varrella sijaitsee suojeltu kansaedustaja Mikko Ampujan hautamuistomerkki. (kartta 3.5: asemakaavalla suojellut kohteet)

Roosinmäen keto.

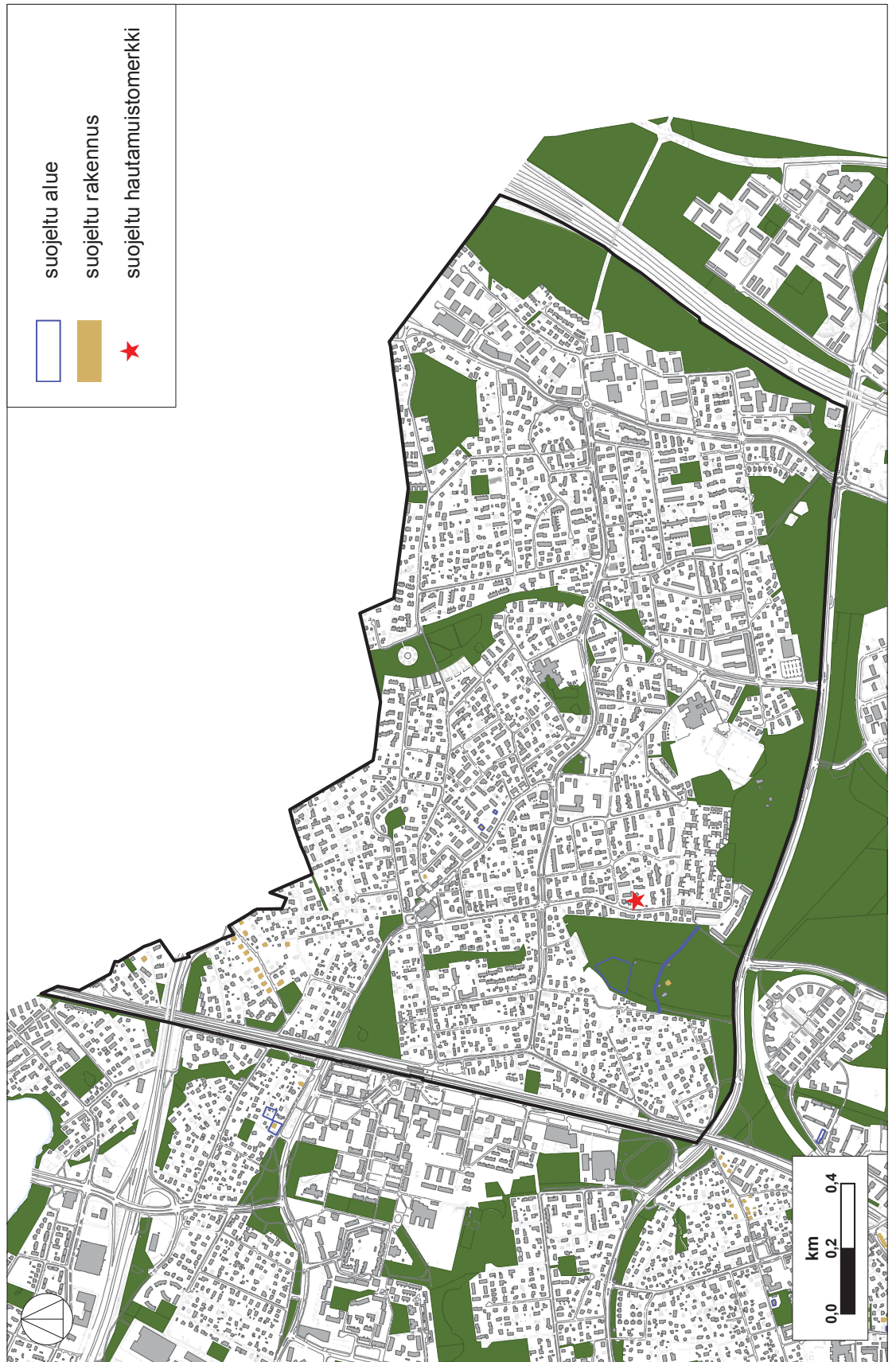

Fastbölentien suojeltuja rakennuksia.

Kraatarintiellä on asemakaavalla suojeltuja alueita.

Asemakaavalla suojellut kohteet

Kartta 3.5

Asemakaavalla suojellut kohteet.

3.3.4 Arvokkaat luontokohteet

Puistolassa ja Heikinlaaksossa on paljon luontoarvoja: erityisesti Roosinmäki sekä Lahdenväylän varren metsät ovat lajistoltaan rikkaita. Asutusalueen rauhallisuuden vuoksi alueella tavataan runsaasti pihojen peruslinnustoa, mm. Helsingin tiheimpiä pikkuvarpuspopulaatioita.

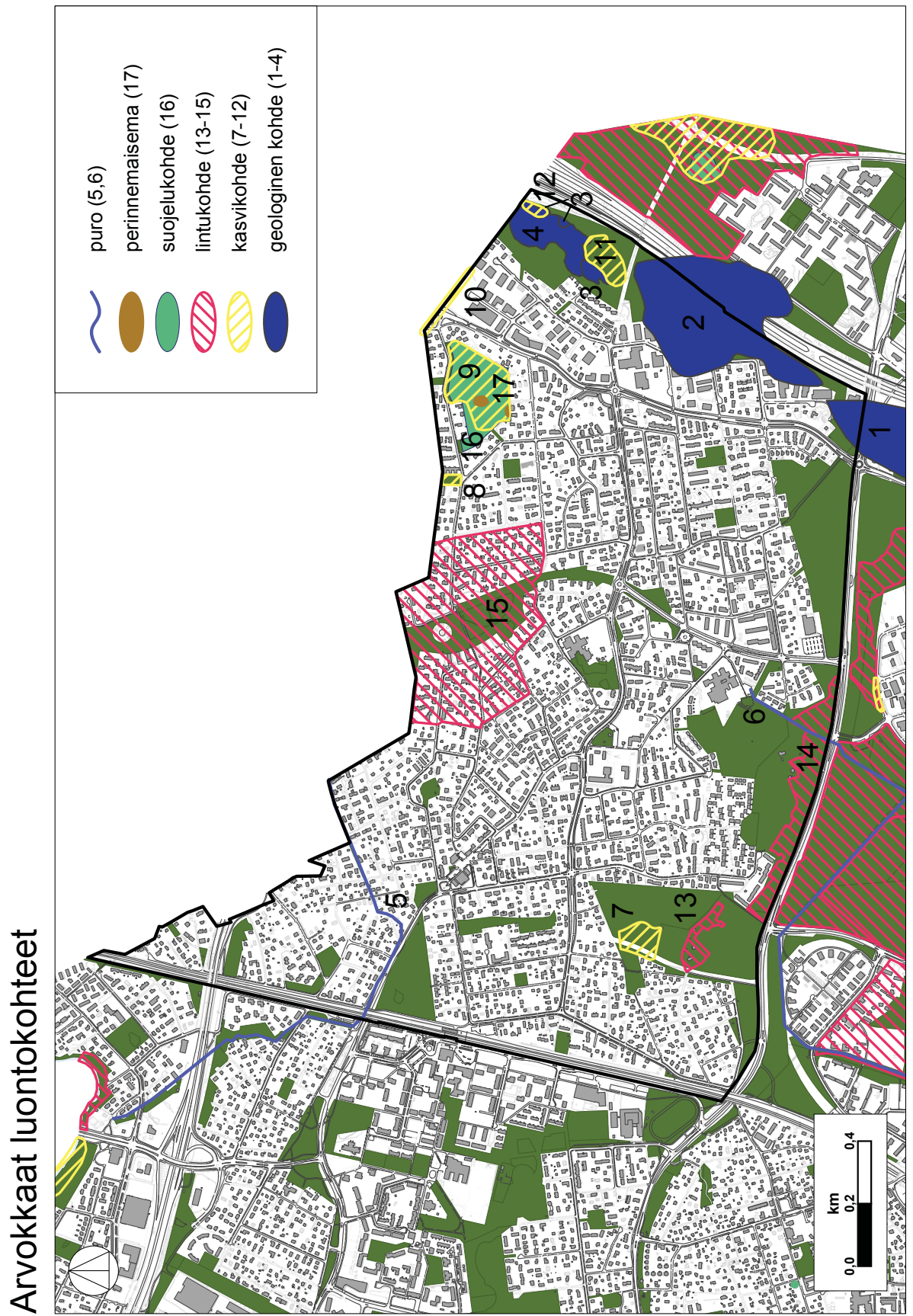
Helsingin kaupungin ympäristökeskus on kartoittanut kaupungin arvokkaat luontokohteet. Oheiset liitekartat (kartta 3.6: arvokkaat luontokohteet) ja selostus perustuvat ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän tietoihin.

Geologisesti arvokkaat kohteet

1. Pohjavesialueena toimiva Tattariharjun hiekkaharju ulottuu vain osittain suunnittelualan kaakkoiskulmaan. Harjun pohjoispäässä on todennäköisesti hiekkakuoppiin rakennetut täyttömaa-alueet. Kohteella on luonnonsuojeluarvoa.
2. Heikinlaaksossa Sienitien ja Lahdenväylän välissä sijaitsee kosteikko, missä on rahkaturvekerrostuma. Kohteella on luonnonsuojeluarvoa.
3. Sienitien ja Lahdenväylän välisen kalliomäen itärinteessä sijaitsee muinaisen Ancyclus-järven rantakivikko. Osittain sammaloituneiden kivien halkaisijat vaihtelevat 0,1-1 metriin.
4. Sienipuistossa on maisemallisesti merkittävä kallioalue, mistä aukeaa näyttävä näköala länteen. Kallion laki on 62,3 m meren pinnan yläpuolella ja se on kaupunkimitausosaston mukaan Helsingin korkein luonnonmaan kohta.

Sienipuiston kallioalueelta aukeaa näyttävä näköala länteen.

Kartta 3.6

Arvokkaat luontokohteet.

Pienvesi: Purot ja ojat

5. Puistolanpuro on lyhyt ja voimakkaasti kuormitettu, osittain putkitettu kaupunkipuro. Puron valuma-alueella sijaitsee Sirkkalanmäen arvokas lintukohde (15).
6. Longinoja alkaa Suurmetsästä, mutta sen valuma-alue ulottuu Puistolaan asti.

Arvokkaat kasvillisuus- ja kasvistokohteet

7. Aurinkomäen puiston keskeiset osat ovat melko rehevää ja osittain märkää korpea, jossa vaihtelevat mosaikkimaisesti ruoho- ja heinäkorpi-, metsäkortekorpi- ja saniaislaikut. Eteläosassa vallitsee karumpi kuusikkokorpi, jossa on myös viljavampia painanteita. Kohteen puuvartiskasvistoon kuuluvat mm. tervaleppä, kuusi, tuomi, korpipaatsama, hieskoivu ja pohjanpunaherukka sekä suuri terva- ja harmaalepän risteymä. Kenttäkerroksen kasveista mainittavimpia ovat jänönsalaatti, tesma ja mesimarja. Vetisimmillä pinnoilla kasvaa jopa ojaleinikkiä, rentukkaa, kurjenjalkaa ja punakoisoa. Kuusikorven rahkasammalikosta on tavattu harajuuri. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan II.
8. Kalkkivuorenpuistikossa on pieni runsaskalkkinen kallio-paljastuma, jota ympäröi lehtomaiset metsät. Kalkkivai- kutuksen ansiosta kohteessa kasvaa useita vaateliaita kasveja mm. pesäjuuri, lehtosinijuuri, metsäruusu, metsävirma, metsämaarianheinä, mäkikuisma, lehtokuu- sama, kevätlinnunherne, näsiä, sinivuokko, metsäkur- jenpolvi, haisukurjenpolvi, mäkiarho ja kartioakankaali. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan I.
9. Roosinmäen luonnonsuojelualueella on erikoinen kal- lioalue, jolla karua ja kasvistoltaan vähälajista graniittia läpäisevät syvemmälle kuluneet kalkkisuonet ja niiden päälle syntyneet viljavat niitty-yhteisöt. Kallion lounais- osan leveä niitty- ja metsikköjuotti on kasvistollisesti kiin- nostava ja arvokas. Juotissa kasvavat mm. ketokatkero,

Aurinkomäenpuistossa on arvokas korpialue.

kiriruoho, ketonoidanlukko, metsämaarianheinä, kevätlinnunherne, sinivuokko, haisukurjenpolvi, metsäkurjenpolvi, harmaapoimulehti, keltamatara, lehtokuusama, metsäruusu, orjanruusu, mäkikuisma, hirssisara ja kartioakankaali. Kallion viljavien juottien sekä laitaniittyjen ja -metsien kasvistoon kuuluvat lisäksi mm. kissankäpälä, lituruoho, mäkiarho, ketokeltto, ahomatara, aholeinikki ja haurasloikko. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan I.

10. Heikinlaakson puro Vantaan rajalla on entinen puro, joka on tienrakennuksen yhteydessä pääosin pahoin myllerretty ojaksi ja soraiseksi täyttömaa-alueeksi. Ojassa ja täyttömaan luiskalla kasvaa alueellisesti uhanalainen ojatädyke. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan II.
11. Pahkatien ja Lahdenväylän kupeessa sijaitsee Heikinlaakson rinnelehto. Kohteen ylävimmit osat ovat kuivaa rinnelehtoa, minkä tyyppilajistoa edustavat mm. kielo, kevälinnunherne, kalliokielo, nuokkuhelmikkä ja lillukka. Rinnelehdon pohjoisosassa on pieni vesamainen metsälehmusryhmä. Itään päin siirryttäessä kuiva lehto muuntuu tuoreen lehdon kautta pienialaiseksi kosteaksi lehdoksi. Kosteampien kohtien kasvistoon kuuluvat mm. lehtopähkämö, metsäkurjenpolvi ja huopaohdake. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan II.
12. Käärmeporttien lehmustossa suunnittelualueen itäreunalla kasvaa kaakkoon laskevalla kivisellä rinteellä (Ancylusjärven muinaisranta) kaksi metsälehmusryhmää. Alue on jossain vaiheessa palanut, mutta lehmukset eivät ole siitä paljon kärsineet. Kohde on luokiteltu arvoluokkaan II.

Alueella on Helsingin tiheimpiä pikkuvarpuspopulaatioita.

Linnustollisesti arvokkaat kohteet

13. Aurinkomäenpuiston rehevässä kartanotyyppisessä miljöössä viihtyvät monet piha- ja lehtimetsän peruslinnut sekä lisäksi kottaraiset, pikkuvarpuset ja tiklit. Alueen puistomaisilla pihoilla on runsaasti istutuksia, pensaita ja lehtipuita.

14. Maamiehenpolun ja Suurmetsäntien väliin jää rehevä, heinikkoinen/pensaikkoinen tienvarsiniitty, minkä lehtomaisessa itäpäässä on paljon ojanvarsia. Alueella esiintyy kohtalaisen runsaasti avomaa-, lehtimetsä- ja pensaikkolajiston lisäksi mm. mustapääkerttu, satakieli, pensastasku, pikkulepinkäinen ja peltosirkku.
15. Rauhallisella Sirkkalanmäen pientaloalueella Puistolassa sijaitsee laajahko niitty-pensaikkoalue. Pihojen rehevissä puutarhoissa ja pensasaidoissa viihtyy erittäin runsas pihojen ja pensaikkojen peruslinnusto. Alueella pesivät myös leppälintu, kottarainen, käki, satakieli, luh-takerttunen ja kultarinta sekä lisäksi kohteessa Helsingin tiheimpiä pikkuvarpuspopulaatioita.

Kaavojen suojelukohde

16. Roosinmäki on yleiskaavan mukaan luonnonsuojelualue, joka on luonnonsuojelulla rauhoitettava luonnonalue.

Perinnemaisema

17. Heikinlaaksossa Roosinmäessä taajama-asutuksen ympäröimällä metsäisellä kallioalueella on kaksi pientä lähekkäistä kalkkikallioketoa. Alueella ei ole ollut enää aikoihin karjatalouskäyttöä, joten se on heinittynyt ja metsittynyt, mutta säilynyt kasvistoltaan varsin merkittävänä. Alueella esiintyy useita huomionarvoisia kasvilajeja mm. uhanalaiset lajit ketokatkero ja kirkiruoho sekä kartioakankaali, vilukko ja ketonoidanlukko. Lisäksi kallio-kedoilla esiintyy runsaasti mm. metsäkastikkaa, kieloja, rätväniä, nuokkuhelmikkää, nurmirölliä, kalliokieloa, ahomansikkaa ja kalvassaraa.

Kaikilla asuntokaduilla ei välttämättä ole kevyen liikenteen väyliä. Kuva Rukotieltä.

Alueella on edelleen runsaasti sorapintaisia katuja. Sädetien peruskorjaus aloitetaan vuoden 2011 aikana.

Puistolantie ja Puistolän raitti toimivat joukkoliikennekatuina.

3.4. Katualueet

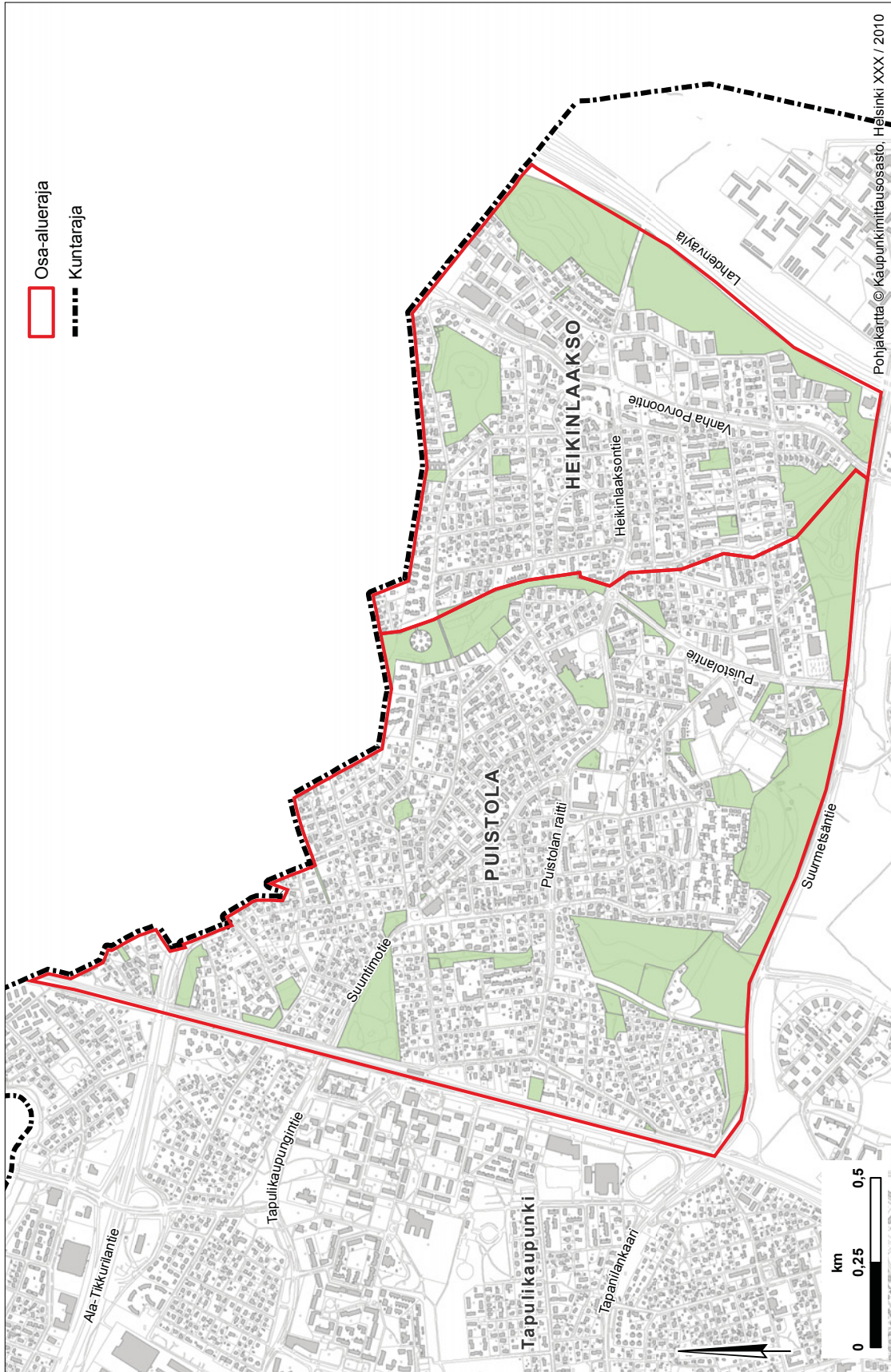
Alueen katuverkko ei noudattele selkeästi mitään tiettyä tyyliä tai tapaa. Puistolän puolella katuverkosto on polveilevaa ja pienipiirteistä, kun Heikinlaakson osa-alueella kadut ovat enimmäkseen linjattu suoraviivaisesti. Osa-alueiden raja kulkee Nummitien ja Nummisuutarin puiston itäpuolella (kartta 3.7: suunnittelualan osa-aluejako). Katualueet on rakennettu pääasiassa asuntorakentamisen tahdissa maastoon mukautuen. Suurin osa tarkastelualan kaduista on rakennettu kantavalle maaperälle, kitka- ja savi- maalle. Tosin erityisesti Puistolän osa-alueella on rakenteiden kannalta paikoin ongelmallinen maaperä, savi, mikä aiheuttaa haasteita katurakentamiselle ja rakenteiden ylläpidolle.

Pääosa kaduista on asfalttipintaisia. Suunnittelualueella on edelleen runsaasti myös rakentamattomia katuja eli sorakatuja. Kiveyksiä ja laatoituksia on asennettu ainoastaan muutamalle kevyen liikenteen alueelle. Kaduilla on käytetty pääasiassa liimattavaa betonireunatukea. Peruskorjatuille kaduille ja uusimmille kaduille on asennettu upotettavat graniittireunatuet. Pysäköinti on toteutettu pääasiassa kadunvarsipysäköintinä.

Alueen kokoojakaduilla on useimmiten viherkaistalla ajoradasta erotettu kevyen liikenteen väylä. Viherkaistalla kasvavat vaihtelevasti nurmi, pensaat ja puut. Alueen kaduilla on jalkakäytävä tai pyörätie ajoradan yhteydessä. Joillakin pienemmillä tonttikaduilla ei ole jalkakäytävää ollenkaan johtuen katutilan kapeudesta tai liikennemäärästä kyseisellä kadulla on vähäinen. Lisäksi Helsingin kaupungin liikennesuunnitteluperiaatteiden mukaan erillistä jalkakäytävää ei rakenneta, mikäli kerrosala kadulla on alle 5000 m².

Helsingissä käytetään rakentamattomista kaduista nimitystä ”sorakatu”. Suurin osa näistä kaduista on sorapintaisia, mutta mukana on myös sirotepinnoitettuja ja joitakin kestopäällystettyjä katuja. Sorakatuja rakentamisen kiireellisyysjärjestyksestä on rakennusvirasto laatinut selvityksen vuonna 2007 ja se toimii tukena päätettäessä näiden katujen rakentamisjärjestyksestä. Lisäksi täydennysrakentaminen on vaikuttanut joidenkin sorakatuja rakentamisajankohtaan. Suunnittelualueella oli suunnitelman laaditahetkellä 68 ns. sorakatuja. Investointiohjelmaan

Suunnittelalueen osa-aluejako

Kartta 3.7 Suunnittelalueen osa-aluejako.

Puistolan asemalla pysähtyvät lähiliikenteen junat.

Lahdenväylän meluntorjunta on todettu välttämättömäksi.

oli ohjelmoitu viiden kadun (Mielikintie, Pensaskuja, Pensastie, Terrinkuja ja Terrintie) rakentaminen vuosille 2010–2011. Lisäksi Aurinkomäen alueella on rakennettu seitsemän katua (Aurinkokujan pp, Aurinkopolku, Aurinkotie, Mehiläispolku, Sädekuja, Sädepolku ja Sädetie) vuoden 2011 aikana.

Suunnittelualan sillat ja alikulut sijoittuvat pääosin rautatiealueen välittömään läheisyyteen. Suuntimotie alkaa pääradan alittavasti alikulkutunnelista. Kiitäjänpolku katkeaa puolivälissä Suuntimotien ylittäväksi kevyen liikenteen sillaksi. Kehä III:n silta ylittää Kiitäjätien. Suunnittelualan itärajalla suunnitellun Pahkatien kohdalla sijaitsee kevyen liikenteen silta Lahdenväylän yli.

3.4.1 Melusuojaus

Helsingin kaupungin vuonna 2007 valmistuneen meluselvityksen mukaan suunnittelualan asuinkorttelit ovat pääasiassa kohtuullisen meluttomia (päiväaikainen keskiäänitaso ulkoalueilla jää alle suositellun 55 desibelin). Suositusten mukainen melutaso ylittyy Vanhan Porvoontien, Lahdenväylän ja Kehä III:n sekä alueellisten kokoojakatujen läheisyydessä. Suunnittelalueella on kuitenkin myös hiljaiseksi luokiteltavia alueita, joilla päiväaikainen keskiäänitaso jää alle 50 desibelin.

Helsingin kaupungin vuosille 2005–2025 laatimassa pääteiden meluntorjuntaohjelmassa Lahdenväylän meluntorjunta todettiin tarpeelliseksi. Melunvalliin, -aitojen ja -kaiteiden rakentaminen Heikinlaakson alueelle on alustavasti ajoitettu ajanjaksolle 2016–2025.

Helsingin kaupunki on selvittänyt melua vaimentavien päällysteiden käyttömahdollisuuksia melutason vähentämiseksi katualueilla. Selvityksen perusteella on eri puolilta kaupunkia valittu katuosuuksia päällystettäväksi melua vaimentavalla päällysteellä. Suunnittelalueella ei ole yhtään tällaista katua.

3.4.2 Katualueiden ylläpitoluokitus

Katujen ylläpito koostuu katujen hoidosta ja kunnossapidosta. Hoito sisältää talvihoidon, puhtaanapidon ja katuvihreän hoidon. Kunnossapitoon kuuluvat toimenpiteet kuluneiden ja rikkoontuneiden kadun rakenteiden, liikenteenohjauslaitteiden sekä varusteiden ja laitteiden korjaamiseksi. Kadut on jaettu kolmeen ylläpitoluokkaan (kartta 3.8: katualueiden ylläpitoluokitus ja virkistysreittien talvikunnossapito):

- *I luokka: pääkadut ja erittäin vilkkaat kevyen liikenteen väylät.* Suunnittelualueetta sivuava pääkatu Suurmetsäntie sekä suunnittelualueen läpi kulkeva pääkatu Vanha Porvoontie eivät kuulu suunnittelualueeseen.
- *II luokka: kokoojakadut ja vilkasliikenteiset kevyen liikenteen väylät.* Alueelliset kokoojakadut ja tärkeät, paikalliset kokoojakadut, joilla on yleensä julkista liikennettä, ylläpidetään kunnossapitoluokan 2 mukaisesti. Suunnittelualueen kokoojakadut Suuntimotie, Puistolantie, Heikinlaaksontie ja Puistolantie kuuluvat kunnossapitoluokkaan 2.
- *III luokka: tonttikadut ja vähäliikenteiset kevyen liikenteen väylät.* Suunnittelualueen tonttikadut kuuluvat kunnossapitoluokkaan 3.

Katuviheralueita hoidetaan katuvihreän hoitoluokituksen mukaisesti. Katuvihreän hoidossa on tärkeää liikenneturvallisuuden ylläpitäminen ja katualueella liikkuvien ihmisten turvallisuus.

Alueen läpi kulkeva Vanha Porvoontie ei kuulu tarkastelualueeseen.

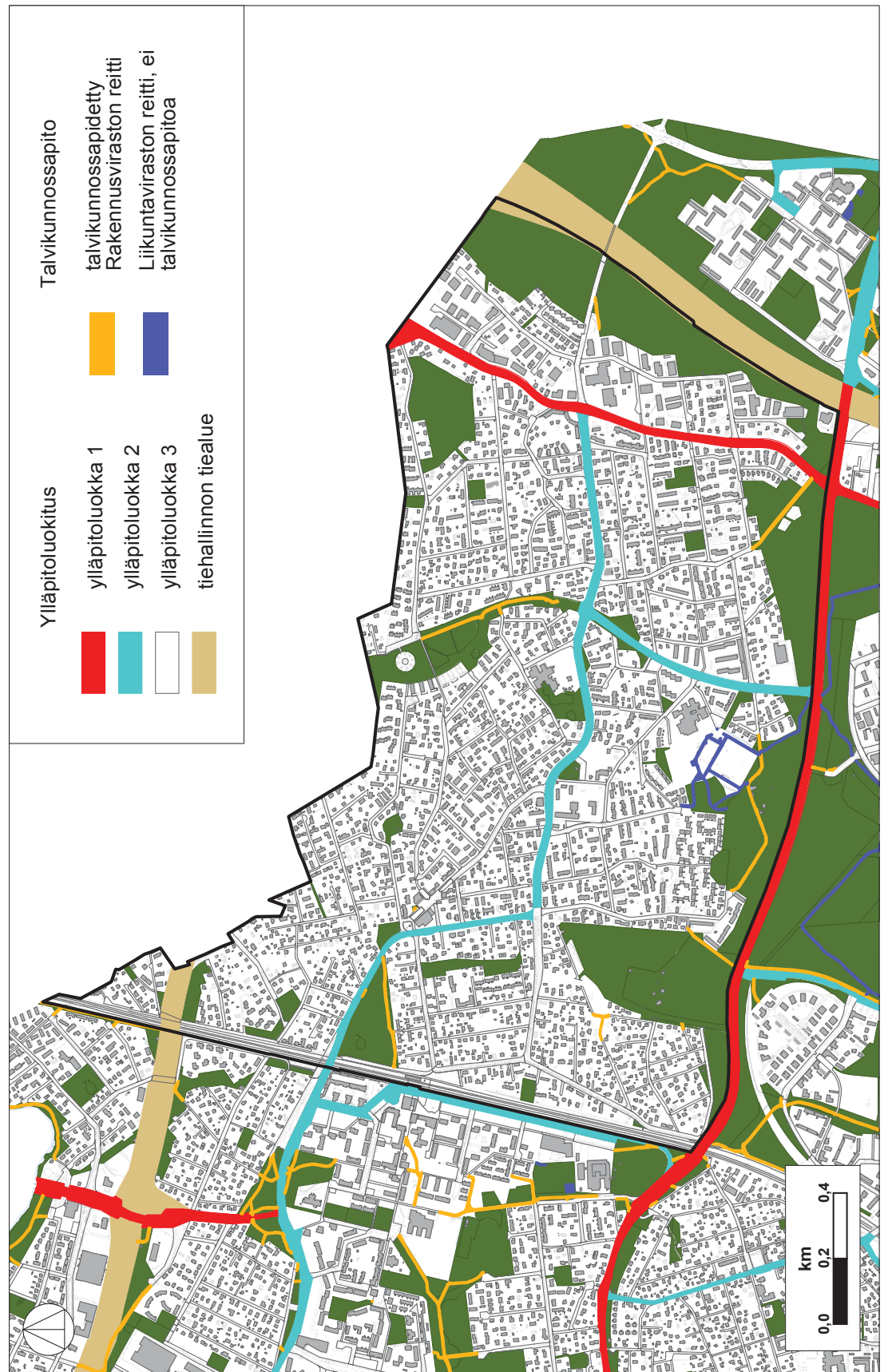

Heikinlaaksontie on vehreä kokoojakatu.

Nummitie kuuluu kunnossapitoluokkaan 3.

Katualueiden ylläpitoluokitus ja virkistysreittien talvikunnossapito

Kartta 3.8

Katualueiden ylläpitoluokitus ja virkistysreittien talvikunnossapito.

3.5. Viheralueet ja niiden hoitoluokitus

Suunnittelualan viheralueiden pinta-ala on noin 70 hehtaaria. Viheralueista suurin osa on metsiä, noin 52 hehtaaria. Peltoja ja niittyjä on noin 10 hehtaaria ja rakennettuja puistoja noin 6 hehtaaria. Kaikki viheralueet ovat tärkeitä lämpötilan tasaamisen ja veden imeytymisen kannalta. Helsingin mittakaavassa varsin väljästi rakennetun, omakotitalovaltaisen alueen pihat ovat merkittäviä Puistolan ja Heikinlaakson vehreän, puistomaisen ilmeen luojina.

Metsäisyys on tunnusomaista useille Puistolan ja Heikinlaakson viheralueille. Alueella sijaitsee useita pieniä, metsäisiä korttelipuistoja. Nämä pienehköt, usein tonttien ympäröimät tai yhdellä sivulla katuun rajautuvat alueet ovat rakentamattomia, lähiluonnon pieniä keitaita.

Pelto- ja niittyaukeista muodostuvaa maalaismaista perinnemaisemaa on Suurmetsäntien varrella. Luonnonkasvillisuudeltaan arvokkaimpiin kuuluvat Roosinmäki ja Kalkkivuorenpuistikko, joka on yhteys Kalkkikallion luonnonsuojelualueelle (Kalkkikallion luonnonsuojelualue sijaitsee Vantaan kaupungin alueella).

Suunnittelualueella on melko vähän rakennettuja viheralueita. Rakennettuihin puistoihin keskittyvät virkistystoiminnot, joista tärkeimmät ovat leikkiminen ja pelaaminen. Laajimpia rakennettuja puistoja ovat Suuntimopuisto ja Nummisuutaripuisto. Leikkipuisto Nurkka on erityisen vilkkaassa käytössä.

Vilkkaimpien väylien varrella (Lahdenväylä, Suurmetsäntie ja Kehä III) sijaitsevat viheralueet toimivat suojavyöhykkeenä ilman epäpuhtauksia ja melua vähentäen. Viheralueilla on vaikutusta myös luonnon monimuotoisuuteen, koska reuna-alueilla on vähän kulutusta ja pitkulaisina ne toimivat myös ekologisina käytävinä.

Viheralueiden hoitoluokitus

Viheralueiden hoitoluokitus ja hoitotavoitteet perustuvat Viherympäristöliitto ry:n ja Kaupunginpuutarhurien seura ry:n julkaisuun Viheralueiden hoitoluokitus (Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki, 2000). Lisäksi Helsingin kaupungilla on käytössä oma niittyjen hoitotapaluokitus ja toiminnallisten alueiden tarkenteita.

- *A2 Käyttöviheralueet.* Käyttöviheralueet sijaitsevat keskeisesti rakennetussa ympäristössä. Ne ovat oleskeluun ja erilaiseen toimintaan, kuten leikkiin ja pienimuotoiseen pelaamiseen, tarkoitettuja viheralueita. Suunnittelualueella A2-hoitoluokkaan kuuluvat leikkipuisto Nurkka, osittain Suuntimopuisto ja Nummisuutarinpuisto sekä Kimalaispuiston pohjoisosa.
- *A3 Käyttö- ja suojaviheralueet.* Käyttö- ja suojaviheralueet sijaitsevat asutuksen läheisyydessä yleensä rakennetun ja rakentamattoman ympäristön rajavyöhykkeellä. Niitä käytetään ulkoiluun, oleskeluun, liikuntaan ja pelaamiseen. Rakenteita on niukasti. Kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasvillisuudesta, jota on täydennetty istutuksilla ja niittymäisillä nurmialueilla. Yleisilme on kuitenkin puistomainen. Suunnittelualueella A3-hoitoluokkaa löytyy mm. Suuntimopuistosta ja Nummisuutarinpuistosta.
- *B1 Maisemapellot.* Maisemapellot sijaitsevat yleensä asutuksen reuna-alueilla. Tavoitteena on kulttuurimaiseman ylläpitäminen, viheralueverkoston rikastuttaminen sekä luonnon monimuotoisuuden ja eri eliölajien elinolosuhteiden ylläpitäminen. Valtaosa maisemapelloista on viljapelloja. Osa pelloista on kylvetty kesäkukkia ja herneitä asukkaiden poimittavaksi. B1-hoitoluokkaan kuuluvat Suurmetsäntien pohjoispuolella sijaitsevat pellot.
- *B2 Maisemaniityt.* Maisemaniityt sijaitsevat yleensä asutuksen reuna-alueilla tai osana laajempaa viheraluetta. Ne voivat olla perustettuja niin sanottuja uusniittyjä, laiduntamisen synnyttämiä tai itsestään syntyneitä avoimia kasvullisia alueita. Maisemaniityt käytetään ulkoilu- ja retkeilyalueina. Kulutus on ohjattu pääasiassa käytäville. B2-hoitoluokkaa on esimerkiksi Suuntimopuistossa ja Nummisuutarinpuistossa.

Suurmetsäntien varren maisemapelloissa kasvaa auringonkukkia.

- *B3 Maisemaniittyjä ja laidunalueita* ylläpidetään avoimen maiseman säilyttämiseksi. Maisemaniityillä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä.
- *B4 Avoimet alueet ja näkymät* ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita esimerkiksi taajaman tuloväylien, teiden ja muiden väylien varrella. Hoitoluokkaan kuuluvat myös pienet metsäaukeat, umpeutuneet pellot ja johtokatualueet. Näkymät avautuvat myös joki- tai järvimaisemiin sekä merkittäviin luonto- ja maisemakohteisiin. Tähän luokkaan kuuluvat alueet, joiden hoito on pelkkää säännöllistä vesakon poistoa.
- *B5 Arvoniityt.* Roosinmäen alueella sijaitsee kaksi arvoniitytä. Arvoniityt hoidetaan yleensä kohteen kulttuuri-, maisema ja luontoarvoja vaalien. Hoito perustuu usein kohdekohtaiseen hoitosuunnitelmaan.
- *C1 Lähimetsät.* Lähimetsät sijaitsevat asutuksen välittömässä läheisyydessä. Niissä on käytävä- ja polkuverkosto ja päivittäiseen ulkoiluun. C1-hoitoluokkaan kuuluu suurin osa alueen viheralueista. Lähimetsiä hoidetaan painottaen asukkaiden toiveita ja tarpeita, metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja kevyen liikenteen väylille.
  - C1.1 Puistometsä* on päivittäisessä runsaassa käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut puistomainen metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasveista.
  - C1.2 Lähivirkistysmetsä* on päivittäisessä käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu luonnonkasveista.
- *C3 Suojametsät.* Suojametsät sijaitsevat pääväylien ja teollisuusalueiden reuna-alueilla. Ne toimivat suojavaikotteina, jotka lieventävät melu-, pöly-, tuuli- ja saastehaittoja. Suojametsien virkistyskäyttö on yleensä vähäistä. Suunnittelualueella suojametsiä on esimerkiksi Kehä III molemmin puolin.
- *C5 Arvometsä* on erityisen tärkeä ja arvokas kohde maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden

piirteiden vuoksi. Arvometsää hoidetaan kohteen erityisarvojen ja ominaispiirteiden vaatimalla tavalla. Luonnon monimuotoisuuskohteiden kyseessä ollessa kohde jätetään usein hoitotoimien ulkopuolelle.

- *L1, L2 ja K1.* Leikkipuistot on merkitty hoitoluokkakarttaan L2- ja leikkipaikat L1-tarkenteella ja koira-aitaukset K1-tarkenteella.
- *H1 Hoidon ulkopuolella oleva alue.* Suunnittelualueen viheralueista noin 1 % ei kuulu rakennusviraston hoidon piiriin. Hoidon ulkopuolelle jäävät viheralueet ovat yleensä muun kuin kaupungin omistuksessa olevia tai vuokrattuja alueita.

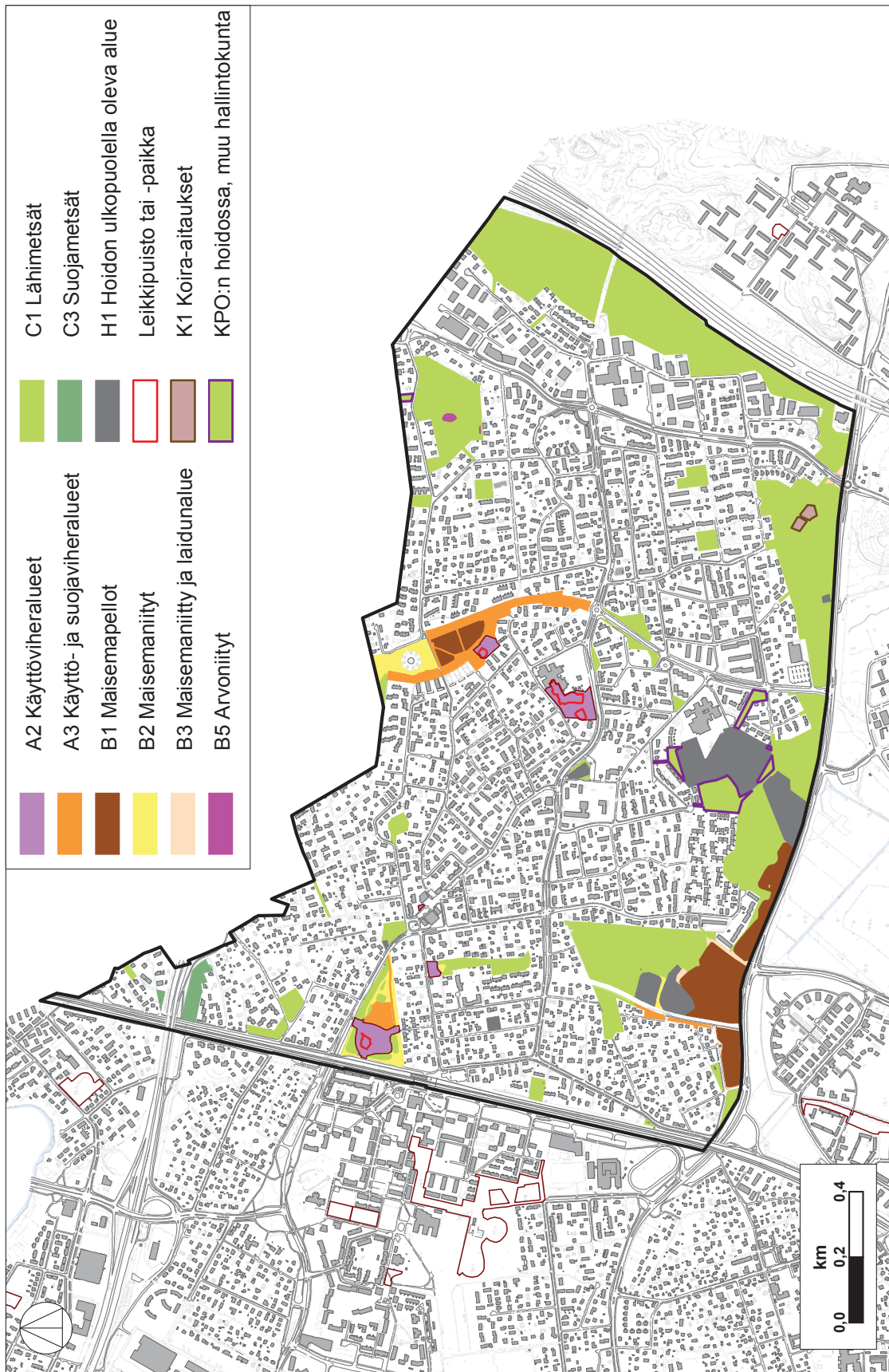
Suunnittelualueen viheralueiden hoitoluokitus tarkistettiin ja päivitettiin aluesuunnitelman laatimisen yhteydessä. (kartta 3.9: viheralueiden nykyiset hoitoluokat)

3.6. Vuorovaikutus

3.6.1 Asukaskysely

Aluesuunnitelman laatiminen aloitettiin asukaskyselyllä. Kysely lähetettiin tuhannelle alueen 15–75 -vuotiaalle asukkaalle satunnaisotannalla keväällä 2009. Samaan aikaan toteutettiin lisäksi Internetissä kysely, johon kaikkien halukkaiden oli mahdollista vastata. Vastauksia saatiin kaikkiaan 339, joista otantakyselyyn tulleita oli 302 ja Internet-kyselyyn 37 vastausta. Asukaskyselyn tulokset olivat suunnitelman laatimisen lähtötietoina.

Viheralueiden hoitoluokat

Kartta 3.9

Viheralueiden nykyiset hoitoluokat.

Alueen asukkaat käyttävät ahkerasti Nummisuutarinpuistoa.

Maamiehenpolun metsikkö kaipaa asukkaiden mielestä hoitotoimia.

Puistolan tori tarvitsee asukaskyselyn perusteella kunnostusta.

Arvot

Suurin osa vastaajista löysi alueelta viihtyisiä puistoja ja koki liikunnan suunnittelun alueen puistoissa ja kaduilla turvalliseksi. Vastaajista enemmistö piti historialtaan merkittävimpänä alueena Aurinkomäenpuistoa, Kuupuistoa ja Suurmetsäntien–Kuutien suojaviheraluetta, joka tarjosi myös hiljaisuutta ja rauhaa. Luontoarvoiltaan rikkaimpana koettiin Roosinmäki ja Kalkkivuorentien tontti. Maisemiltaan ja näkymiltään asukkaita selvästi miellytti eniten Nummisuutarinpuisto, jota pidettiin myös suunnittelun alueen ”helmenä”. Lähes yhtä paljon kannatusta ”helmenä” saivat myös Aurinkomäenpuisto, Kuupuisto ja Suurmetsäntien–Kuutien suojaviheralue sekä Roosinmäki ja Kalkkivuorentien tontti. Kaduista hyvin suunniteltuna ja toimivampana pidettiin Puistolan raittia. Vastaajista valtaosan (68 %) mielestä suunnittelun alueen reitit olivat enimmäkseen riittävän esteettömiä.

Ongelmat

Epäsiisteimpänä ja roskaisimpana viheralueista pidettiin Suuntimopuistoa sekä kaduista ja toreista Puistolan toria. Suuntimopuisto koettiin lisäksi rauhattomaksi ja meluiseksi. Heikinlaaksontielle koettiin olevan heikoin näkyvyys, joka heikensi samalla turvallisuuden tunnetta.

Hoito

Vastaajien mielestä suunnittelun alueen yleisistä alueista on huolehdittu melko hyvin, erityisesti puistoista. Kiireisimmin kunnostusta ja hoitotoimia kaipasi viheralueista Karjuniitty ja Maamiehenpolun metsikkö. Talvikunnossapidon tason koettiin olevan huono 29 % kaduista ja toreista, erityisesti Alankotiellä, Kalkkivuorentiellä sekä Sirkkalanmäellä aurauksen ja liukkauden torjunta eivät vastanneet odotuksia. Huonosti hoidettua kasvillisuutta ja roskaisuutta arvioitiin olevan eniten Suuntimopuistossa.

Kunnostustarpeet

Katualueista huonokuntoisimpana pidettiin Puistolan toria ja kuivatukseltaan huonotoimisimpana Sahatietä. Huonokuntoisuudesta ja kuivatusongelmista kärsi vastaajien mukaan 67 kohdetta eli 35 % kaduista ja toreista. Kaikille keskeisille viheralueille toivottiin lisää kalusteita. Ongelma-alueiksi koettiin kaduista Alan kotie ja viheralueista Suuntimopuisto sekä Puistolan tori. Viheralueilla turvattomuutta aiheuttavat huono valaistus, pusikkoisuus ja alueelle kokoontuva nuoriso. Kaduilla turvattomuuden tunteen luo riittämättömän valaistuksen lisäksi korkeat ajonopeudet.

Käyttö

Kyselyyn vastanneet käyttivät eniten itse Nummisuutarinpuistoa sekä Aurinkomäenpuistoa, Kuupuistoa ja Suurmetsäntien-Kuutien suojaviheraluetta. Nuorison mainittiin liikkuvan eniten Suuntimopuistossa ja leikkipuisto Nurkassa. Vanhukset liikkuvat kyselyn mukaan eniten Nummisuutarinpuistossa. Mukavina kohtauspaikkoina pidettiin Nummisuutarinpuistoa, leikkipuisto Nurkkaa ja Suuntimopuistoa sekä katualueista ja toreista Puistolan toria, mutta toisaalta kahdessa viimeisimmässä esiintyi vastaajien mielestä eniten myös häiriökäyttäytymistä. Enemmistö vastanneista (62 %) oli sitä mieltä, että alueella on riittävästi leikki- ja toimintamahdollisuuksia lapsille.

Synteesi

Kyselyyn vastanneet asukkaat ovat tyytyväisiä asuinalueensa rakenteeseen, mutta haluavat sen kehittyvän ja päivittyvän nykyajan tarpeisiin sekä elämäntapaan. Alueen toivotaan säilyvän pientalovaltaisena, vehreänä ja väljänä. Alueen asukkaat toivovat edustavaa ja hyvin hoidettua julkista tilaa, jossa on turvallista ja esteetöntä liikkua ja joka tarjoaa virikkeitä ja toimintoja. Viheralueiden ilmettä toivotaan kohennettavan eikä niitä haluta menettää rakennusten alle.

Sahatie on asukaskyselyn mukaan alueen huonokuntoisin katu.

Vastaajat toivovat liikenteen rauhoittamista sekä ajonopeuksien valvonnan tehostamista. Alueelle halutaan lisää jalkakäytäviä ajokaistojen viereen ja vilkkaiden katujen ylitykset halutaan turvata liikennevaloilla. Töyssyt herättivät vastaajien keskuudessa mielipiteitä puolesta ja vastaan. Hyvällä suunnittelulla on mahdollista pitää nopeudet hallinnassa ilman töyssyjäkin. Lahdenväylän ja Vanhan Porvoontien välissä olevan teollisuusalueen yleisilme kaipaa kyselyn mukaan kohennusta ja siihen liittyvää liikennettä toivotaan ohjattavaksi Kehä III:n suuntaan tai Suurmetsäntien kautta suoraan Lahdenväylälle. Puistolantien aseman seudulle halutaan lisää pysäköintimahdollisuuksia ja yleinen WC (Ajurinaukiolle). Kyselyn mukaan raskaan liikenteen pysäköinti halutaan ohjattavaksi pois asuntokaduilta.

Puuttuvista tai epäkunnossa olevista päällysteistä ja huonosti toimivasta kuivatuksesta mainittiin monissa vastauksissa. Kunnossapidon suhteen huomautettiin liian harvasta auraamisesta, liiasta suolaamisesta sekä harvasta tai puutteellisesta siivouksesta. Lisäksi useassa vastauksessa kommentoitiin katutilojen, aukoiden, puistojen, raittien sekä metsiköiden roskaamista.

Katutilaa asukkaat toivovat elävöitettävän istutuksilla, kukilla sekä kukkivilla pensaille ja nykyisten istutusten hoitoa halutaan tehostettavan. Puistolantien puuttuvien vaahteroiden tilalle toivotaan istutettavaksi uudet. Valaistusta halutaan täydentää, toivomuksena on matalampi ”vanhanaikainen” valaisinmalli. Aukioista Puistolantien toria pidetään epäonnistuneena ja sen toivotaan suunniteltavan kokonaisvaltaisesti uudelleen.

Kävely- ja pyöräily-yhteydet ovat osittain puutteellisia joillakin viheralueilla. Puistokäytävien halutaan olevan hyväpintaisia, opastettuja ja riittävästi valaistuja. Usean puiston kohdalla on epäselvää, mistä sinne kuljetaan (Roosimäki, Sirkkalanmäen korttelipuisto). Roosimäen alueelle tarvitaan käytävän lisäksi portaat. Vastaajien mielestä myös esteetön kulkeminen tulisi huomioida tarkastelualueella.

Asukkaat haluavat viheralueista nykyistä kaupunkimaisempia ja puistomaisempia erityisesti Puistolän osa-alueella. Niiden toivotaan olevan hyvin suunniteltuja, rakennettuja ja hoidettuja puistoja, joissa on kukkaistutuksia, peli- ja piknikurmikoita sekä kunnolliset kalusteet ja varusteet. Vastauksissa kommentoitiin, ettei nuorisolle löydy tarpeeksi mielekästä toimintaa. Suunnittelussa on huomioitava kaikki ikäryhmät lapsista ikääntyneen väestöön.

Avoin tila halutaan enemmän aktiiviseksi – ”paljon peltomaata, jolla ei voi liikkua”. Vastaajat olivat huolestuneita Aurinkomäen hevostilan laitumien kohtalosta ja siisteydestä. Asukkaat toivoivat metsämäisen luonteen säilytettävän pinta-alaltaan laajemmilla viheralueilla, kun taas pienehköt ja rajatut viheralueet tulisi olla rakennettuja puistoja.

Alueella on aktiivista koiratoimintaa. Alueelle toivotaan lisää koiraitauksia. Lisäksi koiranomistajat toivovat alueelle lisää jäteastioita ja jätöksien keräämiseen soveltuvia pusseja.

Vastaajien mielestä metsien hoito ei ole toivotulla tasolla. Ongelmallisena pidettiin metsiköiden tiheyttä, joka estää paikoin käyttöä. Vastaajat toivovat harkittuja harvennushakkuita, mutta avohakkuuta vastustetaan hyvin voimakkaasti. Kuolleet puut halutaan poistettavan. Alueen asukkaita tulee valistaa risu- ja kompostijätteen viemisestä metsiin. Pienvesistöjen (avo-ojat, purot) varret lähiympäristöineen kaipaavat kunnostusta ja parempia hoitotoimia.

3.6.2 Tilaisuudet ja palautteet

Aluesuunnitelman luonnos esiteltiin yleisölle joulukuussa 2010 pidetyssä näyttelyssä ja Puistolan peruskoulun auditoriossa 9.12.2010 järjestetyssä vuorovaikutustilaisuudessa. Tilaisuudessa oli mahdollisuus keskustella suunnittelijoiden kanssa ja jättää sekä suullista että kirjallista palautetta. Suunnitelmaluonnos oli esillä myös rakennusviraston asiakaspalvelussa, jossa sitä oli mahdollista kommentoida. Luonnosta oli mahdollista kommentoida myös rakennusviraston Internet-sivuilla.

Asukkaiden mielipiteet toimivat suunnittelun lähtöaineistona, ja saatu palaute vaikutti suunnitelmassa esitettävien toimenpide-ehdotusten valintaan ja sisältöön. Palautteen johdosta tarkennettiin myös luonnonhoitotoimenpiteiden kuviokohtaisia tavoitteita.

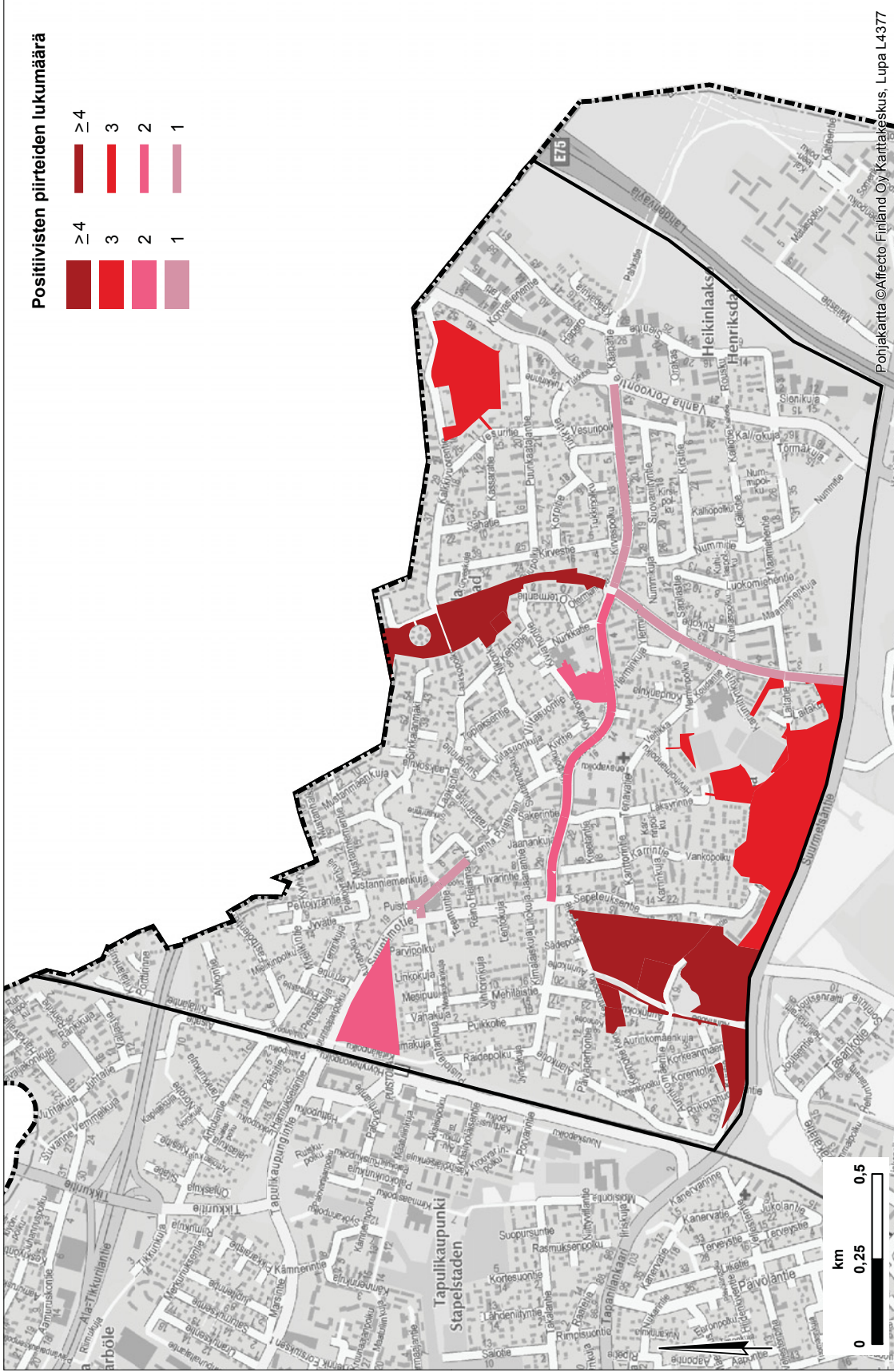
3.7. Vuonna 2000 laaditun viheraluesuunnitelman toteutuminen

Puistolan ja Heikinlaakson viheraluesuunnitelman 2001–2010 tavoitteena oli luoda ja turvata elinvoimaiset viheralueet, jotka pystyvät vastaanottamaan lisääntyvän virkistyskäytön paineen. Tavoitteet jaettiin kolmeen ryhmään – ekologiset ja luonnonhoitolliset, maisemalliset sekä toiminnalliset ja rakenteelliset tavoitteet.

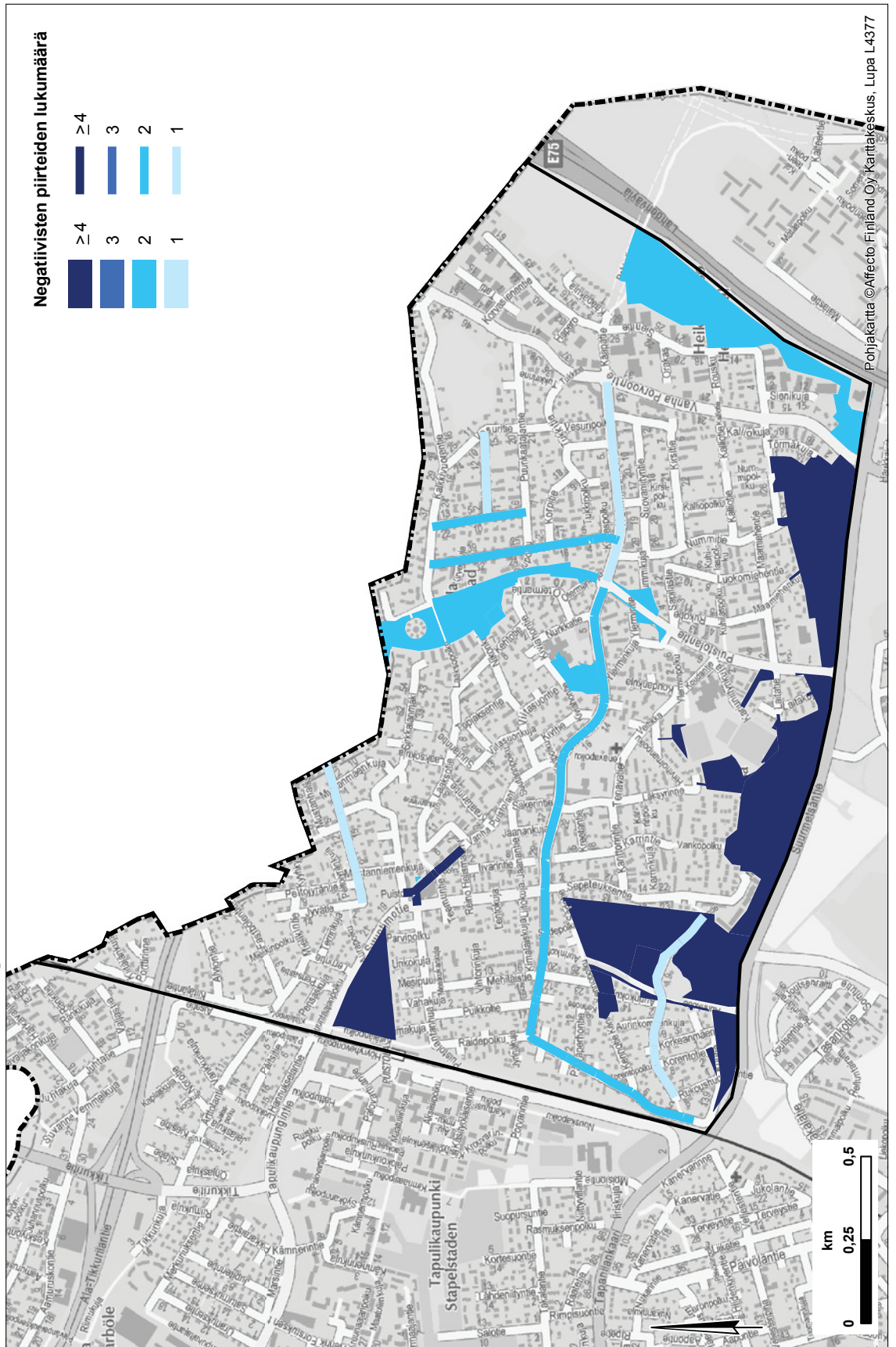
Aluesuunnitelman esittelytilaisuus kiinnosti asukkaita.

Asukaspalautteissa positiivisiksi koetut kohteet

Asukaspalautteissa negatiivisiksi koetut kohteet

Taulukko 4. Yhteenvetotaulukko asukaspalautteesta.

Puiston / alueen nimi	Helmi	Korkea käyttöaste	Hyvä kohtauspaikka	Rauhallinen	Arvot	Toimiva	Hyvin suunniteltu	Puuttuvat kalusteet	Puistokäyttävä valaisematta	Vaativat kunnostusta	Huono kunto	Heikko näkyvyys	Kuivatusongelma	Huonosti hoidettu	Kasvillisuus hoitamatta	Turvattomuus	Rauhaton	Epäsiisteys
Nummisuutaripuisto	+++++	+++++	+++++	+++++	+			-	-						-			
Aurinkomäenpuisto	+++	++		+++	+++			-	-						-			
Roosimäki	++				+++													
Puistolantien metsikkö																		
Heikinlaaksontie																		
Puistolantie																		
Puistolantien metsikkö																		
Karjuniitty ja Maamiehenpolunmetsikkö		+++		++	++			-	-						-			
Leikkipuisto Nurkka		++	+++															
Suuntimopuisto		++	++															
Puistolantien tori			+															
Suurmetsän täyttöalue																		
Reino Helismaan puisto																		
Lahdenväylä - Suurmetsäntien metsikkö																		
Sahatie																		
Alankotie																		
Aurinkomäentie																		
Kassaratie																		
Kirvestie																		
Mustaniementie																		

Kaupunkiluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta todettiin tärkeäksi säilyttää erilaisia biotoopeja, joita alueella esiintyy: esimerkiksi suolaikkuja Lahdenväylän varrella sijaitsevalla metsävyöhykkeellä ja kalkkipitoisilla kallioilla kehittynyt ketokasvillisuus Roosimäellä. Tärkeänä pidettiin myös tiheiköiden ja joidenkin lahopuiden säilyttämistä.

Alueiden maisemallisina piirteinä ovat peltoaukeat, kalliokukkulat ja havupuuvaltaiset suojametsät. Maisemallisiin tavoitteisiin kuuluivat alueen vihreyden säilyttäminen, Vantaan raja-alueiden kehittäminen ja liittäminen saumattomasti Vantaan viheralueisiin.

Toiminnallisiin tavoitteisiin kuuluivat valaistun ulkoilureittiverkoston täydentäminen ja leikkipaikkojen välineistön parantaminen. Kohdekohtaisia toimenpiteitä esitettiin runsaasti: esimerkiksi Puistolanraitin ja Tenavapolun kulmassa sijaitsevan viheralueen muuttaminen edustuspuistoksi, Sirkkalanpuiston kartanokasvillisuuden ottaminen esille, näkymien avaaminen ja oleskeluryhmän sijoittaminen näköalapaikalle sekä Kimalaispuiston ilmeen muuttamista puistomaisemmaksi. Suunnitelmassa esitettiin myös tavoitteita yleiselle siisteydelle, perusylläpidolle ja -huollolle.

Viheraluesuunnitelman tavoitteista parhaiten ovat toteutuneet ekologiset tavoitteet: Roosinmäki on saanut luonnonsuojelualueen statuksen ja hoito- ja käyttösuunnitelman. Alueelle on rakennettu koira-aitaus, saneerattu Nummisuutarinpuisto ja valaistu joitakin tärkeitä raitteja. Suunnitelmassa melko laajamittaisena esitettyä metsäisten lähivirkistysalueiden rakentamista puistomaisiksi ei kuitenkaan toteutettu, koska tavoite oli taloudellisesti mahdoton.

3.8. Alueanalyysin johtopäätökset

Alueella asuu paljon nuoria aikuisia ja työikäisiä. Alueen asukkaat ovat jokseenkin tyytyväisiä katu- ja viheralueisiin sekä reittien esteettömyyteen. Asukkaat arvostavat luonnonmukaisia viheralueita, mutta kaipaavat lisää rakennettuja puistoja kuten Nummisuutarinpuisto. Tyytymättömmimpiä asukkaat ovat katualueiden talvikunnossapitoon, yleiseen epäsiisteyteen ja kasvillisuuden hoitoon metsäalueilla.

Kaavahankkeet tuovat muutoksia alueelle. Alppikylän rakentaminen suunnittelun alueen eteläpuolelle sekä Heikinlaakson pohjoisosaan tuleva kaupallinen keskittymä tuovat uusia reittitarpeita. Kaupungilla on paineita täydennysrakentamiseen, mikä saattaa pienentää viheralueita. Aurinkomäen asemakaavamuutos tuo lisää pienrakentamista alueelle, mutta muutos on tehty kulttuuriympäristö ja virkistysalueet huomioiden.

Toiminnallisten viheralueiden kalusteet ja varusteet palvelevat pääosin lapsia. Jatkokehittelyssä tulisi kiinnittää huomiota myös nuorison tarpeisiin. Esimerkiksi alueiden oikealla mitoituksella ja varustuksella voitaisiin paremmin ohjata nuorisoa ulkopeleihin ja sopiviin kokoontumispaikkoihin. Ikäihmisiä voisi huomioida riittäväällä penkkimäärällä, turvallisilla ja esteettömillä puistokäytävillä sekä soveltuvilla kuntoilualueilla.

Katualueiden kunnossapitoluokituksessa ei ole muutostarpeita: eri liikkujaryhmät, turvallisuustekijät, esteettömän kulkemisen ja joukkoliikenteen vaatimukset on huomioitu riittävässä määrin. Alueen sisäinen katu- ja reittiverkosto on kattava. Ulkoilureittiverkoston täydentämistä suunnittelun alueen pohjoisrajalla yhteneväiseksi Vantaan reitistöjen kanssa tarkistetaan, kun Vantaa alkaa suunnitella ja rakentaa Kalkkikallion alueen reitistöjä. Jatkossa selvitetään myös yhteystarve Malmin kentälle johtaville ulkoilureiteille.

4. PALVELUVERKOSTOT

4.1. Yleisten alueiden palveluverkosto

Yleisten alueiden palveluverkosto muodostuu puistoista ja viheralueista reitteineen sekä katuverkostosta. Viheralueiden palveluita ovat mm. leikkipaikat ja -puistot, pelikentät, koira-aitaukset ja palstaviljelyalueet.

Puistolan peruskoulussa on ala- ja yläaste.

Päiväkoti Savotta on yksi neljästä alueella sijaitsevasta päiväkodistä.

4.2. Ulkoilureitit

Jalankulku- ja pyöräilyreitistö muodostuu katujen jalkakäytävistä ja puistokäytävistä. Puistokäytävät ovat pääasiassa kivituhka- tai sorapintaisia, rakennetussa ympäristössä jalankulku- ja pyöräilyreitit on pinnoitettu betonikivellä tai asfaltilla. Tärkeimmät reitit on yleensä myös valaistu. Rakennettujen reittien lisäksi lähimetsissä on tallautumalla syntyneitä polkuja. (kartta 4.1:ulkoilureitit)

Tärkeä pyöräilyreitityhteys lännestä itään kulkee Kiitäjänpolun ja Raidepolun kautta Alankotielle jatkuen Puistolan raittia ja Heikinlaaksontietä pitkin Kääpätielle. Tärkeä etelä–pohjoissuuntainen yhteys kulkee Puistolantien ja Nummisuutarinpuiston kautta Vantaalle. Myös pääradan ja Vanhan Porvoontien vartta pyöräillään paljon. Reitit ovat osa pääpyörätieverkostoa ja erittäin suosittuja työmatkapyöräreittejä. Liityntäpysäköinnin pyöräpaikkojen tarve on erityisen suuri Puistolan asemalla: aseman tuntumassa on noin 500 pyöräpaikkaa ja tavoitteena on lisätä asemalle lukollisia pyörien säilytyskaappeja.

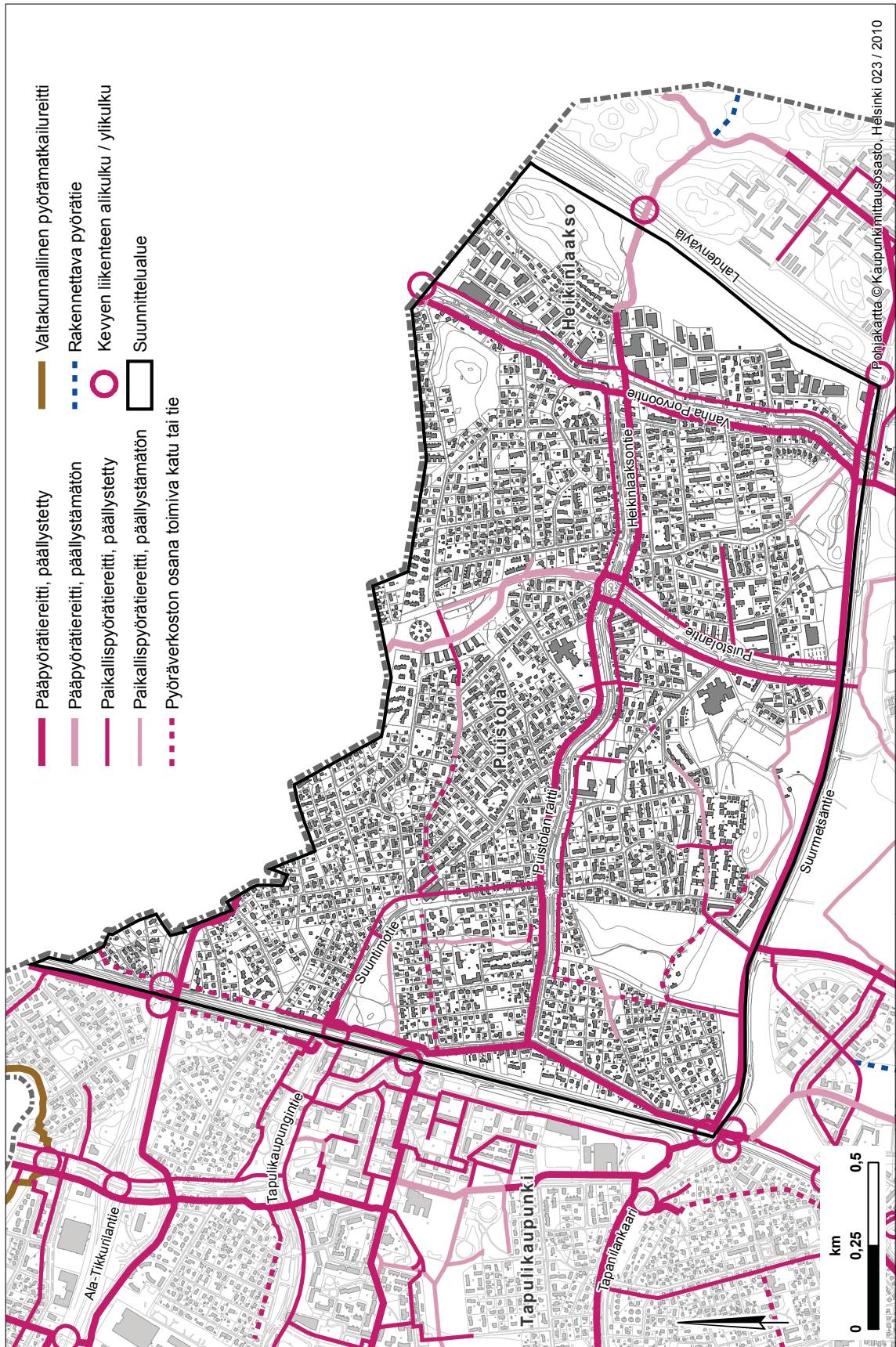
Talvikunnossapito. Talvikunnossapidon piirissä ovat tärkeimmät alueen kevyen liikenteen reitit, joita käytetään runsaasti mm. koulu- ja työmatkaliikenteessä. Talvikunnossapidetyt reitit pyritään pääsääntöisesti valaisemaan.

4.3. Esteettömyyden tavoitetaso

Esteettömän ympäristön vaatimus on kasvamassa erityisesti ikääntyvien määrän lisääntyessä. Ympäristöä suunniteltaessa, kunnostettaessa ja rakennettaessa tavoitteena onkin soveltaa aina esteettömän ympäristön suunnittelun ja rakentamisen ohjeita.

Suunnittelun lähtökohdaksi rakennusvirastossa määriteltiin esteettömyyden tavoitetaso. Esteettömien reittien määrittelyyn vaikuttivat muun muassa vanhusväestön, palveluiden ja palvelukeskittymien sijoittuminen alueella sekä julkisen liikenteen reitit. Palveluasuminen, koulut ja päiväkodit ovat alueita, joihin kaikkien on erityisen tärkeää päästä.

Ulkoilureitit

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 023 / 2010

Kartta 4.1

Ulkoilureitit.

Peruskoulut sijaitsevat Puistolassa, Puistolantien ja Puistolan raitin läheisyydessä. Tarkastelualueella on kolme ala-astetta ja yksi yläaste. Lähin lukio on Tapulikaupungin puolella. Päiväkotitoiminta on sijoittunut asuntokatujen varsille, sekä Puistolassa että Heikinlaaksossa on kummassakin kaksi päiväkotia. Palveluasumista on mm. Vanhan Porvoontien varrella Heikinlaaksossa. (kartta 4.2: toimipisteet ja esteettömät reitit)

Alueen kaupalliset palvelut ovat keskittyneet Suuntimotien, Puistolan raitin ja Heikinlaaksontien varsille. Kirjasto sijaitsee keskeisellä paikalla, monitoimitalo Nurkan yhteydessä. Seurakunnan tarjoamaa toimintaa on Puistolantien ja Puistolan raitin varrella.

Esteettömyyden tavoitetila tarkistettiin analyysin sekä kunto- ja tarvekartoituksen laadinnan yhteydessä. Kunto- ja tarvekartoituksessa esteettömyyden tavoitetilaa verrattiin olemassa olevaan tilaan ja kirjattiin havaitut puutteet. Suunnittelualueelle ei ole laadittu erillistä esteettömyyssuunnitelmaa, vaan se on osana tätä työtä. Perustason esteetön reitistö kattaa paikallisten palveluiden välisten reittien lisäksi kevyen liikenteen yhteyden Nummisuutarin puistoon.

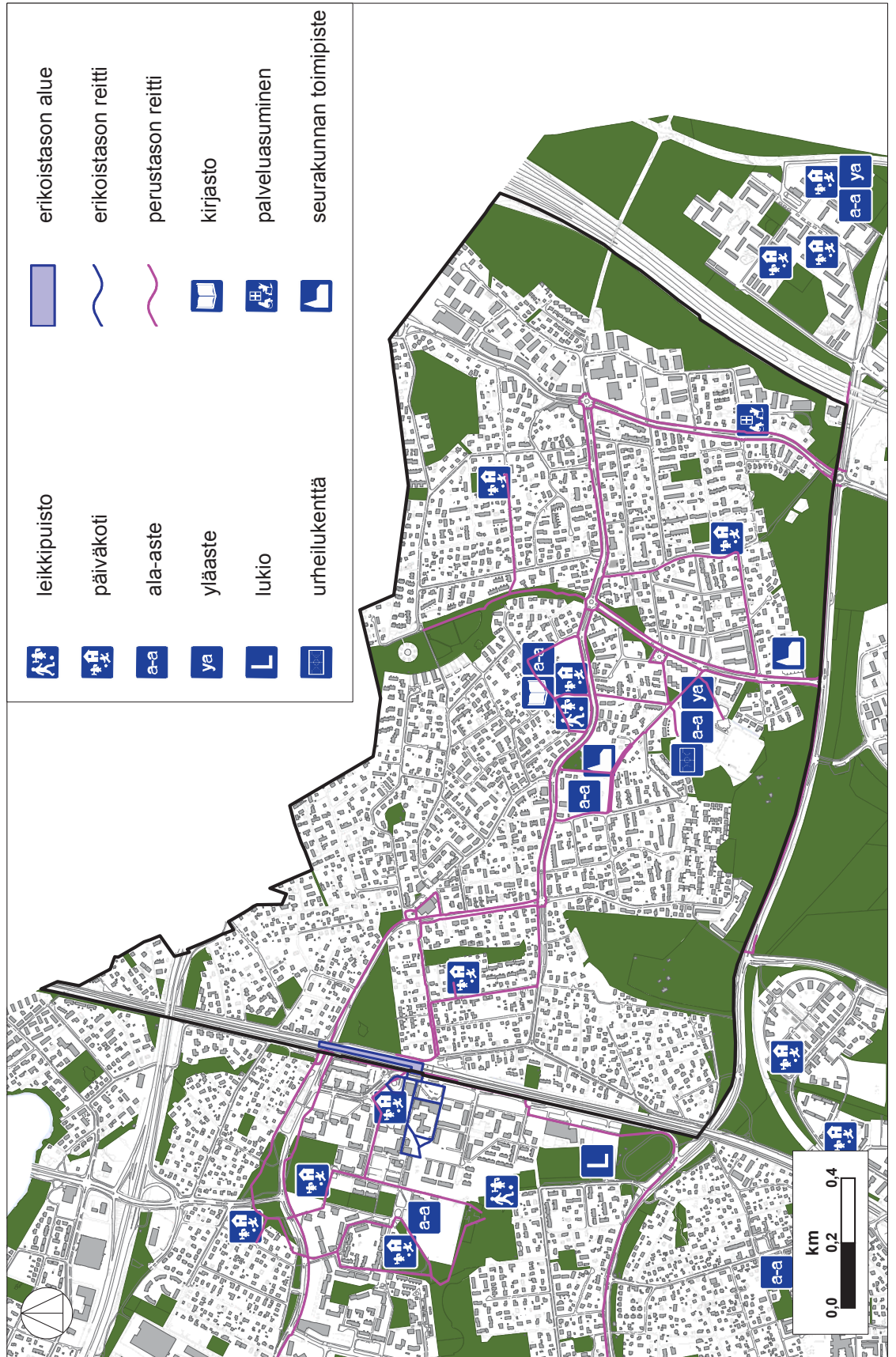
4.4. Palvelut viheralueilla

Viheralueiden palveluita hyödyntävät asukkaiden lisäksi alueella toimivat päiväkodit ja koulut. Rakennusviraston tarjoamat palvelut suunnittelualueella ovat hyvät ja alueella on tarjolla leikki- ja pelimahdollisuuksia lapsille. Alueella on koira-aitaus ja viljelypalstat löytyvät Nummisuutaripuistosta. (kartta 4.3: palvelut viheralueilla)

Leikkipalvelut. Tarkastelualueella on 2 leikkipaikkaa ja leikkipuisto. Alueen itäosissa asuvia lähellä ovat myös Jakomäen leikkipalvelut (Mätäspolun leikkipaikka ja leikkipuisto Jakomäki) ja länsiosan leikkipalvelutarjontaa täydentää leikkipuisto Tapuli. Alueen eteläpuolelle, Alppikylään, rakennetaan tulevaisuudessa leikkipaikka.

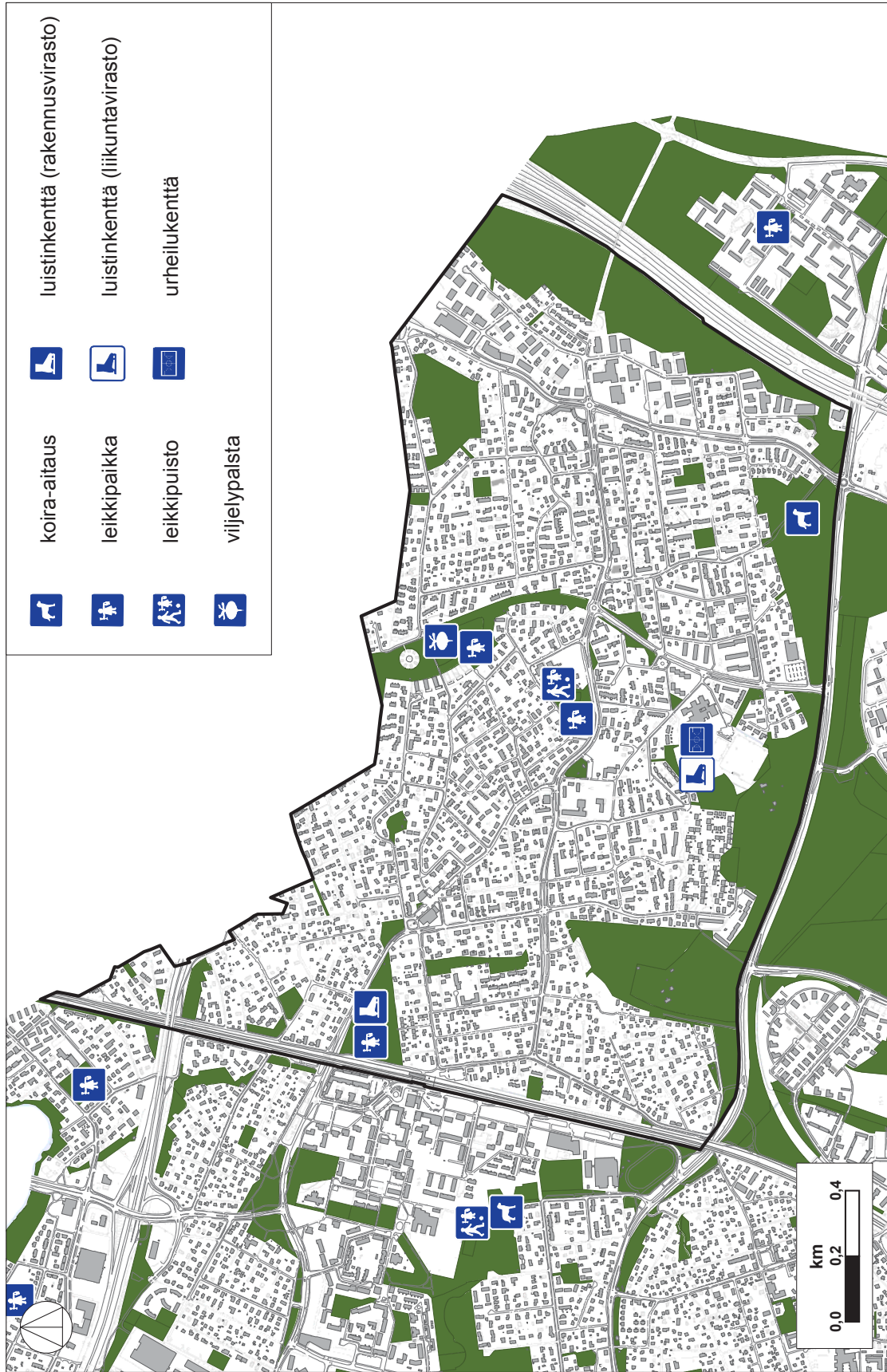
Toimipisteet ja esteettömät reitit

Kartta 4.2

Toimipisteet ja esteettömät reitit.

Palvelut viheralueilla

Kartta 4.3 Palvelut viheralueilla.

Koirapuisto sijaitsee Suurmetsän täyttöalueella.

Leikkipuisto Nurkassa on sosiaaliviraston järjestämää leikkipuistotoimintaa.

Nummisuutarinpuiston viljelypalstat.

Karjuniityssä on pururata ja muutamia kuntoiluvälineitä.

Leikkipuisto Nurkka on sijoittunut keskeiselle paikalle aluerakenteessa. Leikkipuisto Nurkassa on sosiaaliviraston järjestämää leikkipuistotoimintaa. Puistossa on kahluuallas ja pelikenttä sekä erillinen aitaus leikkivälineineen puistotäyttöä varten. Pienimuotoisempia leikkipaikkoja on Nummisuutarinpuistossa ja Suuntimopuistossa. Suunnittelualan leikkipaikat ovat kalusteiltaan melko vaatimattomia verrattuna leikkipuistoon.

Pelikentät. Rakennusviraston ylläpitämä luistelukenttä on Suuntimopuistossa. Suuntimopuistossa ja Nummisuutarinpuistossa on myös runsaasti avoimia nurmikoita, jotka soveltuvat monenlaiseen liikuntaan, pelaamiseen ja oleskeluun. Kimalaispuistossa sijaitsee pelikenttä koripallokoreineen. Liikuntaviraston hallinnoimat peli- ja luistelukentät sijaitsevat Karjuniityssä Puistolan peruskoulun takana. Talvella kentillä voi luistella ja kesäisin niillä voi pelata erilaisia pallopelejä.

Koirapalvelut. Koira-aitauksia on yksi, Suurmetsän täyttöalueella Suurmetsäntien kupeessa. Koira-aitaus on hiljattain rakennettu, kaksiosainen, ja sen lähituntumassa on koirien koulutukseen soveltuva kenttä. Myös Tapulikaupungin koira-aitaus palvelee suunnittelualan länsiosassa asuvia.

4.5. Muita yleisten alueiden palveluja

Kausikasvit. Kausikasvi-istutuksia on Reino Helismaan puistossa, keskeisellä paikalla Puistolaa.

Muistomerkit, taide. Arkkitehtuuriosaston hallinnoimilla yleisillä alueilla sijaitsee julkinen veistos: Gunnar Uotilan toteuttama Reino Helismaan muistomerkki vuodelta 1987 sijaitsee Puistolatorin reunalla. Lisäksi päiväkotin Savotan pihan hiekkalaatikolla on Inka Niemisen eläinaiheinen teos 'Ei näe, ei kuule, ei puhu' vuodelta 2002.

Aluekeräyspisteet. Puistolatorilla ja Vanhan Puistolantien eteläosassa sijaitsevat erilliset laajemmat keräyspisteet, jotka on toteutettu pintakeräyssäiliöillä. Niiden tyhjennyksestä vastaa HSY (Helsingin seudun ympäristöpalvelut). Yksittäisiä keräyspisteitä on myös Puistolatorin varrella ja Kalkkivuorentiellä. HSY on tehnyt selvitystä aluekeräyspisteiden uudelleenjärjestämisestä. Tavoitteena on mm. luoda asukkaita palveleva ja kierrätyksen mahdollistava verkosto, siistiä kaupunkikuvaa ja selkiyttää vastuunjakoa.

Reino Helismaan muistomerkki sijaitsee Puistolatorilla. Kivipaasin vieressä on kausikasvi-istutuksia.

4.6. Muutostarpeet ja tavoitteet

Yleisten alueiden palveluverkosto on kattava eikä merkittäviä puutteita esiinny. Lapsille tulee tarjota turvallisia ja virikkeellisiä leikkipaikkoja kävelyetäisyydeltä kotoa. Leikkipaikkaverkosto on toimiva, keskeisimpänä tekijänä on leikkipuisto Nurkka. Puistoissa on lasten lisäksi huomioitava myös nuoriso ja ikääntyvä väestö.

Nuorille aikuisille ja senioriväelle ei alueella ole juurikaan kohdennettua toimintaa. Leikkipuisto Nurkka sijaitsee keskeisellä paikalla ja soveltuu mainiosti kaikenikäisten kohtaamispaikaksi. Leikkipuisto Nurkan peruskorjauksen suunnittelussa voidaan hyödyntää neljän sukupolven leikkipuisto -ajatusmallia. Ikäihmiset ja liikuntarajoitteiset tulisi huomioida parantamalla yleisten alueiden esteettömyyttä ja sijoittamalla alueelle riittävästi penkkejä.

Asukkaat ovat toivoneet lisää rakennettuja ja hoidettuja, kaupunkimaisia puistoja kukkaistutuksineen sekä luonnonmukaisen metsiköiden säilyttämistä. Laajimpien puistojen reiteille kaivataan lisää penkkejä ja roskakoreja. Yhteyksiä viheralueille halutaan parantaa ja täydentää. Osaan korttelipuistoista tai lähivirkistysmetsistä ei ole rakennettuja reitti yhteyksiä. Joissakin poikittaisissa yhteyksissä sekä yhteyksissä Vantaan virkistysalueille on paikallisesta näkökulmasta pieniä täydennystarpeita.

5. KADUT, AUKIOT JA KATUVIHERALUEET

5.1. Katujen kunto- ja tarvekartoituksen tulokset

Katualueiden kehittämisperiaatteet perustuvat analyysihin ja maastossa tehtyihin havaintoihin. Asukaskyselyn tulokset ovat olleet taustatietona ja ohjanneet suunnitelman painottumista tiettyihin katuihin. Kartalla 5.1 on esitetty katujen ja kartalla 5.2 kevyen liikenteen väylien kartoituksen tulokset.

Helsingin kaupungin tavoitteena on rakentaa lähes kaikki sorapintaiset kadut asfalttipäällysteiseksi (Sorakatujen rakentamisen kiireellisyysjärjestyksen määrittely vuodelta 2007). Siksi alue-suunnitelman maastoinventoinneissa ja kohdekohtaisissa kuvuksissa sorapintaiset kadut on inventoitu kevyesti.

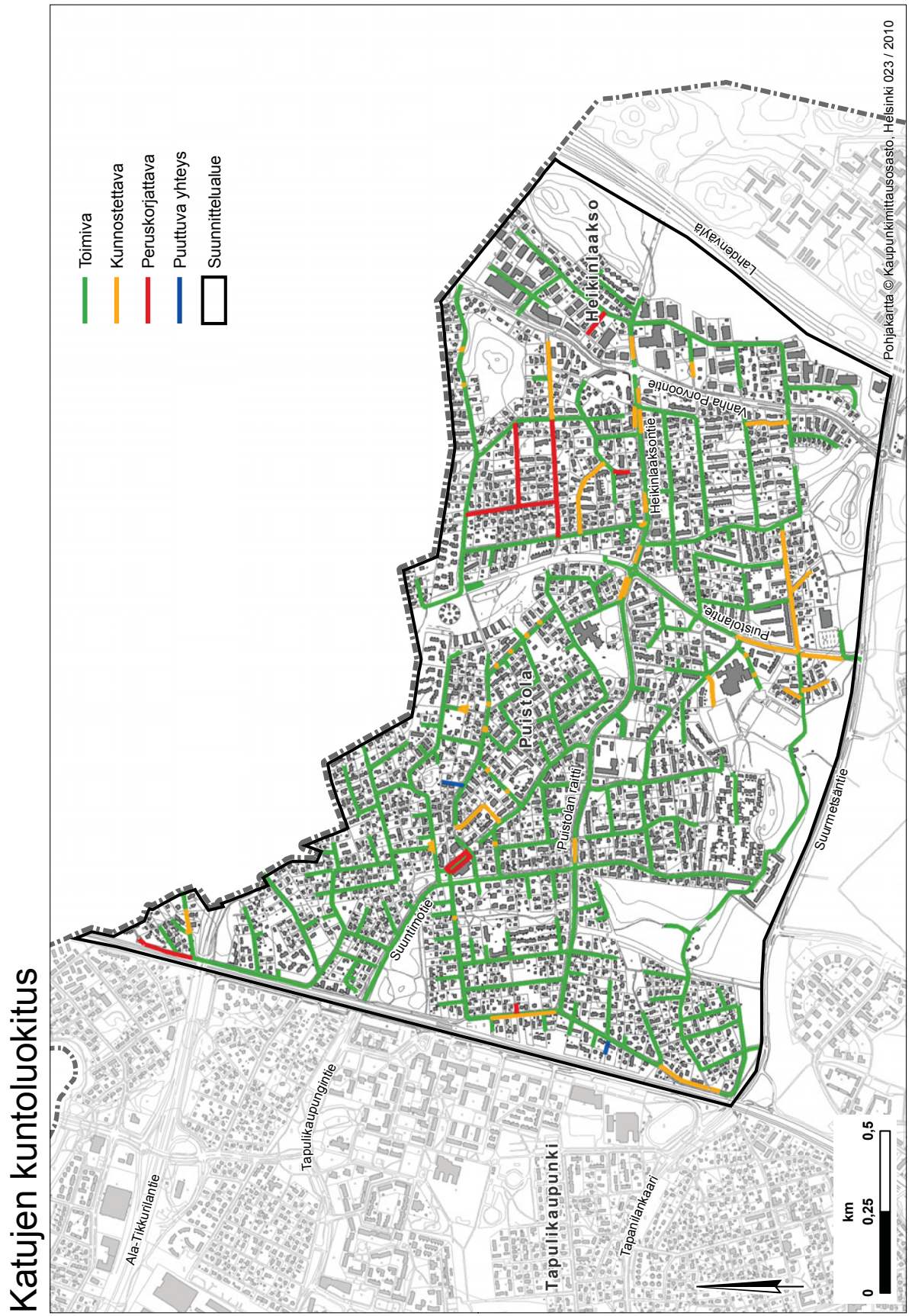
Esteettömyyssuunnitelma on osa tätä työtä. Esteettömyyden tavoitetila kartoitettiin kaikilta määritellyiltä perus- ja erikoistason reiteiltä. Esteettömyyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia puutteita esiintyy tasaisesti koko tarkastelualueella (kartta 5.3: esteettömyyspuutteet). Suojateiden kohdalta puuttuvat usein reunatuet tai ne ovat liian korkeita tai matalia. Ongelmia esteettömyyden kannalta tuottavat myös painumien tai puiden juurten aiheuttamat epätasaisuudet kevyen liikenteen väylillä. Useimmiten jalkenkulkua ja polkupyöräilyä ei ole erotettu toisistaan. Esteettömillä katuosuuksilla erottelu olisi suotavaa, mutta se ei ole aina mahdollista. Topografian takia osa reiteistä on esteettömyysnäkökulmasta liian kaltevia. Lisäksi lähes joka toisen linja-autopysäkin kohdalta puuttuu varoitusraita. Pysäkkien järjestelyt kuuluvat HSL:n (Helsingin seudun liikenne) vastuulle.

Sorapintaiset kadut kärsivät eroosiovaurioista.

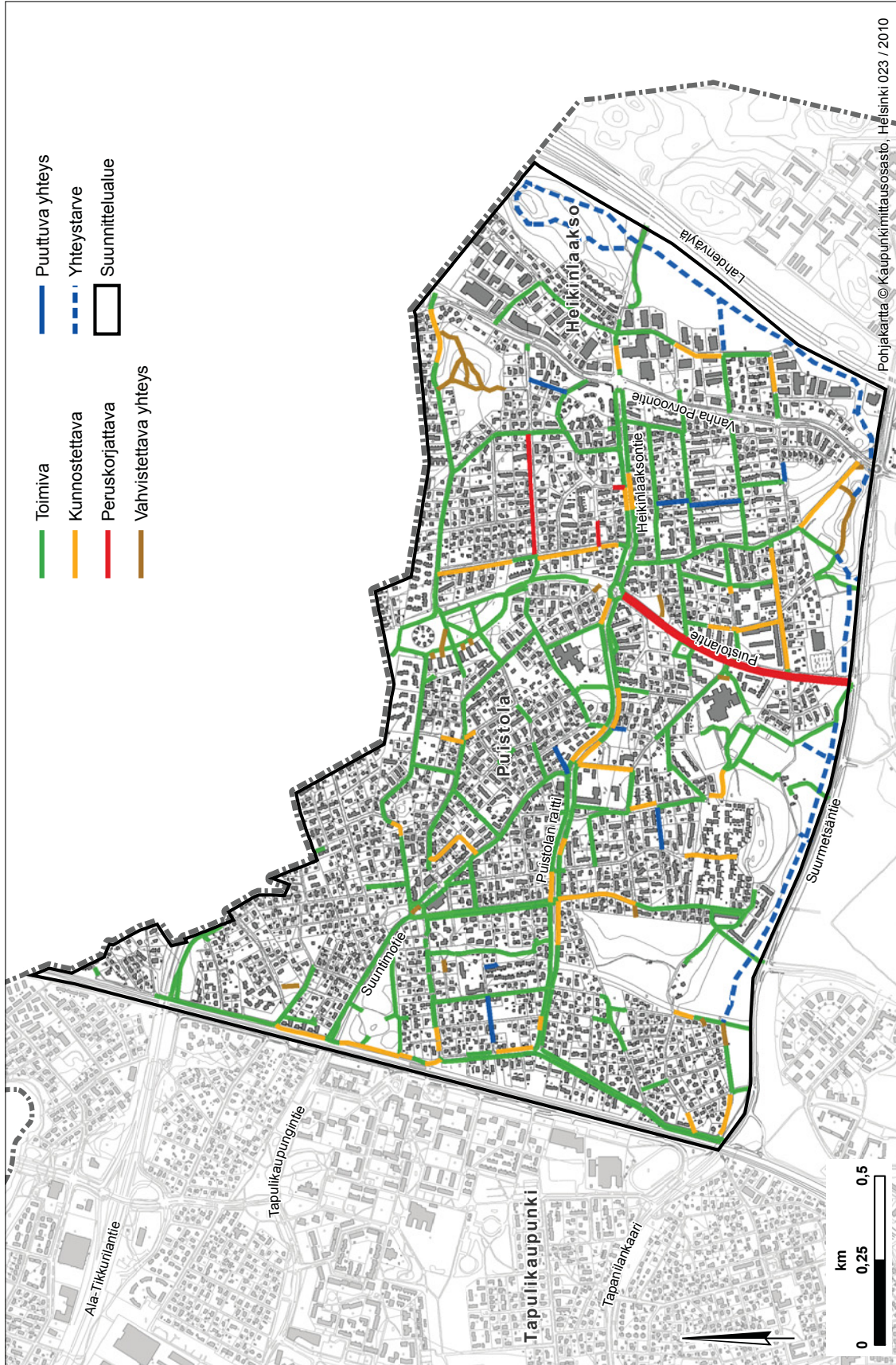

Suojateiden kohdalta puuttuvat usein madalletut reunatuet. Kuva Puistolan raitilta.

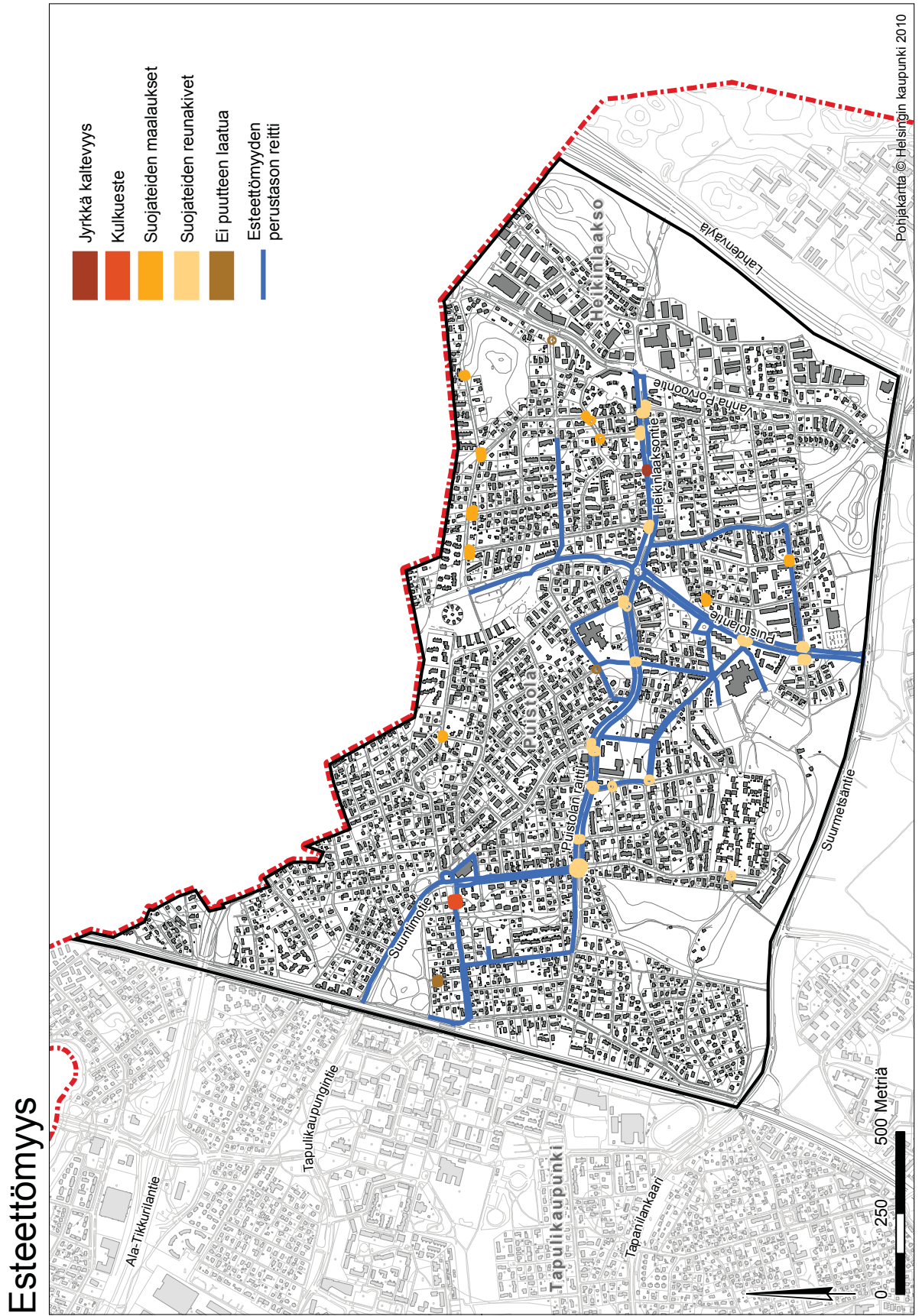
Kartta 5.1 Katujen kuntoluokitus.

Kevyen liikenteen väylien kuntoluokitus

Kartta 5.2 Kevyen liikenteen väylien kuntoluokitus.

Kartta 5.3 Toimipisteet ja esteettömät reitit.

Tarkastelualueelle tyypillisiä ongelmia ovat lisäksi irronneet liimattavat reunatuet sekä kasvillisuuden peittoon jäävät liikenne-merkit ja kadunnimikyltit. Ajohidasteiden maalaukset ovat monin paikoin kuluneet ja paalut rikkoutuneet. Uudemmissa katuosuuksilla on käytetty korotettuja liittymiä ja suojaiteita liikenteen nopeuksien hidastamiseksi.

Katualueilla sijaitsevat kalusteet ja varusteet ovat tyypiltään sekä kunnoltaan vaihtelevia. Erityisesti betonipollarit ovat paikoin vanhoja. Katualueilla ei juuri ole penkkejä. Roska-astiat ovat tarkastelualueella pääosin tolppakiinnitteisiä.

Ajohidasteiden maalaukset ovat monin paikoin kuluneet. Kuva Kehtotieltä.

Vanhentuneita betonipollareita Laaksopolulla.

Irronneita reunakiviä on eripuolilla tarkastelualueetta.

Osa liikennemerkkeistä on jäänyt kasvillisuuden peittoon.

Alueella on yhä runsaasti ilmajohtolla varustettuja puupylväitä.

Alankotien välikaistoilla kasvaa puita ja pensaita.

Näkemäongelmia Sirkkalanmäen ja Mustanniemenkujan risteyksessä.

Päällystevaurioita jalkakäytävällä.

Katualueilla valaistus on kattava ja puutteita esiintyy vähän. Toimenpiteet katualueiden valaistuksen osalta esitetään tässä alue-suunnitelmassa lähinnä vain niiltä osin, kun valaistusta pitäisi lisätä. Alueella on yhä runsaasti ilmajohtolla varustettuja puupylväitä, etenkin ns. sorakaduilla. Katuvalaisinpylväät ovat uudemmilla kaduilla metallisia.

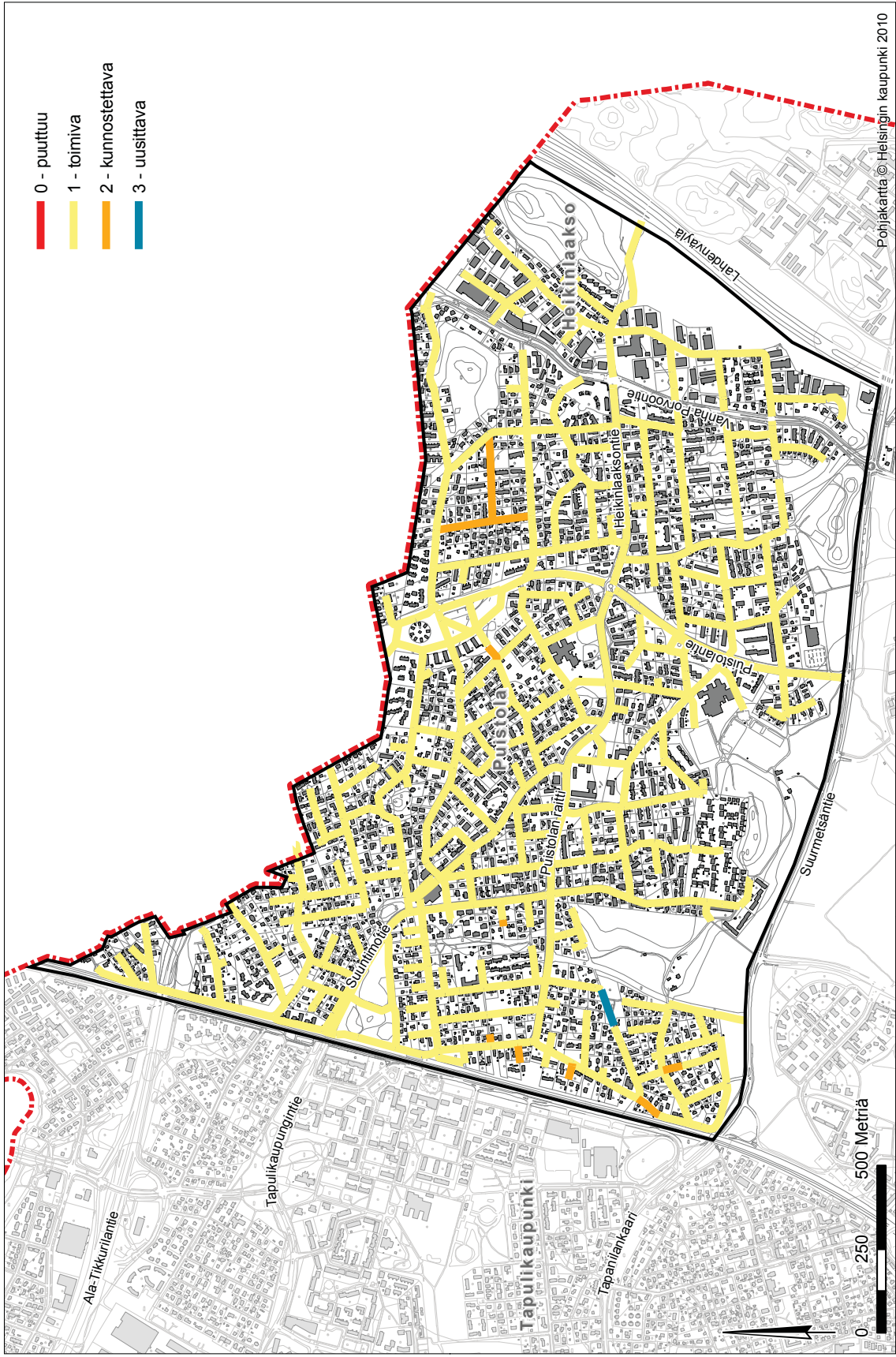
Alueen kaduilla on niukasti istutuksia. Asuntokaduilla on piennaralueen nurmipinnan lisäksi harvoin muita istutuksia. Kokoojakaduilla katutilaa elävöittävät yleensä katupuu- ja pensasistutukset. Korkeaksi kasvaneet pensaat aiheuttavat jonkin verran näkemäongelmia ja kaventavat jalkakäytävää. Ongelmana on myös tonttien puolelta kasvava rehevä kasvillisuus. Matalalla kasvavat puun oksat rajoittavat kulkua paikoin. Erotuskaistoilla on käytetty jonkin verran kenttäkiveystä tai betonikiveystä, joka on yliajon seurauksena paikoin irronnut. Katujen yleisilmettä heikentää viherkaistojen ja kiveysten hoitamattomuus. Rikkaruohottuneita saarekkeita ja istutuksia on erityisesti tärkeillä kokoojakaduilla.

5.1.1 Puistolan katualueet

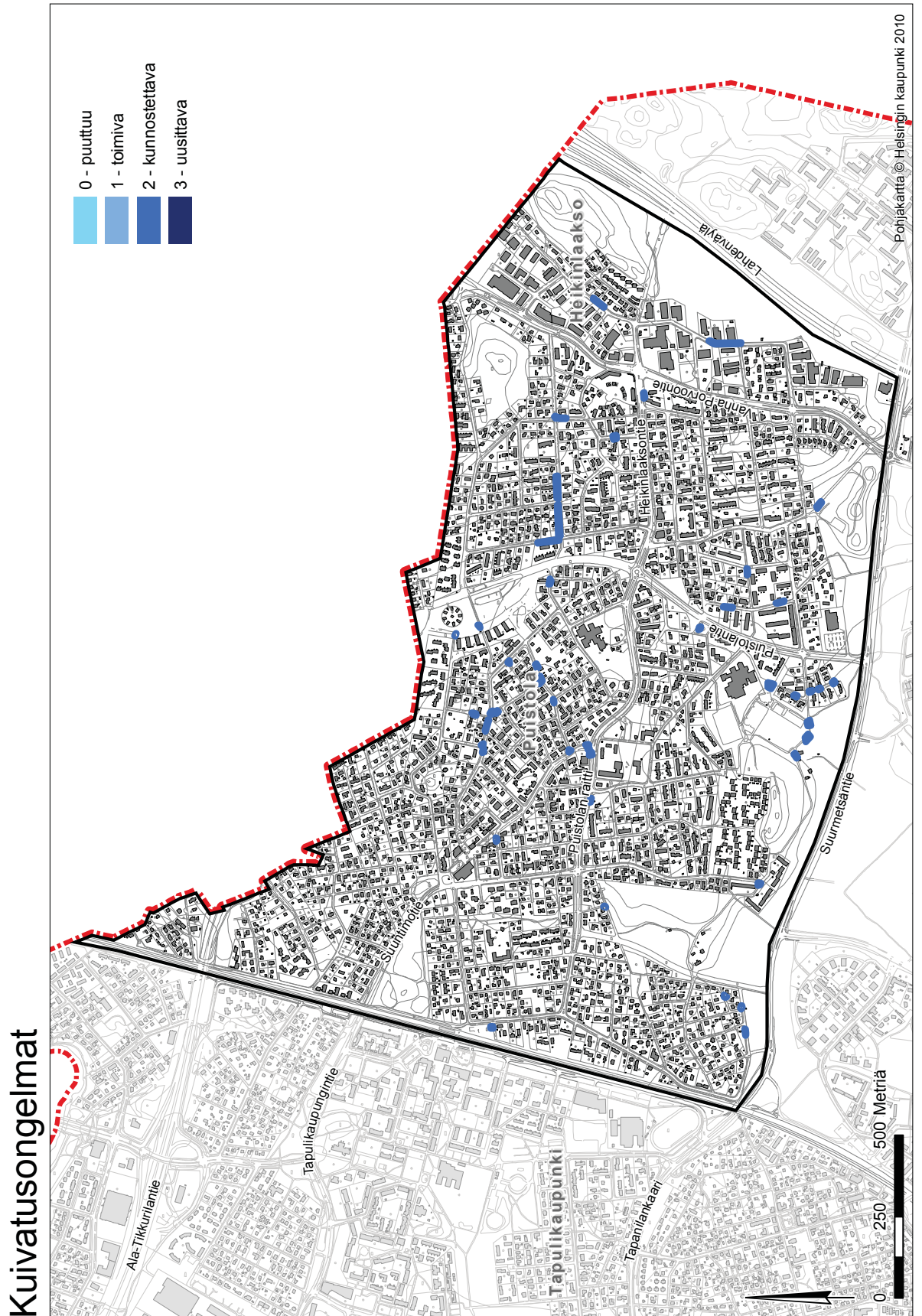
Alueen katuverkko on toimiva ja kattava. Pientalovaltaisella alueella kadut ovat pienipiirteisiä ja risteileviä. Jalkakäytävät ovat paikoin erittäin kapeita tai niitä ei ole. Lisäksi katutilaa kaventavat entisestään tonteilta katualueelle työntyvät istutukset. Merkittviä pyöriteitä on vähän ja ne sijoittuvat yleensä kokoojakaduille. Kokoojakadut ovat mittakaavaltaan väljempiä ja niiden molemmin puolin sijaitsevat kevyen liikenteen väylät.

Useat alueen kaduista on rakennettu ajanjaksolla, jolloin pohjarakentamisen vaatimukset eivät ole olleet niin korkeat kuin nykyään. Päällystevaurioita, halkeamia ja painumia esiintyy paikoin, mutta ei hälyttävissä määrin. Lisäksi ongelmana kaduilla on kaivojen ympäristöjen vauriot. Kadut ovat pääosin asfalttipäällysteisiä tai ”sorakatuja”. Tarkastelualueella on käytetty betonikivipinnoitetta ainoastaan Puistolantanhua-nimisellä kadulla ja Puistolan torilla. Puistolan torin pinnoitteet ovat kuluneet ja alue on yleisilmeeltään epäsiisti. Lisäksi torialue on jäsentymätön.

Valaistuksen kuntoluokitus

Kartta 5.4 Valaistuksen kuntoluokitus.

Kartta 5.5 Kuivatusongelmat.

Sorakaduilla ongelmana on erityisesti riittämätön kuivatus, joka aiheuttaa kaduilla mm. routimista. Kaikille sorakaduille ei ole rakennettu sivuoja. Hyvin monilla tonttikaduilla (sorakadut), jotka ovat umpikatuja, katu päättyy epämääräisesti tai katualueen rajaa on vaikea havaita.

Puistolán osa-alueella on käynnissä useita ns. sorakatuja ja valaistuksen perusrakennushankkeita. Lisäksi Aurinkomäen alueen katujen rakentaminen aloitettiin loppuvuodesta 2010.

Tarkastelualueella on rakentamatta viisi kevyen liikenteen poikittaisyhteyttä, jotka on merkitty asemakaavaan. Rakentamattomat yhteydet ovat: Puikkopolku, Vihtorinpolku, Kivipolku, Vekarapolku ja Karrinpolku.

Reunatuot ovat hiljattain kunnostetuilla kaduilla harmaata graniittia ja muilla kaduilla pääasiassa betonia. Graniittireunatuot ovat säilyneet hyväkuntoisina, mutta liimattavat betonireunatuot ovat useissa kohdissa, etenkin risteyskohdissa, irronneet. Betonireunatuot pysyvät yleensä huonosti paikoillaan eivätkä kestä auraamista.

Alueen topografiasta johtuen kaikkien reittien pituuskaltevuudet eivät olleet esteettömyyden perustason mukaisia. Yli 8 % kaltevuus on Puistolán asemalle johtavalla Kiitäjäntiellä sekä kirkolle johtavalla Veitikka-nimisellä kadulla. Lisäksi kaduille asennetut käsiohteet ovat huonosti sijoitettuja ja osittain huonokuntoisia.

Yleisiä pysäköintipaikkoja on lähinnä katujen varsilla. Alueella ongelmana on pysäköiminen katujen nurmipintaisilla viherkaistoilla, joissa reunatukea ei ole käytetty lainkaan (esim. Aurinkomäentie, Jaanantie, Päiväperhonkuja ja Turilaskuja) tai on käytetty matalaa liimattavaa betonireunatukea (esim. Kanttorintie ja Laitatie). Puistolán aseman liityntäpysäköintialue on ahkerassa käytössä. Pysäköintialue on ahdas ja autoja on päivittäin pysäköity myös läheisen Raidepolun varteen.

Yksi alueen kokoojakaduista on Puistolantie, jossa näkyy monin paikoin kulumisen. Kadun varrelta puuttuu lukuisia puustutuksia, ehkä huonojen kasvuolosuhteiden sekä riittämättömien kas-

Kiitäjänpolun huonokuntoinen ja esteettömyyden kannalta huonosti sijoitettu käsiohde.

Puistolantien puurivi on kärsinyt.

vualustojen ja juuristotilan takia. Kevyen liikenteen väylät ovat pinnoitteeltaan kuluneet ja myös ajoradalla on paikoin päällystevaurioita.

Tarkastelualueella ongelmana on valaisimien peittyminen puiden latvuksiin. Nummisuutarinpuistoon ja Aurinkomäenpuistoon johdettavilla väylillä on ajoesteitä, joiden ulkoasu ja käyttötarkoitus on vanhentunut. Roskaisia alueita on Puistolan torin ja Suuntimpuiston ympäristössä sekä linja-autopysäkeillä.

5.1.2 Heikinlaakson katualueet

Heikinlaaksossa katuverkko on suoralinjaisempi kuin Puistolan osa-alueella. Nummisuutarinpuiston ja Vanhan Porvoontien väliin sijoittuu useita ”sorakatuja”. Sorakaduilla ongelmana on erityisesti riittämätön kuivatus. Pintavedet valuvat yleisesti tonteilta suoraan kaduille ja kaduilta tonteille, koska kaikille sorakaduille ei ole rakennettu sivuojia tai ojapainanteet on täytetty. Pintahalkeamia ja painumia esiintyy paikoin, erityisesti Heikinlaakson itäosaan sijoittuvalla teollisuusalueella. Nummitien itäpuolella kadut ja kevyen liikenteen väylät ovat yleispiirteisesti rakenteellisesti hyvässä kunnossa.

Kalliotie Heikinlaaksossa on peuskorjattu 2010.

Katujen Suovaniityntie ja Törmätie välille on rakentamatta asemakaavaan merkityt kolme kevyen liikenteen poikittaisyhteyttä. Lisäksi Tukkirinne-niminen kevyen liikenteen väylä on rakentamatta. Alueen läpi kulkeva Vanha Porvoontie ei kuulunut alue-suunnitelman tehtävärajaukseen, koska sen suunnittelua ohjataan erillisellä pääkatujen kunto- ja tarvekartoituksella.

Heikinlaaksontien pensasrivissä on kookkaita aukkoja.

Alueella on jonkin verran perusparannettuja katuja, esimerkiksi tuore Kalliotien peruskorjaus. Kunnostetuilla kaduilla reunakivet ovat harmaata graniittia. Muilla kaduilla reunatukena on käytetty liimattavaa betonikiveä tai asfalttimakkaraa. Betonireunatuet ovat monin paikoin irronneet. Jalkakäytävät ovat paikoin kapeita tai niitä ei ole lainkaan. Merkittyjä pyöräteitä on vähän.

Kokoojkatu Heikinlaaksontie on yleisilmeeltään hyväkuntoinen, tosin keskikaistan pensasistutukset ovat harvat Vanhan Porvoontien tuntumassa.

Puunkaatajantiellä sijaitsevan päiväkodin saattoliikenne aiheuttaa ongelmia puutteellisten paikoitusalueiden vuoksi. Puunkaatajantiellä ongelmana on myös pysäköiminen kadun nurmipintaisilla viherkaistoilla, jotka ovat monin paikoin kuluneet. Viherkaistoille pysäköidään myös Sienitiellä ja Kääpätiellä.

5.2. Alueelliset muutostarpeet ja tavoitteet

Katualueiden suunnittelussa, ylläpidossa ja korjauksissa pyritään toimivaan, kestävään, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun. Pintamateriaalien, kasvilajien, kalusteiden ja varusteiden valinnassa otetaan huomioon kunnossapidon vaatimukset ja kaupungin linjaukset.

Jatkosuunnittelussa huomioitavaa

Kalusteet valitaan Helsingin kaupungin kaupunkikalusteohjeesta 2010:8/KPO yhtenäisen ja harmonisen ilmeen luomiseksi. Kalusteiden sijoittelussa, määrässä ja tyypeissä huomioidaan esteettömyyden erityistarpeet. Puistolan ja Heikinlaakson katualueiden penkiksi suositellaan käsinojallista HKR peruspenkkiä (D3) värityksellä: puuosat RAL 7021, Black Grey, jalka ruostumaton teräs. Penkit asennetaan kulutuskestävälle alustalle. Roska-astiaksi suositellaan tolppakiinnitteistä HKR:n omaa 60-litraista mallia (H1) ja syväkeräyssäiliöksi mallia (H2) kokoluokassa 1100–1500-littraa. Jäteastioiden värityksenä käytetään kalusteohjeen mukaista värisävyä RAL 7021, Black Grey.

Ajoesteiden vanhentuessa niitä korjataan uusilla, kalusteohjeen mukaisella, sinkityllä ajoestopuomilla (B8). Esteettömyyden saavuttamiseksi ne myös merkitään kontrastimateriaalivyöhykkeellä.

Katujen peruskorjausten yhteydessä liimattavia betonireunatukia vaihdetaan graniittisiin reunakiviin, jotka ovat kestävämpiä ja pysyvät paremmin paikallaan. Sorakaduilla peruskorjauksen yhteydessä nykyiset sivuojat korvataan hulevesiviemäröinnillä ja kaduille asennetaan graniittiset reunakivet. Yleisillä alueilla pyritään toimimaan Helsingin kaupungin hulevesistrategian mukaisesti, mutta katutilan mitoitus harvoin sallii hulevesien käsittelyn

Puunkaatajantiellä on ongelmana pysäköinti nurmialueelle.

esim. syntypaikallaan. Rakennusviraston ohjeiden mukaisesti käytetään aina luonnonkivisiä yleisväriltään punamustasävyisiä graniittireunatukia.

Katualueiden valaistuksessa kiinnitetään huomiota suojateiden ja liittymien valaistukseen: Valaisinten pakkopisteet sijoitetaan suojateiden läheisyyteen ja liittymäalueille. Kaikki kadut, aukiot ja torit valaistaan. Leikkipuistojen, leikkipaikkojen ja päiväkotien lähistöjen reittien sekä oleskeluun tarkoitettujen alueiden tulee olla hyvin valaistuja. Oleskeluun tarkoitetuilla alueilla valaisimet voivat olla muuta katualuetta korkealaatuisempia. Tehokkaamalla valaistuksella lisätään turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Alueen valaistusta suunniteltaessa on noudatettava Helsingin Energian linjauksia valaisinmallien valinnassa ja valaisinten sijoittelussa.

Mahdollisuus jalankulun ja polkupyöräilyn erottamiseksi vilkkailla ja esteettömäksi määritellyillä riittävän leveillä kevyen liikenteen väylillä, kuten Puistolantiellä, ratkaistaan liikennesuunnittelun avulla. Kaltevilla reittiosuuksilla voidaan parantaa esteettömyyttä oikein sijoitetuilla käsijohtimilla ja levähdystasanteilla.

Kaduilla, joissa ongelmana on pysäköinti nurmialueelle, pyritään löytämään ratkaisu pysäköimisen estämiseksi esimerkiksi riittävän korkealla reunatuella, istutuksilla, tolpilella tai kieltomerkeillä. Päiväkoti Savotan saattopysäköintiin ja Puistolantien aseman liittytyspysäköintiin täytyy etsiä ratkaisuja kaavoituksen ja liikennesuunnittelun avulla.

Katualueiden ylläpito

Painumia ja halkeamia korjataan uudelleen asfaltoinnilla ja erityisesti halkeamien kuntoa seurataan. Perustason reittien pienet esteettömyyspuutteet, kuten yksittäiset kompastumisvaaraa aiheuttavat kohdat kunnostetaan päällystämällä ne uudelleen. Kadulle jälkeinpäin rakennettavien esim. johtokaivantojen täyttöjen ja rakennekerrosten tiivistämiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Korjauksessa käytettävien uusien materiaalien tulee vastata aikaisempia.

Roskien keruuta tehostetaan Puistololan torin ja Suuntimopuiston ympäristössä sekä bussipysäkeillä. Kuluneet ja toteuttamatta jätetyt katumerkinnät korvataan uusilla maalauksilla. Esteettömyyden tavoitetaan mukaisilla alueilla ja reiteillä pyritään noudattamaan annettuja suosituksia (Katualueita koskevat tyyppiirustukset ja SuRaKu-kortit). Ylläpitoon kuuluvat korjaukset tehdään nopeasti puutteiden ilmaannuttua, jotta alueiden yleisilme pysyy hoidettuna.

Sorakadut etenevät oman ohjelmansa ja siinä määritellyn kireellisyysjärjestyksen mukaisesti resurssien puitteissa. Tosin täydennysrakentaminen on nopeuttanut joidenkin sorakatuja toteutusta. Asukaspalautteiden ja maastohavaintojen perusteella kuivatusongelmia oli mm. Sahatiellä ja Kassaratiellä.

Katuvihreä

Katutilan identiteettiä luodaan väyläkohtaisesti ja puuvartista kasvillisuutta on vain hierarkkisesti tärkeimmillä kaduilla. Heikinlaaksontien varrelle on istutettu tammirivistö. Puuttuvat kujanepuut korvataan uusilla käyttäen samaa lajia, mikäli paikassa katsotaan olevan kasvuedellytykset puulle. Jos puu on kuollut tai heikentynyt sen takia, että kasvuolosuhteet ovat heikot eikä niitä ole mahdollista parantaa, tyydytään poistamaan heikentyneet puut ja siistimään tyväalue ympäröivän pintamateriaalin kanssa yhteneväksi. Puistolantiellä on vaahteraistutukset, jotka eivät ole menestyneet. Sitten kun katu tulee peruskorjaukseen, on koko katutilan poikkileikkaus suunniteltava uudelleen ja varattava katupuille niiden vaatima tila. Nykytilassa kadun puustutuksia ei ole tarkoituksenmukaista yrittää täydentää tai uusia. Näkemäalueilla vältetään voimakaskasvuisia pensaita liikenneturvallisuuden vuoksi. Huonokuntoisten pensasryhmien kohdalla tutkitaan, miksi ryhmä menestyy huonosti esim. maaperän, juuristotilan, ilman puutteen tai väärän lajin takia ja vasta sen jälkeen päätehtään sopivista toimenpiteistä.

Katualueiden toimivuuden ja viihtyisyyden ylläpitämiseksi kiinnitetään huomiota ylläpidon laatuun, joka pidetään sovitulla tasolla myös suunnittelualueen reuna-alueilla. Kuluneet kadunurmiosuudet paikataan ja nurmialueita niitetään säännöllises-

Puistololan torilla näkyy kuluminen monin paikoin.

Puistolantorin heikko tilajäsentely innostaa luvattomaan läpiajoon sekä kesällä...että talvella.

ti. Istutukset ja kiveykset pidetään rikkaruohottomina. Liikenneturvallisuutta ylläpidetään huolehtimalla mm. näkemäalueiden avoimuudesta. Katupensaiden aiheuttamat näkemäongelmat korjataan riittävän usein leikkauksella tai korvaamalla lajit matalammilla. Tarvittavissa kohdissa kuluneet pensasistutukset korvataan nurmikolla tai voimakkaalle kulutukselle altistuvilla alueilla kiveyksin. Tontteja kehoitetaan leikkaamaan katualueille häiritsevästi kasvavaa kasvillisuutta. Liikennemerkkien näkyvyyttä ja valaistusta parannetaan pitämällä niiden ympäryks säännöllisesti kasvillisuudesta vapaana.

5.3. Ylläpitoluokkamutokset

Katualueiden ylläpitoluokituksessa ei todettu muutostarpeita.

6. VIHERALUEET

6.1. Puistojen kunto- ja tarvekartoituksen tulokset

Viheralueiden kehittämisperiaatteet (kartta 6.1: viheralueiden kuntoluokitus) perustuvat maastokartoitukseen, analyysihin ja sidosryhmien haastatteluihin. Lisäksi asukaskyselyn tulokset ovat ohjanneet korjaus- ja kunnostushanke-esityksien valintaa.

Puistojen kuntokartoituksessa kiinnitettiin erityistä huomiota seuraaviin tekijöihin:

- Yleisesti viheralueiden sijaintiin kaupunkirakenteessa, niiden verkostoon ja palvelutason riittävyteen.
- Kasvullisten alueiden luonteeseen ja kuntoon, niiden ekologisen ja muiden tehtävien toimivuuteen mm. vesitalous.
- Kaupunkikuvallisiin seikkoihin, edustavuuteen, vaihtelevaan tilasarjaan sekä näkymien ja näköalapaikkojen tarjontaan.
- Toiminnallisten alueiden sijaintiin, luonteeseen, varustetasoon, valaistukseen ja kuntoon.
- Reittien houkuttelevuuteen, kattavuuteen, valaistukseen, varusteisiin, esteettömyyteen ja kuntoon.
- Lisäksi tarkistettiin hoitoluokituksen vastaavuutta nykytarpeisiin ja käyttöön.

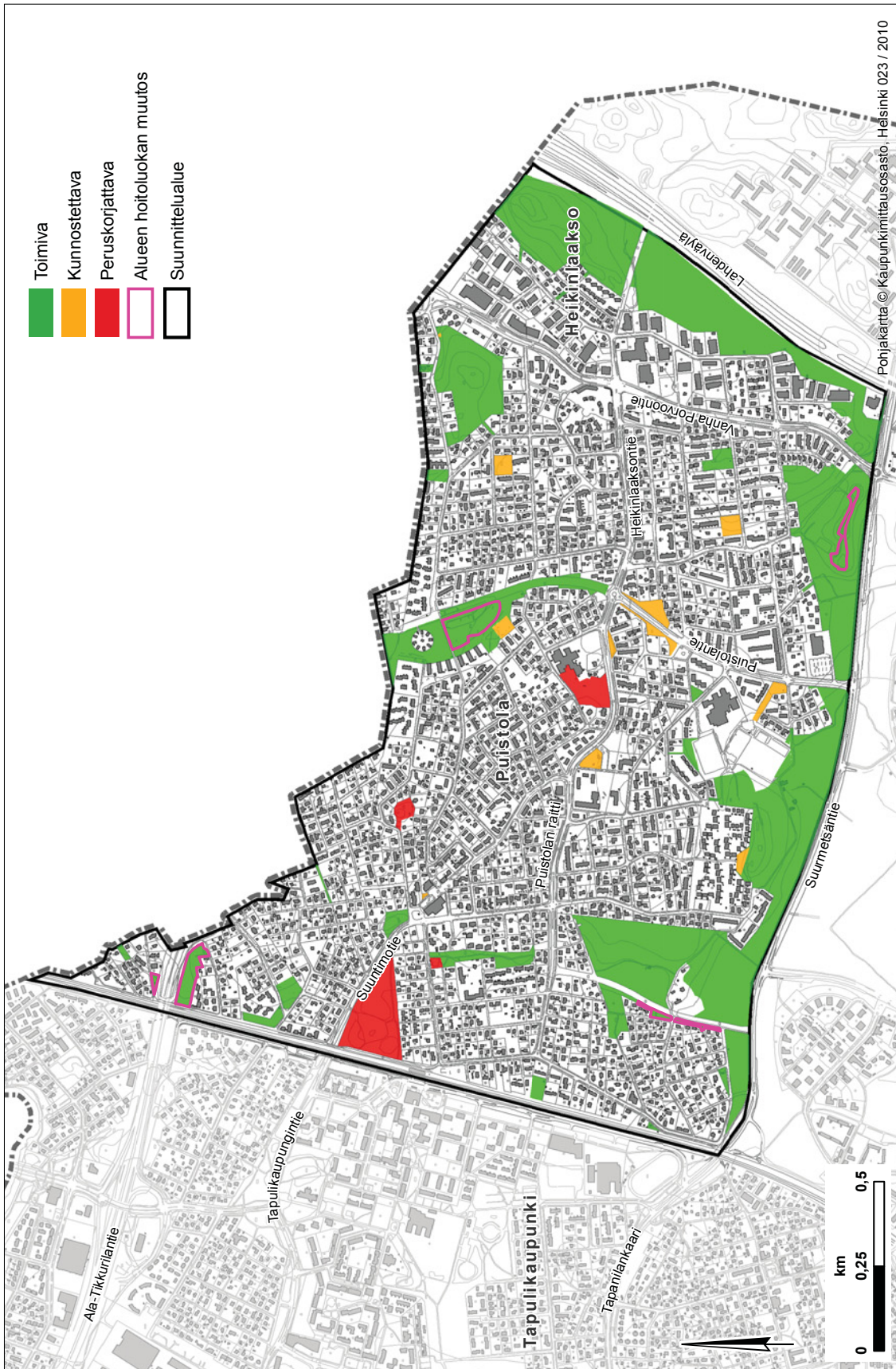
Tarkastelualueen viheralueet sijaitsevat mosaiikkimaisesti, eivätkä muodosta yhtenäistä verkostoa. Tämä lisää paineita hyvän ja turvallisen kevyen liikenteen verkoston luomiseen hyödyntäen liikkumisessa katualueita. Tarkastelualue on pääosin pientalovaltaista asutusta, jossa pihojen puutarhat täydentävät puuttuvia ekologisia käytäviä ja vaikuttavat positiivisesti myös maiseman vesitalouteen, mikäli tontteja ei rakenneta liian täyteen.

Laajemmat viheralueet ovat pääosin lähimetsiä tai maisemapeltoja, lukuun ottamatta Nummisuutarinpuistoa ja Suuntimopuistoa, jotka ovat alueen laajimmat rakennetut puistot. Edustavin alueen rakennetuista puistoista on Nummisuutarinpuisto. Katuihin rajautuvat viheralueet ovat luonteeltaan lähinnä suojavihervyöhykkeitä. Pääosa pienemmistä viheralueista on pirstoutunut

Sammaloituneita kiviä Karjuniityssä.

Viheralueiden kuntoluokitus

Kartta 6.1 Viheralueiden kuntoluokitus.

asuintonttien väliin. Joihinkin metsäisiin lähipuistoihin ei pääse kokematta kulkevana tonttialueen läpi: niissä on vähän virkistyskäyttöä mutta ne tarjoavat lähiluonnolle suojaisia paikkoja.

Useat luonnontilaiset viheralueet tarjoavat vaihtelevia, vastakkaisia ympäristöjä: esimerkiksi aurinkoiset ja kuivat, korkealle kohoavat kalliokedot, joista avautuvat kaukonäkymät (Roosimäki, Sirkkalanpuisto ja Sienipuisto) tai varjoiset ja kosteat metsäiset alueet sekä alavat suolaikut. Kontrasteja tarjoavat myös laajemmat metsäiset alueet sekä näihin rajautuvat maisemapellot, -niityt ja laitumet. Reittien varsilla sijaitsevat niittyalueet ovat usein rehevöityneitä ja rikkakasvit ovat osittain syrjäyttäneet niittykasveja. Erityisesti luonnonmukaisilla viheralueilla esiintyy runsaasti vanhaa ja kuollutta puustoa.

Esteettistä kokemusta häiritsee mm. muuntamot, jotka on sijoitettu viheralueiden sisääntuloihin. Ajan hengen mukaisesti tavoitteena on ollut mahdollisimman helppo huollettavuus, mutta se ei ole kaupunkikuvallisesti toivottava ratkaisu. Lisäksi muuntamoita on töhritty. Muuta mainittavaa ilkeältä alueella ei havaittu.

Roskaamista esiintyy metsissä ja ulkoilureittien varsilla. Joitakin kapeita puistokaistaleita ja useita lähimetsien reunoja on vallattu naapuritonttien toimesta. Metsäalueille on paikoin kasattu lähitalouksien pihoista tuotua puutarhajätettä, oksia, lehtiä ja jopa kaatopaikkajätettä. Metsään kasatuilta tunkioilta leviää luontoon haitallisia rikka- ja viljelykasvilajeja. Suurmetsäntie–Kuutie suoja-viheralue ja Mielikintie–Kiittäjäntie metsikkö ovat olleet työmaatukikohtina, mikä näkyi maastossa.

Viheralueiden toiminnallisiin palveluihin kuuluvat leikkipaikat, valaistu pururata/hiihtolatu sekä peli- ja urheilukentät (ks. luku 4.4). Tarkastelualueen puistojen muu varustus ja kalustus on melko niukkaa. Roska-astioita ja penkkejä on tarpeen lisätä erityisesti valaistujen pääraittien varsille.

Viheralueiden reitistö on pääosin toimiva. Puutuvia reittejä on lähinnä pienempien korttelipuistojen osalla. Paikoitellen viheralueiden läpi esim. bussipysäkeille on tallautunut oikopolkuja. Poluilla on usein vaikeakulkuisia ja jyrkkiä kohtia erityisesti kadunvarsiluiskissa.

Puistoraittien valaistus on kattava ja puutteita on vähän. Puistojen ja viheralueiden valaistus on toteutettu pääosin kahdella tavalla: puupylväillä ja maantievalaisimella tai metallivartisella puistovalaisimella.

6.1.1 Puistolan viheralueet

Voimakkain uudisrakentaminen tapahtui Puistolassa 1970- ja 1980-luvuilla. Ajan henki heijastuu myös puistoissa. Puistolan alueen laajemmat rakennetut puistot ovat Nummisuutaripuisto, Suuntimopuisto, leikkipuisto Nurkka ja osittain rakennettu Kimalaispuisto. Karjuniityn ja Aurinkomäenpuiston eteläosan maisemapellot sijaitsevat Suurmetsäntien varrella. Muut viheralueet ovat luonteeltaan metsäisiä.

Nummisuutaripuisto on melko uusi ja toimiva kokonaisuus. Nummisuutaripuiston läpi kulkee perustason esteetön reitti. Kasvulliset tilat ovat vaihtelevia ja virikkeellisiä. Pohjana toimivat avoimet nurmi- ja niittyalueet, joista nousevat esiin monimuotoiset puuryhmät. Kukkivat pienkoristepuut, koivurivit ja ikivihreät hopeakuusiryhmät luovat vaihtelevuutta myös vuoden ympäri. Pääreitistö on kattava ja hyvin valaistu. Polkuverkostoja on syntynyt pääreittien ja asuinrakennusten väliin. Toiminnallisuutta tarjoavat leikkialue ja viljelypalstat. Leikkialueella on pieniä kunnostustarpeita. Pintavesienohjaus tapahtuu painanteiden ja avojien välityksellä. Siksi rumpujen ja ojapainanteiden säännöllinen ylläpito on tärkeää. Nummisuutaripuistossa roskat kerätään syväkeräyssäiliöihin.

Leikkipuisto Nurkan tilanjako, varusteet ja kalusteet kaipaavat uusimista.

Nummisuutaripuistossa voi ihailia avoimia nurmialueita ja pienkoristepuita.

Suuntimopuisto sijaitsee merkittävällä paikalla rajautuen kahden tärkeään väylään – päärataan ja Suuntimotiehen. Aseman läheisyys korostaa sen merkitystä. Puiston reuna-alueilla on suojakasvillisuutta ja pelikentän itäpuoleisessa painanteessa on pieni, kasvibiotopiltaan arvokas metsikkö. Alue on muuten avoin ja jäsentymätön.

Kasvulliset kokonaisuudet kaipaavat kunnostusta: rikkaruohottuneet niityt, metsikköalueet sekä kulunut nurmipinta, josta nousevat tarkastuskaivojen kannet jopa 20 cm pinnan yläpuolelle. Kivituhka- ja nurmialueiden välinen raja on epämääräinen. Puiston polkuyhteys toimii puiston eteläreunassa itä-länsi-suunnassa. Muut reitit eivät erotu avoimista kentistä kovin selkeästi. Valaistus on epäyhtenäinen ja pylväävät ovat puiston ilmeeseen liian korkeat.

Suuntimopuiston varusteiden elinkaari on päättymässä. Puistokalusteiden, leikkivälineiden ja muiden varusteiden uusiminen on ajankohtaista. Myös puiston tilajaon ja toimintojen uudelleensuunnittelu on tarpeellista. Alue ei nykyisellään tarjoa toimintaa erilaisille ikäryhmille, esim. nuorisolle. Puisto kaippaa jäsentelyä: selkeitä, erilaisia toimintoja palvelevia sektoreita. Toimintojen ideoinnissa, tilojen mitoituksessa, materiaalivalinnoissa ja rajuksessa (mm. kasvit, kalusteet, välineet ja tukimuurit) on otettava huomioon asukkaiden tarpeet.

Leikkipuisto Nurkka sijaitsee keskeisellä paikalla monitoimitalo Nurkan välittömässä läheisyydessä. Puistossa on leikkivälineitä monen ikäisille lapsille sekä kesäisin ahkerassa käytössä oleva kahluuallas. Alueella kasvaa runsaasti kookkaita puita, joiden alla nurmi ei menesty valon ja ravinteiden puutteen vuoksi hyvin. Lisäksi kulutus on puiston nurmipinnoilla kovaa. Merkittävän sijaintinsa takia, puiston tulisi palvella myös muita ikäryhmiä. Alueen ainoa kiinteä penkkiryhmä on sijoitettu Puistolantorin varrelle. Kalusteet ovat elinkaarensa loppupuolella, samoin valaistus. Valaisimet ovat tehottomia valaisemaan aluetta kattavasti.

Reino Helismaan puisto sijaitsee Puistolantorin reunalla. Keskeillä puistoa on kookas muistomerkki, jonka vieressä on istutusastiassa vaihtuvia kausi-istutuksia.

Kimalaispuisto muodostaa tärkeän viheryhteyden pohjois-etelä-suuntaisesti. Puistossa on valaistus ja suhteellisen hyvin toimiva, vaikkakin epätasainen raitti. Kimalaispuiston pohjoisosassa on vaatimaton pelialue, jonka varusteet kaipaavat uusimista.

Suuntimopuiston leikkipaikka on suosittu vanhoista ja heikkokuntoisista välineistä huolimatta.

Suuntimopuiston kalusteita vaihdetaan.

Suuntimopuiston pinnoitteiden peruskorjaus ja tilan jäsentely nostavat sen turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Leikkipuiston Nurkan kahluuallas on ehdoton suosikki helläpäivinä.

Kimalaispuiston kautta kulkeva polku palvelee vieläkin hyvin.

Laajempiin luonnonmukaisiin lähimetsäalueisiin kuuluvat **Aurinkomäen puisto** ja **Maamiehenpolun metsikkö**. Aurinkomäen puiston keskiosaa on käytetty hevoslaitumena. Maamiehenpolun metsikössä on valaistu aktiivisessa käytössä oleva pururata, joka on liikuntaviraston vastuulla. Vapaat metsäiset alueet tarjoavat asukkaille rauhallisen lähivirkistysympäristön. Alueilla on toimivat ja valaistut reitit. Maisemapellot alkavat Aurinkomäenpuiston eteläosasta jatkuen yhtenäisenä kokonaisuutena Karjuniityn suuntaan. Maisemapeltovyöhykkeen läpi kulkee kaksi valaistua reittiä.

Liikenneväylien varsilla (junarata ja Suurmetsäntie) sijaitsevat metsiköt eivät kaikki toimi kunnolla suojavyöhykkeenä pirstoutuneisuuden ja pienen pinta-alansa vuoksi. Ne tarjoavat kuitenkin paikallista näkösuojaa ja lisäksi suojaa pieneläimille. Kyseisiä puistoja ovat: Alankotie–junarata puistikko, Ampiaiskujan puisto, Kuupuisto, Suurmetsäntie–Kuutie suojaviheralue.

Alueen sisäisten yhteyksien varsilla olevat puistot toimivat pääosin suojavyöhykkeinä. Niitä käytetään myös läpikulkualueina oikaisumahdollisuuden vuoksi. Alueiden kasvillisuutta on pidettävä monikerroksisena ja elinvoimaisena sekä niiden tarpeelliseksi havaittujen läpikulkuyhteyksien vahvistamista harkitaan. Edellä mainittuja alueita ovat: Puistolantien metsikkö, Puistolantie–Nummikuja metsikkö, Puistolantie raitin metsikkö, Puistolantie kirkkopuisto, Koudantie–Ylerminpolku puistikko, Mielikinpuisto ja Mielikintie–Kiittäjäntie metsikkö.

Kehä III:n suojaviheralueilla sijaitsee suurjännitevoimalinja, joten suojaviheralueita hoidetaan avoimina johtokatuina.

Lahdenväylä-Suurmetsäntie metsikön elinvoimainen viheralue soveltuu myös tammelle.

6.1.2 Heikinlaakson viheralueet

Voimakkain rakentaminen Heikinlaakson alueella tapahtui 1980- ja 1990-luvuilla (esim. Sienitien teollisuusalue). Laajimpiin viheralueisiin kuuluvat Sienipuisto, Lahdenväylä–Suurmetsäntie metsikkö ja Sienikujan viheralue, jotka muodostavat yhtenäisen vihervyöhykkeen Lahdenväylän länsipuolella. Vihervyöhykkeelle on suunniteltu raitti, joka liittyy Vantaan polkuverkostoon. Tällä hetkellä alueella on ainoastaan yksi valaistu reitti, Pahkatie. Sen

pohjoispuolelle on muodostunut metsäpolku, eteläpuolelta yhtenäinen reitti puuttuu kokonaan. Alueen kalliorinteet kuuluvat maisemallisesti samaan kukkulajonoon Roosinmäen ja Kalkkivuoren kanssa. Rinteiltä voidaan tarvittaessa avata uusia näkymiä nykyisten lisäksi.

Vihervyöhyke jatkuu Suurmetsätien pohjoisreunalla Suurmetsän täyttöalueena, missä sijaitsee koira-aitaus. Koira-aitauksessa on tarvittava ja toimiva varustus ja valaistus. Nummitiestä suoraan jatkuva kevyen liikenteen yhteys Vanhalle Porvoontielle on valaistu. Alueelle on tallautunut polkuverkosto, jota käytetään ilmeisen ahkerasti. Koira-aitauksen tuntumassa kiertävä reitti on tarpeen rakentaa.

Heikinlaakson pohjoisosassa on vain yksi laajempi viheralue, Roosimäki, arvokkaine ketoalueineen. Roosimäeltä avautuvat näkymät ja ainutlaatuinen ketokasvillisuus ovat tämän viheralueen erityispiirteitä. Roosinmäen alueella sijaitsee luonnonsuojelualue, jolle laadittiin Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ja Helsingin kaupungin rakennusviraston toimesta vuonna 2009 hoito- ja käyttösuunnitelma (Roosinmäen luonnonsuojelualue, Hoito- ja käyttösuunnitelma 2009-2018. Helsingin kaupungin ympäristökeskus, Helsingin kaupungin rakennusvirasto. 2009). Se määrittelee toimenpidetarpeet luonnonsuojelualueella.

Pieni Kalkkivuorenpuistikko on merkittävä luonnonalue ja ainoa mahdollinen reitti Heikinlaaksosta Vantaalle, Kalkkivuoren luonnonsuojelualueelle. Kalkkivuorenpuistikon edustalla on aluekeräyspiste. Aluekeräyspiste sijaitsee kaupunkikuvallisesti ja luontoarvojen kannalta huonossa paikassa.

Pinta-alaltaan pienemmät korttelipuistikot ovat Kassarapuistikko, Kalliotien puistikko ja Kalliopuistikko. Puistikoille ei ole rakennettu sisäänkuloreittejä eikä muita polkuja.

Heikinlaakson alueella ei ole rakennettuja, kaupunkimaisia puistoja.

Yhteystarve Puistolantieltä Nummikujalle on tarpeellinen.

Longinoja tarvitsee kunnostustoimenpiteitä.

Suurmetsän täyttömäen päälle on muodostunut polku.

6.2. Puistojen muutostarpeet ja tavoitteet

Viheralueilla on tavoitteena monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen. Viheralueiden tulee tarjota asukkaille mahdollisuudet ulkoilla ja käyttää puistojen palveluita turvallisessa ja esteettömässä ympäristössä.

Rakennettuja viheralueita on vähän, mutta toisaalta omakotitalovaltaisella alueella niiden lisäämiselle ei ole painetta. Rakennettuihin puistoihin keskitetään monipuolisesti toimintoja erikäisille. Erityisesti leikkipuisto Nurkka, joka sijaitsee keskeisesti, on tärkeä kaikenikäisten kokoontumispaikka. Luonnonläheisillä viheralueilla on tärkeää järjestää toimivat kulkuyhteydet. Pitkillä reiteillä parannetaan mahdollisuuksia levähtää.

Rakennettujen viheralueiden suunnittelussa pyritään toimivaan, kestävään, viihtyisään ja esteettömään kokonaisratkaisuun. Esteettömyys huomioidaan suunnittelussa, rakentamisessa ja ylläpidossa. Arvojen säilyminen turvataan. Pintamateriaalien, kasvilajien, kalusteiden ja varusteiden valinnassa huomioidaan kunnossapidon vaatimusten ja kaupungin linjausten lisäksi alueen arvokkaat ominaispiirteet.

Jatkosuunnittelussa huomioitavaa

Kalusteet valitaan Helsingin kaupungin kaupunkikalusteohjeesta 2010:8/KPO. Helsingin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti pyritään välttämään liian montaa erilaista mallia tai värisävyä. Puistolantien ja Heikinlaakson rakennettuihin puistoihin penkiksi suositellaan käsinojallista HKR peruspenkkiä (D3) väriyksellä: puuosat RAL 8015, Chesnut Brown, jalka RAL 7021, Black Grey. Luonnonmukaisten viheralueiden malliksi valittiin HKR:n oma malli, metsäpenkki (D8) rakennettujen puistojen kanssa yhteneväällä värisävyllä: puuosat RAL 8015, Chesnut Brown, jalka RAL 7021, Black Grey. Roska-astiaksi suositellaan tolppakiinnitteistä HKR:n omaa 60-litraista mallia (H1) ja syväkeräyssäiliöksi mallia (H2) kokoluokassa 1100–1500-litran. Väriyksenä käytetään kalusteohjeen mukaista värisävyä RAL 7021, Black Grey.

Eri-ikäisten ihmisten tarpeet huomioidaan. Esteettömyyteen ja turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota alueilla, jotka sijaitsevat palvelutalojen läheisyydessä tai esteettömyyden perus- ja erikoistason alueilla. Leikkipuisto Nurkka voidaan kehittää eri-ikäisten käyttäjien toiminta-alueeksi leikkipuiston peruskorjauksen yhteydessä seuraavalla kymmenvuotiskaudella. Puiston leikkivälineiden valinnassa huomioidaan myös esteetön leikkimahdollisuus.

Puistojen käytettävyyttä parannetaan täydentämällä puistojen reitistöä ja lisäämällä puistoihin kalusteita, erityisesti penkkejä. Puistoissa olevia oikopolkuja ja epävirallisia kulku-uria vahvistetaan ja virallistetaan tarpeen mukaan. Kaikkia asemakaavaan merkittyjä yhteystarpeita ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista toteuttaa, sillä alueen rauhalliset kadut ovat turvallinen liikkumisympäristö myös jalankulkijalle.

Puistojen valaistuksessa kiinnitetään huomiota puistokäytävien risteysien ja liittymien valaistukseen. Kaikki talvikunnossapidettävät reitit ja oleskeluun tarkoitetut alueet valaistaan. Oleskelualueiden, leikkipaikkojen ja leikkipuistojen valaistukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Oleskeluun tarkoitetuilla alueilla valaisimet voivat olla muuta katualuetta korkealaatuisempia. Puistojen perusparannuksen yhteydessä tarkastellaan puiston valaistuksen kunto ja tyyli. Valaisinmallit ja pylvästyypit valitaan Helsingin Energian linjausten mukaisesti, kuitenkin siten että samoja valaisinmalleja käytetään osa-alueilla johdonmukaisesti erityiskohteita lukuun ottamatta. Valo tulee suunnata tarkalleen valittuun kohteeseen, lentoturvallisuutta tarpeettomasti vaarantamatta.

Ylläpito

Puistojen viihtyisyyden lisäämiseksi kiinnitetään huomiota ylläpidon laatuun, joka pidetään sovitulla tasolla myös vähemmän käytetyillä viheralueilla. Istutukset, kulkureitit ja muut pinnat pidetään rikkaruohottomina. Reittien ylläpitoa tehostetaan lätäköitymisen ja vesieroosion ehkäisemiseksi. Puistokäytävien risteyskohdissa huolehditaan näkemäalueiden avoimuudesta. Pientareiden ylläpitoa tehostetaan säännöllisin innoin.

Raidepolun varsi täyttyy arkisin autoista lähellä sijaitsevan Puistolan juna-aseman takia.

Lähimetsät ja niityt

Ulkoilijoille pyritään tarjoamaan elämyksiä avaamalla näkymiä ympäristöön. Suojaviheralueiden suojavaikutus pidetään hyvänä monikerroksellisen, elinvoimaisen kasvillisuuden turvaamisella. Erityistä huomiota vaativat niityt, joiden kasvilajirakenne on monin paikoin muuntunut kasvupaikkaa rehevämmäksi. Rikkakasvien määrää voidaan pitää kurissa säännöllisesti niittämällä.

6.3. Hoitoluokkamuuutokset

Maastokartoituksen perusteella laadittiin ehdotus hoitoluokituksen päivittämiseksi. Hoitoluokkamuuutoksien tarve on varsin pieni. Muutostarpeet johtuivat lähinnä alueiden käyttötarkoituksen tai luonteen muuttumisesta tai rajauksen tarkistamisesta sekä uudistuneen hoitoluokituksen soveltamisesta (Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto, julkaisu 36, 2007).

Hoitoluokkamuuutokset on esitetty kartalla 3.9 (sivu 48) ja hoitoluokituksen uusi ehdotus kartalla 6.2.

Merkittävimmät muuutokset

Kehä III:n suojaviheralueet siirretään luokasta C3, Suojametsät luokkaan B4, Avoin alue ja näkymä siltä osin, kun alue toimii johtokatuna. Johtokadun ulkopuolella olevat kasvulliset alueet siirretään luokkaan B2, Käyttöniitty (Kehä III eteläpuolella) ja C3, Suojametsät (Kehä III pohjoispuolella).

Suuntimopuiston alueella, pelikentän itäpuolella sijaitseva metsikkö siirretään luokasta C1, Lähimetsät luokkaan C5, Arvometsä. Puiston eteläreunalla kulkevan reitin varrella kasvavat puuryhmät siirretään luokasta B2, Maisemaniitty luokkaan C3, Suojametsät.

Aurinkotien länsipuolella sijaitseva kaistale, luokka A3, Käyttö- ja suojaviheralueet on käytännössä niitty ja sen siirretään luokkaan B2, Maisemaniitty. Lisäksi kyseessä on reitin varsi ja se kuuluu reittien varsien ylläpitoon.

Suurmetsän täyttöalueen laki on muodostunut niityksi ja avoimena maisemana se sopii erinomaisesti lähiympäristöönsä. Alue siirretään hoitoluokasta C1, Lähimetsät hoitoluokkaan B2, Maisemaniitty.

6.4. Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon yleistavoitteet

6.4.1 Luonnonhoidon linjaus

Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoitoa ohjaavat Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjaustavoitteet ja LUMO-ohjelman tavoitteet. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjaukset 18.10.2011. Luonnonhoidon linjaustavoitteet on lisäksi hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.2.2010. Helsingin ympäristökeskuksessa laaditut LUMO-ohjelman eli Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen ohjelman 2008–2017 tavoitteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.2.2010.

Luonnonhoidon linjauksen tavoitteet (khs 8.2.2010):

1. Asuinympäristöt ovat viihtyisiä, kestäviä ja turvallisia, ja ne lisäävät asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.
2. Ulkoiluympäristö on toimiva ja elämyksellinen.
3. Luonnonympäristön maisemakuva on korkealaatuinen ja omaleimainen.
4. Ulkoilureittien lähiympäristöä ja näkymiä parannetaan, pusikkoisuutta avarretaan.
5. Metsäiset viheralueet ovat elinvoimaisia ja kestäviä ja niiden olemassaolo turvataan myös tulevaisuudessa.
6. Niityt, pellot, pienvedet, rannat sekä saaristo ovat monimuotoisia.
7. Liikenneväylien ympäristöä hoidetaan huomioiden sekä suoja- että maisemavaikutukset.

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2008–2017 tavoitteet (khs 8.2.2010):

1. Ekologinen verkosto ja siihen sisältyvät arvokkaan luonnon ydinalueet turvataan sekä Helsingissä että koko pääkaupunkiseudulla.
2. Helsingin vakiintuneen eliölajiston säilyminen turvataan.
3. Metsien ja soiden luontaiset piirteet sekä luonnon monimuotoisuutta ylläpitävät kasvuun ja eloperäisen aineksen hajotustoimintaan liittyvät prosessit turvataan.
4. Kulttuuriympäristöjen monimuotoisuus turvataan.
5. Vesialueiden hyvä luonnontila turvataan.
6. Edistetään ympäristövastuullisuutta.

6.4.2 Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon tavoitteet

Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon tavoitteet on laadittu em. yleistavoitteiden lisäksi asukastoiveiden ja palautteiden, inventointien, luontotietojärjestelmän ja maastossa tehdyn suunnittelun perusteella.

Puistolan ja Heikinlaakson metsien kunto on vaihteleva. Osa metsistä on hyvässä kunnossa, osa liian tiheäkasvuista ja heikentyntä. Asuinalueiden lähimetsien elinvoimaisuus sekä metsien jatkuvuuden turvaaminen ovat tärkeitä hoidon tavoitteita nyt ja tulevaisuudessa. Metsissä ulkoillaan ja liikutaan myös reittien ulkopuolella. Tätä mahdollisuutta tullaan parantamaan harvennuksin ja turvaamaan se myös tulevaisuudessa pitämällä metsäalueet hyväkuntoisina ja tiheydeltään sellaisina, että metsissä pystyy kulkemaan. Tiheikköjä jätetään paikoin eläimistölle ja lahoppuuta lahottajaeliöstölle. Ulkoilureittien lähiympäristöä ja näkymiä parannetaan ja pusikkoisuutta avarretaan. Hoitotoimenpiteet tehdään siten, että maisemamuutokset ovat varovaisia ja pienipiirteisiä.

Alueella on Roosinmäen luonnonsuojelualue ja useita luonnon arvoalueita, kuten lehtoja ja istutettuja jalopuumetsiä. Niitä hoidetaan erityisohjeiden mukaisesti. Luonnon monimuotoisuus turvataan jättämällä hoidettaviin metsiin tiheitä kohtia sekä lahopuuta.

Maisemapeltoalueita viljellään ja niittyalueita ylläpidetään. Samalla vaalitaan niittykasvillisuutta sekä avointen biotooppien eläin- ja lintulajeja. Maisemapelloilla ja niityillä on myös tärkeä maisemallinen ja virkistysellinen arvo. Tästä syystä niiden hoitoa tullaan tehostamaan ja osin umpeen kasvaneita näkymiä avaamaan.

6.5. Luonnonhoidon alueiden tila ja kehittämistavoitteet

6.5.1 Luonnonhoidon alueet, niiden käyttö ja viihtyisyys

Puistolan ja Heikinlaakson alue on luonnonympäristöltään ja maisemaltaan monipuolinen. Alueella on sekä reheviä kangasmetsiä, että hienoja karuja kalliometsiä. Se on tiiviisti rakennettu omakotitalovaltainen asuinalue, jossa olevat metsiköt ovat pienialaisia ja hajallaan rakennetun ympäristön keskellä. Laajimmat metsäalueet ovat alueen itä- ja eteläreunassa. Pohjoisessa alue rajautuu Vantaan puolella olevaan laajempaan Kalkkikallion kallioiseen metsäalueeseen. Maisemapelto- ja niittyalueet keskittyvät Suuntimopuistoon, Nummisuutarinpuistoon, Karjuniitylle ja Aurinkomäenpuistoon.

Metsiä, niittyjä ja peltoja on yhteensä 66 ha, mikä on 18 % koko kaupunginosan pinta-alasta (363 ha). Osa niityistä ei ole hoidon piirissä. Metsäalueet rajattiin suunnitelmassa 120 maastokuvioon, joiden keskikoko on 0,4 ha. Tämä kuvaa luonnonhoidon suunnittelun pienipiirteisyyttä. Kuviolla tarkoitetaan niittyaluetta tai rakenteelta samankaltaisen puuston ja kasvillisuuden muodostamaa metsäaluetta.

Suunnittelualueella on Roosinmäen luonnonsuojelualue ja useita luonnon arvoalueita, kuten lehtoja ja istutettuja jalopuumetsiä. Heikinlaaksossa on hienoja kalliometsäalueita ja mm. Helsingin korkein kohta. Longinojan arvokas pienvesi saa alkunsa Puistolasta.

Puistolana ja Heikinlaakson lähimetsissä ulkoillaan runsaasti. Ulkoilijat liikkuvat rakennetuilla reiteillä ja metsäpoluilla. Lisäksi metsissä liikutaan myös reittien ulkopuolella mm. marjastamassa ja sienestämässä tai koiraa ulkoiluttamassa. Kallioalueita käytetään runsaasti ulkoiluun, mikä näkyy kuluneisuutena. Metsien käyttö on paikoin vaikeutunut puuston liiallisen tiheyden takia.

6.5.2 Luonnonhoitoa koskevat asukastoiveet ja palautteet

Kirjeitse ja Internetin kautta tehtyyn asukaskyselyyn vastasi 339 henkilöä. Monivalintakysymysten vastauksien lisäksi saatiin runsaasti avovastauksia. Niitä analysoimalla saatiin selkeä kuva asukastoiveiden laadusta ja alueella esiintyvistä puutteista.

Asukaskyselyssä alueen helmiksi mainittiin Nummisuutaripuisto, Roosinmäki ja Aurinkomäen puisto. Näillä alueilla ja Suurmetsäntien varrella olevilla metsäalueilla ulkoiltiin myös eniten.

Luonnonalueiden hoitoon oltiin tyytymättömämpiä (33 %) kun rakennettujen puistojen (16 %) tai katualueiden (25 %) hoitoon. Kasvillisuudeltaan huonosti hoidettuja alueita vastaajien mielestä olivat Aurinkomäen puisto ja Suurmetsäntien sekä Lahdenväylän reunassa olevat metsäalueet. Kaikkein huonoimmin hoidettu oli vastaajien mielestä Suuntimopuisto. Samat viheralueet tarvitsivat vastaajien mielestä kiireellisimmin kunnostusta. Lisäksi kunnostustarpeessa mainittiin olevan joitakin pienempiä asuinalueen keskellä olevia metsiköitä. Kysymyslomakkeessa olleen väittämän ”Suunnittelualueen metsiin pitäisi jättää nykyistä enemmän lahoppuuta ja tiheikköjä” kanssa samaa mieltä oli 34 % vastaajista ja sitä vastusti 48 % vastanneista.

Yhteenvedon asukaspalautteesta voidaan todeta, että luontoa, metsiä ja kulttuurimaisemaa arvostetaan. Ne ovat myös erittäin suosittuja ulkoilualueita. Monissa avovastauksissa esitettiin

myös toive, että metsäalueita ja muita viheralueita ei kaavoitetaisi rakentamiseen. Yleisesti esitettiin toiveita metsien hoidosta. Niitä pidettiin hoitamattomina ja ylitieheinä. Harvennusta ja siistimistä toivottiin, että metsiä voisi käyttää muuhunkin kuin läpikulkuun ulkoilureittejä pitkin. Enemmistö kantaa ottaneista vastusti lahoppuun ja tiheikköjen jättämistä nykyistä enemmän.

Metsien hoitotasoa tullaan nostamaan asukastoiveiden mukaisesti, erityisesti palautteessa mainituilla alueilla ja eniten käytetyillä ulkoilualueilla sekä reittien varsilla. Luonnon monimuotoisuutta turvataan monin tavoin. Metsien hoidossa se otetaan huomioon mm. jättämällä lahoppuuta ja hoitamattomia tiheikköjä. Arvokkaimpien lehtokohteiden säilyttäminen ja Longinojan pienvesikohteen hoito turvaavat myös luonnon monimuotoisuutta.

6.5.3 Maisema ja kulttuurihistoria luonnonhoidossa

Puistolan ja Heikinlaakson maastonmuodot ovat vaihtelevat. Alueelta löytyy peltolaaksoja ja korkeita kallioita. Aurinkomäen viljelty kulttuurimaisema maataloineen on arvokas. Maisemapeltojen viljelyä ja niittyjen hoitoa jatketaan. Metsäisten lähivirkistysalueiden ja ulkoilureittien lähimaisemia ja näkymiä avarretaan pienpuuston hoidolla ja metsien harvennuksella. Toimenpiteet tehdään siten, että metsän tuntu alueella säilyy eli katujen puoleisille metsäkuvioiden reunoille jätetään tiheämpiä pienpuustoja pensasryhmiä. Metsissä, joissa on eri-ikäistä ja kerroksellista puustoa, harvennuksia tehdään kaikissa puuston ikäluokissa siten, että monipuolinen ja kerroksellinen puustorakenne säilyvät. Tämä toimenpide parantaa myös luonnon monimuotoisuutta.

Näkymiä peltomaisemaan pidetään avoimena.

Näkymät avoimille pelto- ja niittyalueille ovat tärkeitä ja niitä otetaan nykyistä enemmän esiin ulkoilureiteiltä. Maisemallisesti arvokkaita, istutettuja jalopuumetsiä hoidetaan ja uusia istutetaan. Yksittäisiä jalopuita suositaan metsänhoidossa ja niitä otetaan maisemassa esiin. Myös maisemallisesti arvokkaita, vanhoja, järeitä mäntyjä otetaan esiin.

6.5.4 Luonnonhoidon hoitoluokat

Hoitoluokat kuvaavat metsä-, niitty- ja peltoalueiden hoidon tavoitetta. Hoitotavoite määräytyy alueen nykyisen ja tulevan käytön, sijainnin, kasvillisuuden ja muiden ominaisuuksien mukaan. Hoitoluokitus tarkistettiin aluesuunnitelman laadinnan yhteydessä. Hoitoluokkien kuvaukset löytyvät kappaleesta 3.5 Viheralueet ja niiden hoitoluokitus ja hoituluokkakartat (nykytilanne ja muutosalueet) s. 50. Hoitoluokkien päivitykset on perusteltu luvussa 6.3 ja päivitettyt hoitoluokat ovat kartassa 6.2 s.93.

Hoidon piirissä olevia taajamametsiä (C-hoitoluokat) on yhteensä 42,4 ha. Ne jakautuvat lähivirkistysmetsiin (C1.2), suojametsiin (C3), ulkoilumetsiin (C2.1), arvometsiin (C5) ja puistometsiin (C1.1). Lähivirkistysmetsissä (C1.2) ulkoillaan eniten ja ne sijaitsevat asuinalueiden keskellä tai rajautuvat niihin. Suojametsät (C3) sijaitsevat Suurmetsäntien, Lahdenväylän ja radan varrella. Ulkoilumetsäalue (C2.1) sijaitsee alueen koilliskulman kallioalueella. Taajamametsiin kuuluvat myös luonnon monimuotoisuudelta tai maisemalta arvokkaat metsät (C5). Ne erottuvat selvästi muista taajamametsistä erilaisten luonto- ja maisema-arvojen puolesta. Roosinmäen luonnonsuojelualuetta hoidetaan erillisen suunnitelman mukaan.

Niittyalueet (B2 ja B3), joita on 3,4 ha, keskittyvät Nummisuutarin puistoon. Maisemapellot (B1) sijaitsevat Aurinkomäen puistossa ja Suurmetsäntien varrella. Johtokatualueet sijaitsevat Lahdenväylän ja Kehä III:n reunassa. Helsingin energia hoitaa niitä säännöllisesti hoitoluokassa B4, avoimet alueet ja näkymät. Roosinmäellä on arvoniittyjä (B5).

6.5.5 Luonnon arvokohteet, monimuotoisuus ja ekologiset yhteydet

Luonnon monimuotoisuutta turvataan luonnonhoidon linjausten ja LUMO-ohjelman tavoitteiden mukaisesti monin eri tavoin. Esimerkiksi metsiä hoidetaan siten, että niissä on riittävästi lahoavaa puuainesta lahottajaeliöstölle, suositaan luontaista uudistamista ja puuston eri-ikäisrakennetta niille sopivilla kohteilla sekä jätetään linnustolle ja eläimistölle tiheikköjä. Myös lintujen pesimäajan rauhoittaminen uudistus- ja harvennushakkuilta turvaa luonnon monimuotoisuutta. Niittyalueilla luonnon monimuotoisuuden turvaamisella tarkoitetaan muun muassa säännöllistä ja oikea-aikaista kasvi- ja hyönteislajistoa monipuolistavaa niittämistä. Pienvesien osalta tällä tarkoitetaan niiden siivousta roskista ja kunnostusta luonnonmukaisemmiksi vesieliöstöä varten.

Puistolan ja Heikinlaakson alue on luonnonarvoiltaan monipuolista ja monimuotoista. Luonnon arvoalueita on yhteensä n. 10 ha, mikä on 16 % alueen metsien ja niittyjen yhteispinta-alasta. Luonnon arvokohteet sijaitsevat hoidettujen ulkoilu- ja virkistysmetsien lomassa ja useimmat niistä on otettu huomioon jo aikaisemmin tehdyissä viheralueiden hoitosuunnitelmissa. Alueelta löytyy kallioketoja, lehtoja ja pienvesiä. Luonnon arvokohteisiin kuuluvan Roosinmäen luonnonsuojelualueen luonnonsuojeluarvot perustuvat alueella esiintyvään harvinaiseen kallioketokasvillisuuteen. Roosinmäelle on laadittu erillinen hoito- ja käyttösuunnitelma. Suunnitelman mukaan alueelle tullaan tekemään ohjattuja reittejä ja sijoittamaan opastauluja. Kalkkivuorenpuistikko on yhteys Vantaan puolella sijaitsevalle, lähes 20 hehtaarin laajuiselle Kalkkikalion luonnonsuojelualueelle.

Helsingin ympäristökeskuksen Luontotietojärjestelmässä olevat luonnon arvokohteet on esitelty kappaleessa 3.3.4. s. 37. Niiden kasvillisuus-, linnusto- ja geologiset arvot otetaan huomioon luonnonhoidossa. Aurinkomäen, Kalkkivuorenpuistikon ja Heikinlaakson koillisosassa olevat kasvillisuuskohteet on rajattu arvometsien hoitoluokkaan (C5). Luontotietojärjestelmässä olevat linnustokohteet ovat arvoluokassa III, mihin kuuluu huomattava osa Helsingin metsäisistä alueista. Osa alueista jätetään hoidon ulkopuolelle pensastiheiköiksi arvometsän hoitoluokkaan (C5),

osaa alueista hoidetaan linnustoarvot huomioon ottaen. Suurmetsäntien pohjoispuolella on maisemallisesti ja luontoarvoiltaan arvokasta (hoitoluokassa C5) istutettua jalopuumetsää, jossa kasvaa jalavaa, tammea ja metsälehmusta. Näitä metsiköitä hoidetaan jalopuumetsien hoito-ohjeiden mukaisesti.

Puistolan ja Heikinlaakson alueen ekologiset yhteydet ympäröiville laajemmille metsäalueille ovat heikot erityisesti aluetta rajaavien liikenneväylien takia. Lahdenväylä ja Kehä III katkaisevat yhteydet Vantaan ja Sipoon metsäalueisiin. Muuten alue on rajautunut Vantaan, Suutarilan ja Ala-Malmin asuinalueiden ja Malmin lentokentän väliin. Rakennetun ympäristön, teiden, katu- ja ulkoilureittien reunavaikutus ja runsas ulkoilukäyttö ulottuu kaikkien suunnittelualueen metsäalueiden sisään.

Metsäluonto on monipuolista. Alueella on sekä reheviä, osin eri-ikäisrakenteisia kangasmetsiä, että hienoja karuja kalliometsiä. Luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon hoidettavissa metsissä. Erilaista lahoavaa puuta jätetään myös hoidettaviin kaupunkimetsiin sellaisiin kohtiin, jossa siitä ei ole haittaa lähiasukkaille tai ulkoilijoille. Maapuiden jättämistä suositetaan turvallisuussyistä. Aurinkomäen puistoon on rajattu hoitoluokkaan C5, runsaslahoppuustoinen metsikkö. Linnustolle ja eläimistöille jätetään pienpuuston hoidon yhteydessä vaihtelevia tiheikköjä sopiviin kohtiin erityisesti linnustollisesti arvokkailla alueilla.

6.5.6 Kasvupaikat

Puistolan ja Heikinlaakson metsien kasvupaikat vaihtelevat maaperän ja maaston korkeussuhteiden mukaan. Metsien kasvillisuus on monipuolista ja pienipiirteistä. Lahdenväylän länsipuolella on soistunutta kangasmetsää ja turvekangasta. Yleisin kasvupaikka on tuore kangasmetsä ja toiseksi yleisin lehtomainen kangasmetsä. Lehtojakin alueelta löytyy kohtalaisesti kosteammilta kasvupaikoilta. Kallioisilla mäillä esiintyy kuivia ja karuja kankaita sekä avokallioita.

Aurinkomäenpuiston korpi on kasvillisuudeltaan arvokas kohde.

ALUESUUNNITELMA

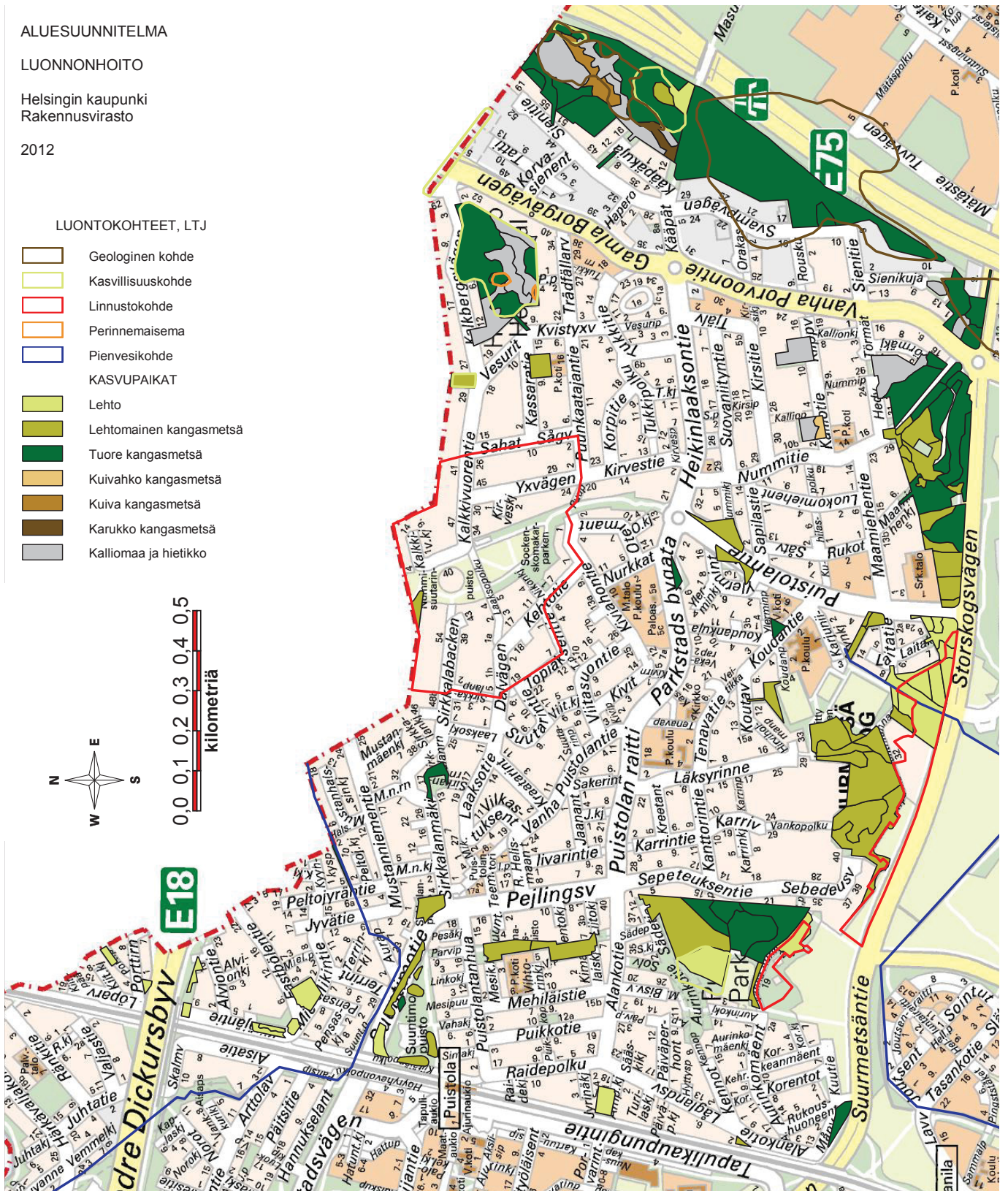
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

2012

LUONTOKOHTEET, LTJ

- Geologinen kohde
- Kasvillisuuskohde
- Linnustokohde
- Perinnemaisema
- Pienvesikohde
- KASVUPAIKAT**
- Lehto
- Lehtomainen kangasmetsä
- Tuore kangasmetsä
- Kuivahko kangasmetsä
- Kuiva kangasmetsä
- Karukko kangasmetsä
- Kalliomaata ja hietikko

Kartta 6.3 Kasvupaikat.

6.5.7 Metsien puulajisuhteet

Suunnittelualueella on metsiä yhteensä 45 hehtaaria. Tuoreilla kankailla ja kallioalueilla vallitsevat mäntyvaltaiset metsät. Lehtomaisilla kankailla vallitsevat rauduskoivu- ja kuusivaltaiset metsät. Lehdoissa esiintyy useampiakin lehtipuita pääpuulajeina. Lähes kaikki metsät ovat sekametsiä, joissa on vallitsevan pääpuulajin lisäksi muita puulajeja sekapuustona ja alemmassa latvuseroksessa pienpuustona. Laajimmat mäntyvaltaiset metsät sijaitsevat Heikinlaaksossa. Puistolan puolella taas vallitsevat rauduskoivu- ja kuusivaltaiset metsät. Kaikkiaan suunnittelualueella on 12:n eri pääpuulajin vallitsemaa metsää. Tammi- vuorijalava- ja metsälehmusmetsät ovat istutettuja, muut metsät ovat istutettuja tai luontaisesti uudistettuja.

6.5.8 Puuston ikärakenne, hakkuu- ja metsänhoitotarve

Puuston ikärakenne

Puistolan ja Heikinlaakson alueella vallitsevat varttuneet, valta- puuston iältä keskimäärin 60-vuotiaat metsät. Vanhimmat metsät ovat noin 90-vuotiaita kuusikoita, joiden kunto on heikentynyt. Vanhimmat männiköt ovat 100-vuotiaita, mutta ne ovat yhä hyvässä kunnossa. Osa metsistä on nuorempia. Nuorten metsien puusto on enemmän tasaikäistä. Osa metsistä on selkeästi erikäisrakenteisia. Niissä on vanhoja ylispuita ja niiden alla vaihteittain nuorempia puita ja paikoin alikasvostaimiryhmiä.

Metsiä ei ole juurikaan uudistettu parin viime vuosikymmenen aikana. Alueella on vain kaksi taimikkoa. Joihinkin yksittäisiin vanhempiin ja varttuneisiin metsiin on puuston väljennysten seurauksina syntynyt hieman luontaista taimikkoa alikasvokseksi. Metsien uudistaminen ja taimikoiden perustaminen on tärkeää, että elinvoimaisia ulkoilu- ja virkistysmetsiä olisi tulevaisuudessakin. Metsät eivät uudistu kestäville ja pitkäikäisille puulajeille kaupunkiolosuhteissa ilman hoitotoimenpiteitä.

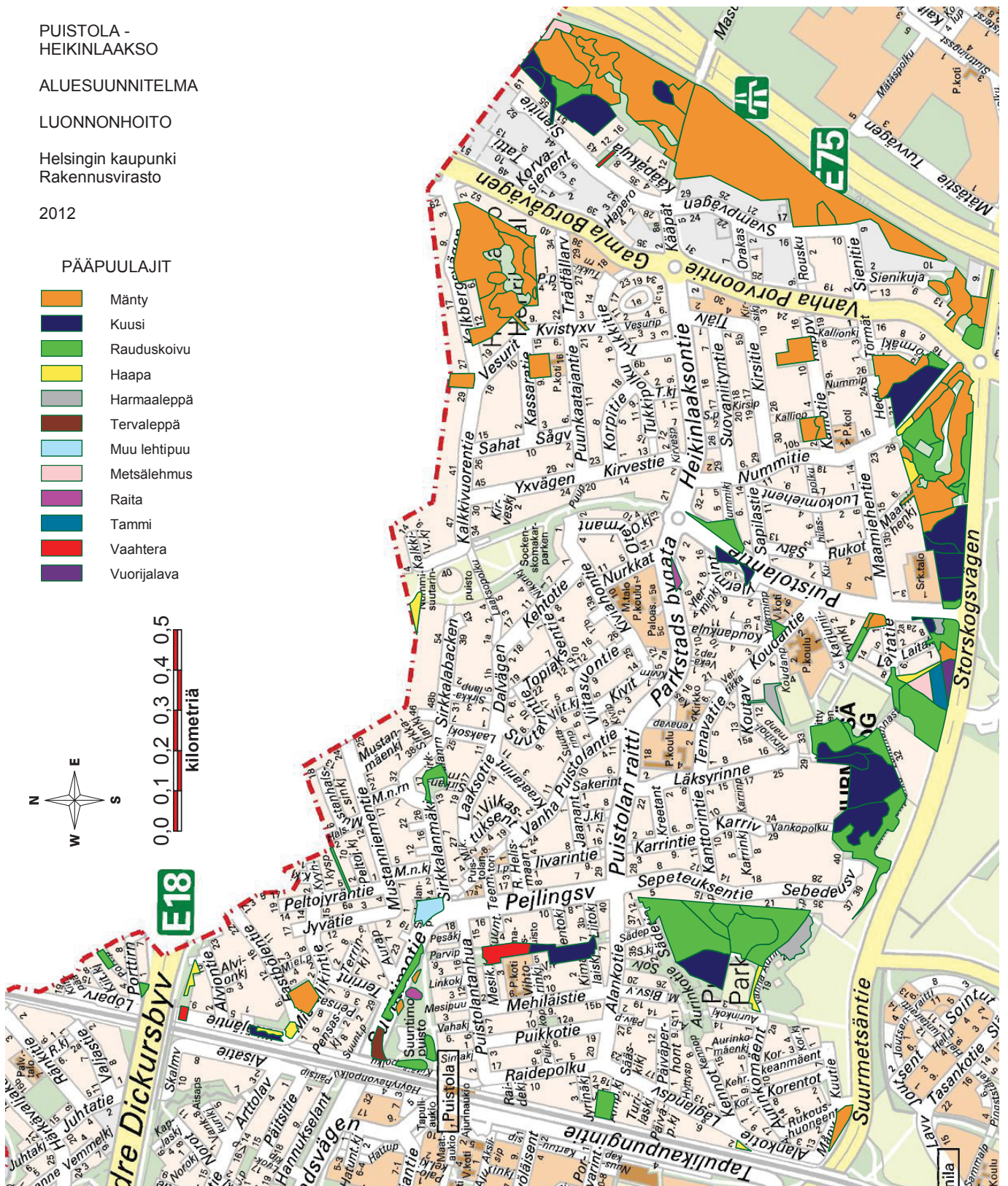
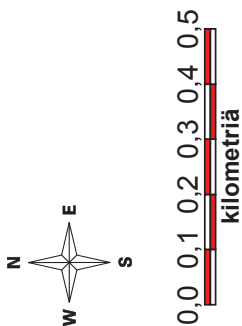
Puistolassa on istutettuja tammi-, vuorijalava- ja metsälehmusmetsiä.

PUISTOLA -
HEIKINLAAKSO
ALUESUUNNITELMA
LUONNONHOITO
Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto
2012

PÄÄPUULAJIT

- Mänty
- Kuusi
- Rauduskoivu
- Haapa
- Harmaaleppä
- Tervaleppä
- Muu lehtipuu
- Metsälehmus
- Raita
- Tammi
- Vaahtera
- Vuorijalava

Kartta 6.4 Pääpuulajit.

PUISTOLA -
HEIKINLAAKSO

ALUESUUNNITELMA

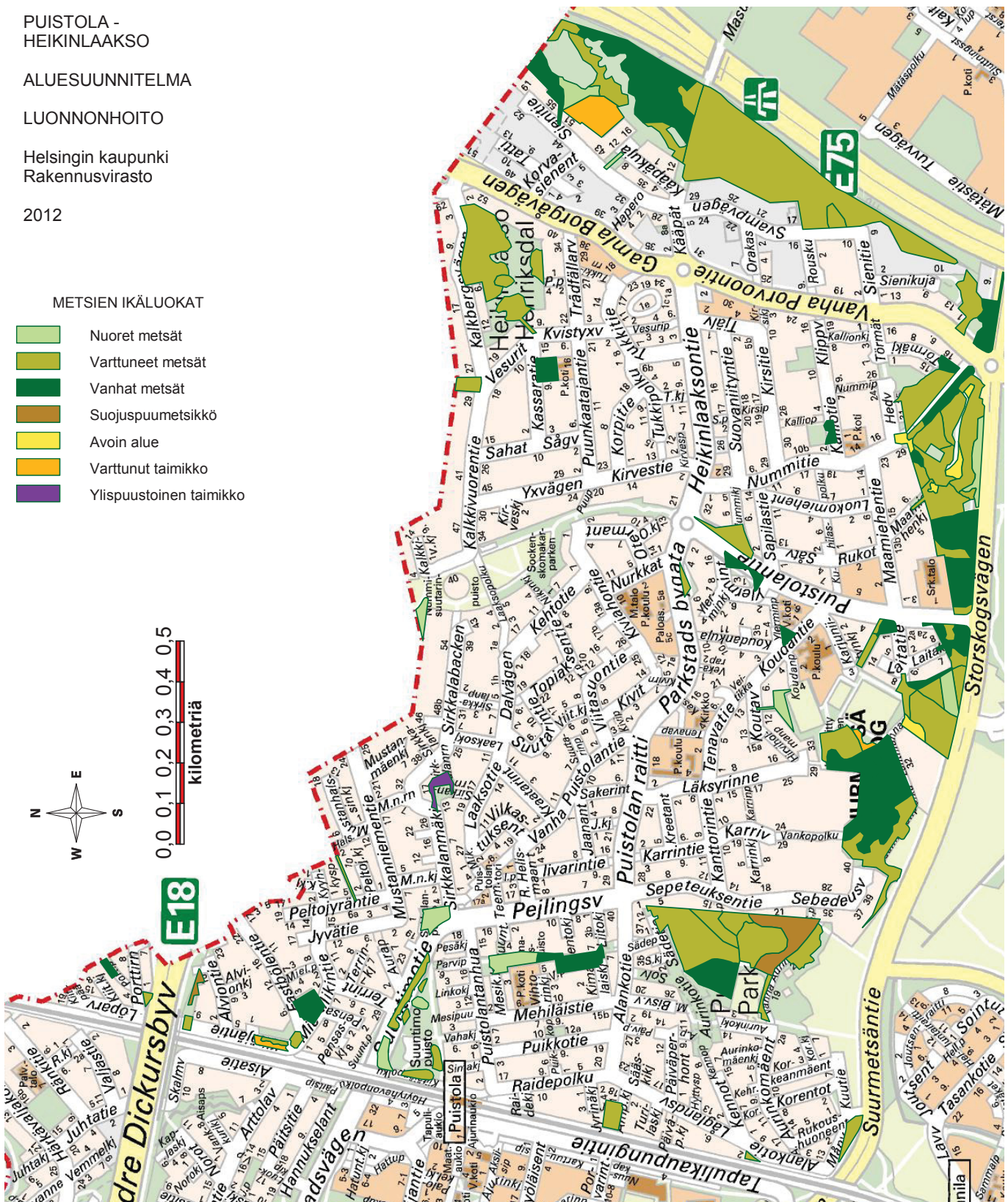
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

2012

METSIEN IKÄLUOKAT

- Nuoret metsät
- Varttuneet metsät
- Vanhat metsät
- Suojuspuumetsikkö
- Avoin alue
- Varttunut taimikko
- Ylispuustoinen taimikko

Kartta 6.5 Metsien ikäluokat.

Metsien uudistamistarve

Vanhinta ja huonokuntoisinta Suurmetsäntien pohjoispuolista kuusikkoa aletaan uudistaa vaiheittain. Ensimmäinen alle 0,3 ha kokoinen pienaukko sijoitetaan kohtaan, jossa heikoimmat kuuset sijaitsevat ja jossa on asukkaiden kasaamaa puutarhajätettä. Sille tullaan istuttamaan kuusta, joka pystyy kasvamaan vähemässä valossa kuin muut puulajit. Uudistamista jatketaan seuraavalla suunnitelmakaudella. On tärkeää, että puutarhajätettä ei tuoda enää taimikkoon tai muuallekaan metsiin. Se tukahduttaa taimet ja muun metsäkasvillisuuden.

Metsien hoitotarve eri hoitoluokissa

Lähivirkistys- ja ulkoilumetsien (hoitoluokat C1.2 ja C2.1) hoidon tavoitteena on ylläpitää metsien ulkoilu- ja virkistyskäyttö-, maisema- ja luonnon monimuotoisuusarvoja. Puuston tiheyttä harvennetaan hyväkuntoisen valtapuuston alle jäänyttä heikentyneitä puustoa poistamalla ja pienpuuston hoidolla. Valtaosa varttuneiden metsien hoitotarpeista on tämänkaltaisia ulkoiluympäristöä ja lähimaisemaa parantavia toimenpiteitä. Nuorissa metsissä tehtävissä harvennuksissa ylläpidetään kasvutilaa ja riittävää valoa kasvavalle puustolle. Harvennus parantaa samalla nuoreen metsään syntyvän alemman latvuserroksen pienpuuston ja pensaiston kasvumahdollisuuksia. Yksittäisiä heikentyneitä ja vaarallisia puita poistetaan vanhoista metsistä, joiden uudistaminen tulee ajankohtaiseksi vasta tulevilla suunnitelmakausilla. Tämä toimenpide kohdistetaan pääasiassa ulkoilureittien ja tonttien reunoille.

Lähivirkistysmetsiä tiheämpiä ja eri-ikäisiä metsiä voidaan ja tulee ylläpitää alueilla, joissa on vähemmän ulkoilukäyttöä, kuten suojametsissä (hoitoluokka C3). Niissä puuston monikerroksisuus muodostaa parhaan suojan liikenneväyliltä tulevia päästöjä vastaan. Näitäkin metsiä tulee kuitenkin harventaa siten, että suojapuusto saa riittävästi valoa ja niiden oksaisuus sekä elinvoimaisuus säilyvät.

Arvometsät (C5) ovat suurimmaksi osin hoidon ulkopuolelle säästettäviä metsiköitä. Osa arvometsistä on jalopuumetsiköitä, joita hoidetaan erikoishakkuulla.

*Luonnon monimuotoisuuden
huomioon ottaminen metsänhoidossa*

Metsänhoidossa on tavoitteena ylläpitää ja kehittää luonnon monimuotoisuutta turvaavaa metsäalueiden ja metsien eri-ikäisrakennetta, siellä missä se on mahdollista ja tarkoituksenmukaista. Tätä toteutetaan jättämällä hoidettaviin metsiin luontaisesti syntyneitä taimiryhmiä sekä poistamalla puustosta valikoiden eri-ikäistä liian tiheässä kasvavaa puustoa. Tasaikäisessä vanhassa kuusikossa tehtävä pienaukko parantaa myös luonnon monimuotoisuutta tuomalla metsäalueen puustoon eri-ikäisvaihtelua.

Erilaista lahoaavaa puuta jätetään hoidettaviin kaupunkimetsiin sellaisiin kohtiin, jossa siitä ei ole haittaa lähiasukkaille tai ulkoilijoille. Maapuiden jättämistä suositetaan turvallisuussyistä. Linnustolle ja eläimistölle jätetään pienpuuston hoidon yhteydessä vaihtelevia tiheikköjä sopiviin kohtiin erityisesti linnustollisesti arvokkailla alueilla. Uudistus- ja harvennushakkuuta ei tehdä lintujen pesimäaikana 1.4. – 31.7.

Jalopuumetsien ja ulkoilureittien varsien hoito

Suurmetsäntien pohjoispuolelle istutettuja jalava-, tammi- ja lehmusmetsiä harvennetaan erikoishakkuussa, jossa suunnittelija valitsee kaadettavat puut. Koira-aitauksen eteläpuolella olevan mäen päälle istutetaan kaksi tammimetsikköä suunnitelmassa esitetyn ulkoilureitin varteen. Niittyalueen reunaan, entiselle tontille istutetaan myös uusi tammisto. Kimalaispuistoon istutetaan avoimpiin kohtiin yksittäisiä vuorijalavia.

Suunnitelmakauden 2012–2021 aikana tullaan ulkoilureittien varsilta, leikkipaikkojen tai oleskelualueiden reunoilta poistamaan tarvittaessa vaarallisia yksittäisiä puita. Myös tonttien rajalla olevia vaarallisia puita poistetaan tarvittaessa. Yksittäisten vaarallisten puiden poisto tehdään aluesuunnitelman mukaisten luonnonhoitotoimenpiteiden yhteydessä kaikkien ulkoilureittien varsilla. Samalla reittejä reunustavaa pienpuustoa harvennetaan ryhmittäin noin kahden metrin levyiseltä vyöhykkeeltä. Vaarallisia puita poistetaan tarvittaessa suunnitelmakauden aikana erillisenä toimenpiteenä, mikäli niitä havaitaan.

Sienitien taimikkoa hoidetaan pihlajavesakkoa poistaen.

Pienpuuston ja taimikoiden hoito

Pienpuuston hoito tehdään harvennustoimenpiteiden yhteydessä. Sen tavoitteena on harventaa liian tiheäkasvuista, pihlajan vallitsemaa vesakkoa, joka on muodostunut vallapuuston alle. Samalla poistetaan myös mahdollisesti harvennuksen yhteydessä vaurioituneet pienpuut. Joissakin metsiköissä tehdään pelkästään pienpuuston hoito. Toimenpide kohdistetaan pääasiassa ulkoilureittien varsille sekä metsiin, joissa ulkoillaan myös reittien ulkopuolella. Joissakin metsiköissä pienpuuston hoidolla parannetaan metsien luontaisen uudistumisen mahdollisuuksia vapauttamalla metsän alikasvoksessa olevia hyviä taimia pihlajaa ja muuta vesakkoa poistaen. Pienpuuston hoidossa jätetään hyviä ja elinvoimaisia pienpuuta ja pienpuuryhmiä metsien väljempiin kohtiin tuomaan kasvillisuuden monikerroksellisuutta metsään. Tämä turvaa metsäluonnon monimuotoisuutta säilyttämällä linnuston ja muun eläimistön suojapaikkoja. Samalla ulkoilijoille tärkeä metsän tuntu säilyy, eikä ulkoilualueelta näy pihoihin tai kaduille.

Ulkoilualueiden kalliometsissä ei tehdä muita puuston hoitotoimenpiteitä kuin tarvittaessa vaarallisten puiden kaatamista maahan lahopuiksi.

Aurinkomäen puiston eteläosassa ja Suurmetsäntien pohjoispuolella on viljeltyjä maisemapeltoja ja niittyalueita. Näkymät ulkoilureiteiltä näille arvokkaille maisema-alueille pidetään avoimena pienpuuston hoitotoimenpitein.

Heikinlaaksossa Sienitien päässä on suunnittelualueen ainoa taimikko, joka on kooltaan 0,87 ha. Siinä tehdään taimikonhoito, jossa kuusen ja rauduskoivun taimet otetaan esiin tiheän pihlajavesakon seasta. Taimikkoon on kasvanut luontaisesti syntyneitä tammen taimia, joille vapautetaan myös kasvutilaa.

6.5.9 Ulkoilureitit, kuluneisuus ja roskaantuneisuus

Ulkoilureittien parannusehdotukset on esitetty sivulla 70. Olemassa olevien ja suunniteltujen ulkoilureittien lisäksi metsissä on paikoin hyvinkin tiheä polkuverkosto, jonka ulkoilijat ovat tallanneet. Nämä polustot ovat tärkeä osa metsien ulkoiluympäristöä ja ne tarjoavat mahdollisuuksia liikkua metsissä virallisten reittien ulkopuolella. Hakkuutähteet tullaan hakkuiden ja vesakon raivausten jälkeen korjaamaan metsistä ja hakettamaan siten, että kulku näillä poluilla ja metsissä ei niiden takia esty.

PUISTOLA -
HEIKINLAAKSO

ALUESUUNNITELMA

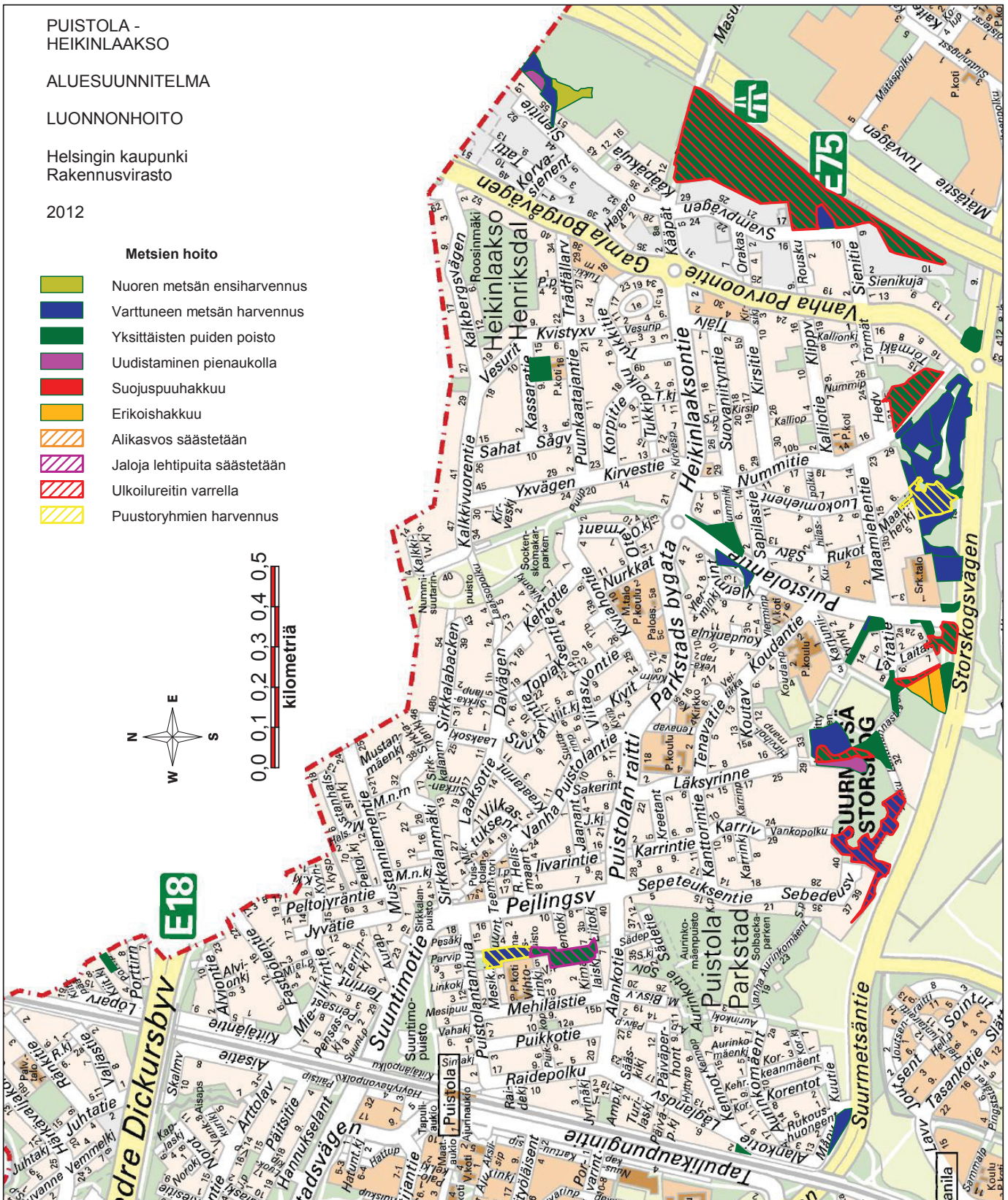
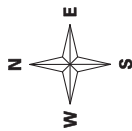
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

2012

Metsien hoito

- Nuoren metsän ensiharvennus
- Varttuneen metsän harvennus
- Yksittäisten puiden poisto
- Uudistaminen pienaukolla
- Suojuspuuhakkuu
- Erikoishakkuu
- Alikasvos säästetään
- Jaloja lehtipuita säästetään
- Ulkoilureitin varrella
- Puustoryhmien harvennus

Kartta 6.6 Metsien hoito.

PUISTOLA -
HEIKINLAAKSO

ALUESUUNNITELMA

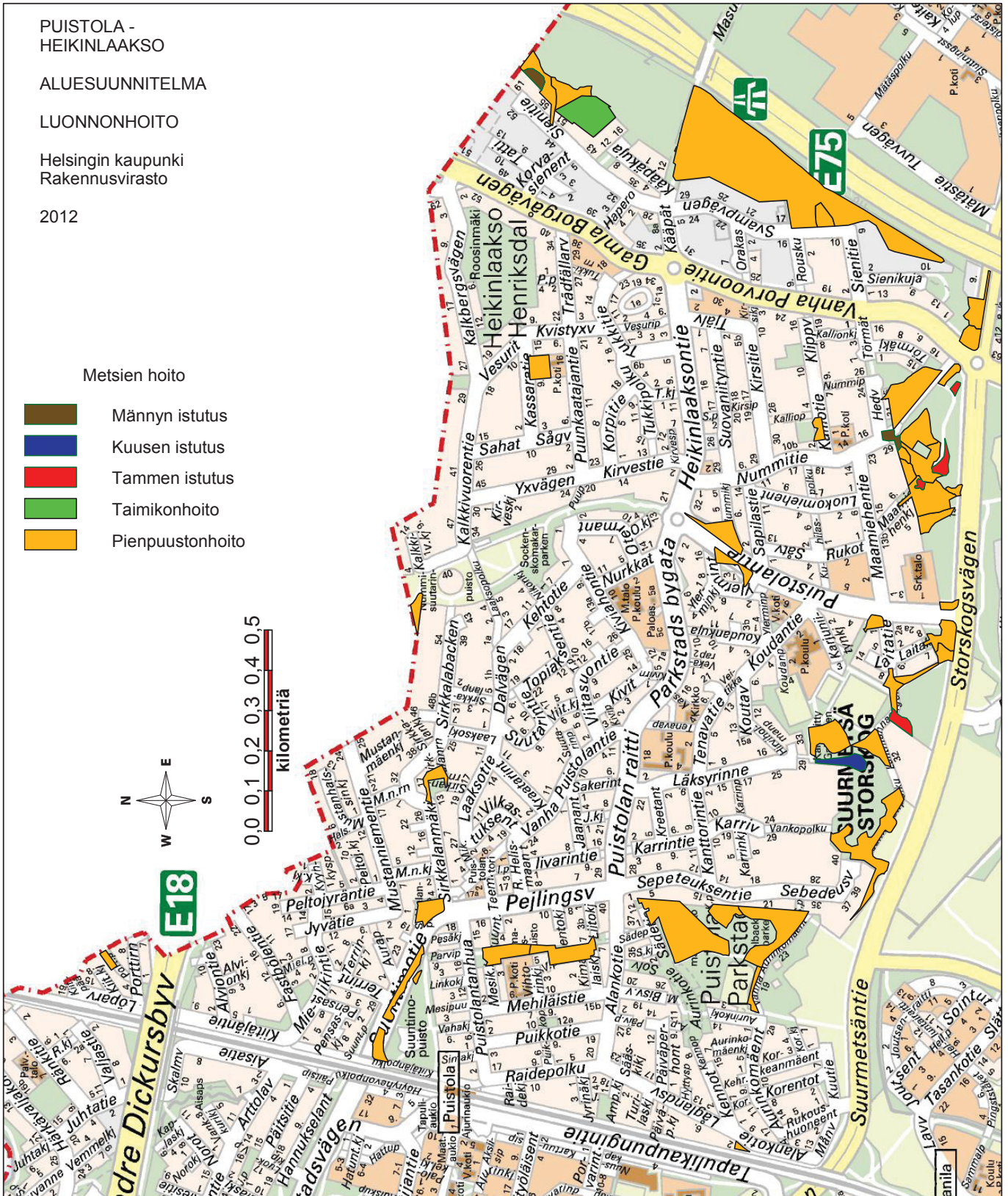
LUONNONHOITO

Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

2012

Metsien hoito

- Männyn istutus
- Kuusen istutus
- Tammen istutus
- Taimikonhoito
- Pienpuustonhoito

Kartta 6.7 Metsien hoito.

Osassa metsiä pintakasvillisuus on kulunut voimakkaan ulkoilukäytön takia. Tiheäkasvuisissa kuusikoissa aluskasvillisuus puuttuu jo luontaisesti valon puutteen takia. Metsän harvennus parantaa tilannetta näillä alueilla tuomalla lisää valoa metsään, jolloin aluskasvillisuuden kasvuolot paranevat. Liiallista kulumista estetään polkujen ja reittien ylläpidolla ja jättämällä paikoin maapuita sopiviin kohtiin metsään kulkua rajaamaan. Usein tämä ei kuitenkaan onnistu vaan se siirtää kulumista vielä entistä laajemmalle alueelle kun maapuita aletaan kiertää metsässä. Kuluminen on paikoitellen luonnollinen seuraus metsien ulkoilukäytöstä. Rungas ja monipuolinen metsien ulkoilukäyttö on kulumisestakin huolimatta hyvä asia – sitä vartenhan ulkoilu- ja virkistymetsät ovat olemassa helsinkiläisille.

Roskaaminen on ikävä ilmiö metsissä ja ulkoilureittien varsilla sekä niittyalueilla ja ojissa. Pahimmilla kohteilla joudutaan roskeen keräämistä tehostamaan, mikä on kallista viheralueiden hoitotyötä. Metsäalueille on paikoin kasattu runsaastikin lähitalouksien pihosta tuotua puutarhajätettä, oksia, lehtiä ja jopa roskia ja romua. Rakennusvirastolla ei ole resursseja niiden korjaamiseen. Puutarhajäteongelma on luonnon kannalta haitallista. Metsään kasatuilta kasvinjätetunkioilta on levinnyt ja leviää luontoon haitallisia rikkakasvilajeja, kuten jättipalsamia. Ne rehevöittävät ja syrjäyttävät metsien luontaista kasvillisuutta. Jättipalsamia esiintyy mm. Aurinkomäen puiston eteläosan rehevässä lehtimetsässä. Sen poistaminen on vaikeaa. Jättipalsamin ja muiden haitallisten vieraslajien torjuntaan etsitään keinoja yhdessä Helsingin ympäristökeskuksen kanssa laadittavassa vieraslajistrategiassa.

6.5.10 Maisemapellot, niityt ja pienvedet

Maisemapellot

Suurmetsäntien pohjoispuolella olevia maisemapelloja (hoitoluokka B1) on noin 6 hehtaaria. Niillä viljellään mm. auringonkukkaa. Peltoalueet ovat maisemallisesti tärkeitä ja niiden viljelyä jatketaan. Peltoalueiden pientareita hoidetaan niittäen, että näkyvät peltoalueille säilyvät avoimina.

Niityt ja avoimena pidettävät alueet

Puistolan ja Heikinlaakson alueella on hoidon piirissä olevia niittyjä (hoitoluokat B2 ja B3) vain 3,4 hehtaaria. Niittyalueita hoidetaan säännöllisesti niittäen 1-2 kertaa kasvukaudessa. Laajin niittyalue sijaitsee Nummisuutarin puistossa. Muut niityt ovat kaapeita ulkoilureittien ja katujen reunoilla olevia alueita. Helsingin energia hoitaa johtokatuja (B4) poistamalla niille kasvavan vesakon säännöllisesti. Ulkoilureittien pientareiden ja reunojen niittoa tulisi paikoin tehostaa. Ne kasvavat liikaa pujoa ja nokkosta. Osa pientareista on alkanut kasvaa jopa vesakkoa.

Roosinmäen luonnonsuojelualueella on arvokas kallioketo, jota hoidetaan erillisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan.

Pienvedet

Pienvesillä tarkoitetaan tässä yhteydessä ojia, puroja, soistumia ja lampia joita löytyy kaupunkirakenteen sisältä. Pienvesien kautta valtaosa Helsingin hulevesistä päätyy joko Vantaanjokeen tai suoraan mereen. Helsingin kaupunki on mukana Itämerihaasteessa, jonka yhtenä tavoitteena on hajakuormituksen vähentäminen itämereen.

Euroopan Unionin vesipolitiikan puitedirektiivillä on määrätty jäsenmaita tekemään suunnitelmat vesistöjen saattamisesta hyvään ekologiseen tilaan vuoteen 2015 mennessä. Tämä direktiivi koskee myös Helsingin pienvesiä. Pienvesien saattaminen hyvään ekologiseen tilaan Helsingin kaupungissa vaatii toimenpiteitä, joilla pienvesien veden laatua pystytään parantamaan. Veteen joutunut kiintoaines saadaan sitoutumaan esimerkiksi kosteikoilla ja laskeutusaltailla, jolloin veden laatu paranee.

Helsingin kaupunki on laatinut hulevesistrategian, jonka tavoitteena on parantaa Helsingin kaupungissa hulevesien hallintaa edistämällä tarkoituksenmukaisten ja ympäristöön sopivien ratkaisujen käyttöönottoa. Tavoitteena on myös lisätä huleveden hyötykäyttöä esimerkiksi puistojen ja viheralueiden rakentamisessa. Hulevesistrategian mukaisesti, jos hulevesiä ei voi imeyttää tai viivyttaa syntypaikallaan, vaan vedet on johdettava tonteilta ja yleisiltä alueilta eteenpäin, se tehdään hidastaen ja

viivyttäen vesien kulkua pintajohtamisjärjestelmillä ojien, notkelmien ja painanteiden kautta, missä sadevesi pääsee imeytymään maahan pidättymään kasvillisuuteen ja haihtumaan ilmaan.

Longinoja, joka kuuluu Helsingin arvokkaihin pienvesiin, alkaa Puistolasta. Longinojaan on onnistuttu kotiuttamaan purossa luontaisesti lisääntyvä taimenkanta. Longinojan yläjuoksulla on mahdollista kehittää taimenkannan elinolosuhteita sekä parantaa puroympäristön virkistysarvoa – toimenpiteitä on tehty jo alempana Longinojaa. Alueen pohjoisosassa olevalle Puistolanpurolle ei esitetä kunnostusta. Puistolanpuro kulkee osittain putkessa.

Longinojan uomaa on koko suunnittelualueella muokattu. Suoraksi ojaksi muutettua tai putkitettua uomaa tulisi pyrkiä ennallistamaan takaisin meandroiviksi ja poikkileikkaussuhteiltaan vaihtelevaksi. Meandroivassa avouomassa veden laatu paranee, koska luonnonmukaisessa purouomassa tapahtuu veden luonnollista puhdistumista tehokkaammin verrattuna suoraan ojaan tai putkitettuun ojaan.

6.6. Luonnonhoidon toteutusohjelma 2012–2021

Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelman mukaisesti laadittiin luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuoden 2011 aikana. Se sisältää aluesuunnitelman mukaiset tekniset toimenpideohjeet.

Metsien hakkuut ja hoito on tavoitteena aloittaa heti suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Niittyjen niitto tehdään vuosittain. Toiskertaiset hoitotoimenpiteet, kuten pienpuuston ja taimikoiden hoito, tehdään jaksolla 2016–2021. Harvennus- ja uudistushakkuut tehdään lintujen pesimäajan 1.4.- 31.7. ulkopuolella. Toimenpiteet tehdään siten, että ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehditaan. Puutavara välivarastoidaan hakkuiden ajaksi sopiviin kohtiin ja kuljetetaan pois. Hakkuutähteiden siivous metsistä tehdään lumettomana aikana ja ne pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti pois metsistä ja ulkoilureittien varsilta.

Rakennusviraston arkkitehtuuriosasto tilaa luonnonhoitotyöt vuosittain edellisen vuoden syksyllä luonnonhoitosuunnitelmien toteutusaikataulun ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Ennen töiden toteutusta niistä tiedotetaan sidosryhmille ja asukkaille paikallislehtien ja maastotiedotteiden sekä rakennusviraston Internet-sivuilla. Kaikissa suunnittelu- ja toteutusvaiheissa asukkailla on mahdollisuus saada lisätietoja ja esittää palautetta luonnonhoidon asiantuntijoille rakennusvirastoon. Viimeistään hakkuutiedotteiden ilmestyessä maastoon on asukkailla mahdollisuus esittää toiveita kiinteistönsä ja puiston rajalla olevista puista Staran vastaavalle työnjohtajalle, joka ottaa ne huomioon mahdollisuuksien mukaan.

6.7. Luonnonhoidon kustannukset hoitoluokittain

Puistolan ja Heikinlaakson luonnonhoidon vuosittaiset ylläpito-kustannukset rahoitetaan käyttötalousrahoituksesta. Metsähakkuu- ja hoitotoimenpidetarpeita on yhteensä 25 ha. Töiden kustannusarvio on noin 90 000 euroa kymmenen vuoden aikana. Kustannusarvio on laskettu vuoden 2008 toteutuneiden luonnonhoitosuunnitelmien mukaisten töiden hehtaariohtaisen hinnan (3 668 €/ha) mukaan.

Maisemapeltojen vuosittaiset hoitokustannukset ovat noin 8 500 € eli suunnitelmakaudella 85 000 €. Niittyjen hoito maksaa noin 6 000 euroa vuodessa. Kymmenen vuoden aikana niittyjen hoitoon kuluu näin ollen 60 000 euroa. Johtokatuojen hoitokustannuksista vastaa Helsingin Energia.

Luonnonhoitokustannukset ovat yhteensä 240 000 € suunnitelmakauden 2012–2021 aikana.

6.8. Luonnonhoidon kohdekohtaiset tavoitteet

PUISTOT

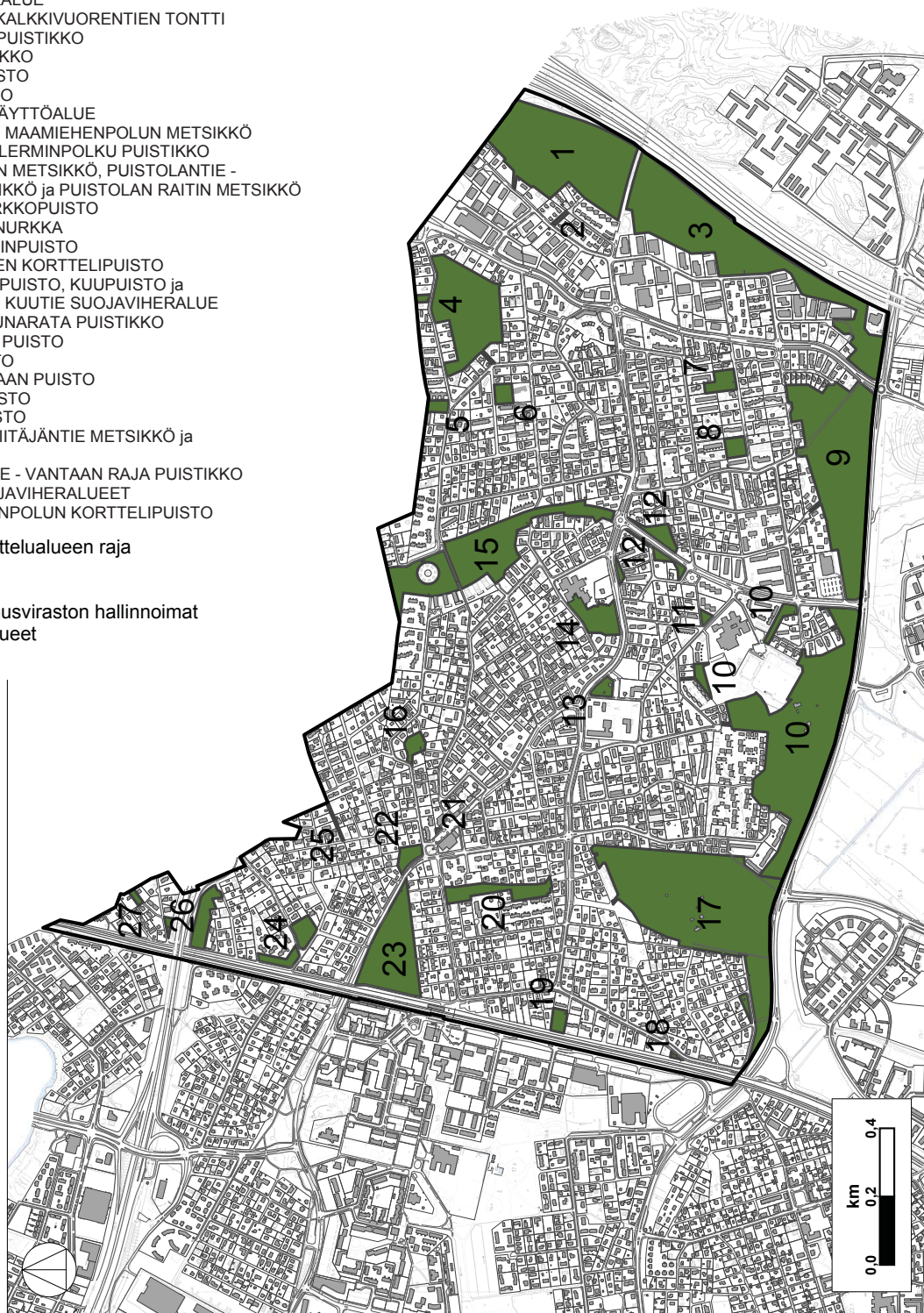
1. SIENIPUISTO
2. SIENITIE - KÄÄPÄKUJA PUISTIKKO
3. LAHDENVÄYLÄ - SUURMETSÄNTIE METSIKKÖ ja SIENIKUJAN VIHERALUE
4. ROOSINMÄKI ja KALKKIVUORENTIEN TONTTI
5. KALKKIVUORENPUISTIKKO
6. KASSARAPUISTIKKO
7. KALLIOTIEN PUISTO
8. KALLIOPUISTIKKO
9. SUURMETSÄN TÄYTTÖALUE
10. KARJUNIITTY ja MAAMIEHENPOLUN METSIKKÖ
11. KOUDANTIE - YLERMINPOLKU PUISTIKKO
12. PUISTOLANTIEN METSIKKÖ, PUISTOLANTIE - NUMMIKUJA METSIKKÖ ja PUISTOLAN RAITIN METSIKKÖ
13. PUISTOLAN KIRKKOPUISTO
14. LEIKKIPUISTO NURKKA
15. NUMMISUUTARINPUISTO
16. SIRKKALANMÄEN KORTTELIPUISTO
17. AURINKOMÄENPUISTO, KUUPUISTO ja SUURMETSÄNTIE - KUUTIE SUOJAVIHERALUE
18. ALANKOTIE - JUNARATA PUISTIKKO
19. AMPIAISKUJAN PUISTO
20. KIMALAISPUISTO
21. REINO HELISMAAN PUISTO
22. SIRKKALANPUISTO
23. SUUNTIMOPUISTO
24. MIELIKINTIE - KIITÄJÄNTIE METSIKKÖ ja MIELIKINPUISTO
25. PELTOJYRÄNTIE - VANTAAN RAJA PUISTIKKO
26. KEHÄ III:N SUOJAVIHERALUEET
27. PORTTIRINTEENPOLUN KORTTELIPUISTO

suunnittelualueen raja

rakennusviraston hallinnoimat viheralueet

Kartta 6.8 Viheralueet numeroituna.

1. Sienipuisto

Sienipuiston kallioalue (LTJ-kohde1435) ja muinaisrantakivikko (LTJ-kohde2127) sen rinteillä muodostavat edustavan kalliokokonaisuuden. Kallion huippu kuuluu Helsingin korkeimpiin luonnonmaan kohtiin. Geologisiin kohteisiin liittyy myös arvokas kasvillisuuskohte (70/91), joka koostuu kahdesta metsälehmusrhmästä. Alueella olevat luontokohteet huomioidaan luonnonhoidossa osana laajan kallioalueen luonnonarvoja. Ne tulee huomioida myös suunniteltaessa uutta ulkoilureittiä.

3. Lahdenväylä – Suurmetsäntie metsikkö ja Sienikujan viheralue

Alueelle on yleiskaavan mukaan rajattu työpaikkarakentamista. Siihen asti alueen metsät toimivat suojametsinä, joissa myös ulkoillaan. Polkujen varsilta on tavoitteena poistaa yksittäisiä heikentyneitä puita sekä hoitaa pienpuustoa. Muu osa alueesta jää hoidon ulkopuolelle. Metsä on soistunut ja siihen on taimettunut hyvin alikasvoskuusiryhmiä, joita harvennetaan pienpuuston hoidon yhteydessä polkujen varsilla. Helsingin energia hoitaa johtokadun alla olevaa aluetta säännöllisesti raivaten. Suurmetsäntien ja Vanhan Porvoontien risteysaluetta hoidetaan puistometsänä ja sen pintakasvillisuutta hoidetaan säännöllisesti niittäen.

4. Roosinmäki

Roosinmäen luonnonsuojelualueelle on laadittu erillinen hoito- ja käyttösuunnitelma, jonka mukaan aluetta hoidetaan.

5. Kalkkivuorenpuistikko

Kalkkivuorenpuistikko on kasvillisuudeltaan arvokas kohde. Metsikön kautta kulkee tallautunut polku Vantaan puoleisille Kalkkivuoren alueille. Kadun reunaan jätetty vaatekeräysastia tulisi siirtää parempaan paikkaan.

6. Kassarapuistikko

Kassarapuiston lähivirkistysmetsän pienpuusto on ylitihettä ja sitä hoidetaan harventamalla. Samalla poistetaan yksittäisiä vanhempia puita.

7. Kalliotien puisto

Kallioalueella ei ole toimenpidetarpeita.

8. Kalliopuistikko

Kalliopuiston reunassa tehdään pienpuuston hoitoa ja sinne kasvatut maat ja oksat tulee poistaa.

9. Suurmetsän täyttöalue

Suurmetsäntien pohjoispuolinen metsäalue on lähivirkistys- ja suojametsää. Tiheimpiä metsiä harvennetaan ja pienpuustoa hoidetaan. Toimenpide parantaa ulkoilukäyttömahdollisuuksia ja ylläpitää suojametsien puuston kuntoa. Mäellä oleville niittyalueille istutetaan kolme uutta tammiryhmää.

10. Karjuniitty ja Maamiehenpolun metsikkö

Suurmetsäntien pohjoispuoleinen metsäalue on monipuolinen ja monimuotoinen. Alueella on Longinoja ja pienempikin kostea painanne. Longinojan läheinen kostea koivikko ja painanteen ympärillä oleva vanha harmaaleppä-kuusimetsä jätetään hoidon ulkopuolelle arvometsäksi luonnon monimuotoisuutta turvaamaan. Alueella on myös istutettuja jalopuumetsiä, joita hoidetaan arvometsinä. Tyhjälle entiselle tontille istutetaan uusi tammisto.

11. Koudantie–Ylerminpolku puistikko

Rauduskoivikko on hyväkuntoinen eikä siinä ole hoitotoimenpidetarvetta.

12. Puistolantien ja Puistolän raitin metsikkö

Puistolantien molemmin puolin sijaitsevat metsiköt ovat puustoltaan liian tiheitä ja niissä oleva puusto on osin kuollut. Metsiköitä harvennetaan.

15. Nummisuutarinpuisto

Nummisuutarinpuiston pohjoisosa on hoidon piirissä olevaa käyttöniittyä, jota hoidetaan kaksi kertaa kesässä niittäen.

16. Sirkkalantien korttelipuisto

Sirkkalantien korttelipuisto on pienialainen lähivirkistysmetsikkö, jonne kulku on hankalaa. Mäellä kasvaa ylispuiden alla tiheä taimikko, jossa tehdään pienpuuston hoito.

17. Aurinkomäenpuisto

Aurinkomäen puisto on laaja ja monipuolinen viheralue. Alueen eteläosa on kulttuurimaisemaltaan arvokasta maisemapeltoa, jota viljellään jatkossakin. Alueen pohjoisosa on metsää, jossa on hoidon ulkopuolella säilytettävää korpea, runsaslahopuista sekametsää ja rehevää linnustollisesti arvokasta lehtipuulehtoa. Alueella on myös ulkoilukäytössä ja hoidon piirissä olevaa lähivirkistysmetsää, jossa tehdään pienpuuston hoitoa.

18. Alankotien puistikko

Alankotien puistikko on tiheäkasvuinen haavikko, josta poistetaan yksittäisiä puita ja jonka pienpuustoa hoidetaan.

19. Ampiaiskujan puisto

Ampiaiskujan puisto on lehtoa ja puustoltaan aukkoista suojametsää, jossa ei tehdä hoitotoimenpiteitä tällä suunnitelmakaudella.

20. Kimalaispuisto

Kimalaispuisto on suosittu ja runsaassa käytössä oleva lähivirkistysmetsä. Tiheäkasvuista lehtisekametsää harvennetaan ja puiston eteläosasta poistetaan huonokuntoisia yksittäisiä puita. Puiston pienpuustoa hoidetaan ja sinne istutetaan muutamia vuorijalavia.

22. Sirkkalanpuisto

Sirkkalanpuisto on keskeinen pieni puistikko, joka muutetaan puistomaisemmaksi pienpuustoa hoitaen. Toimenpiteen toivotaan vähentävän myös puiston roskaantumista.

23. Suuntimopuisto

Suuntimopuiston reunoilla kasvavat lehtipuustot rajaavat aluetta kadusta ja radasta. Puustot ovat liian tiheitä ja niitä tulee harventaa, että ne säilyttäisivät latvuksensa tuuheina ja elinvoimaisina.

24. Mielikinpuisto

Mielikinpuisto on lähivirkistysmetsää ja Kiitäjätien reunassa on suojupuustoa. Niillä ei ole hoitotarvetta tällä suunnitelmakaudella.

25. Peltojyräntien puistikko

Puistikko on oikeastaan Puistolanpuron oja, jonka reunoilla kasvaa puita. Kohteella ei ole hoitotarvetta tällä suunnitelmakaudella.

26. Kehä III:n suojaviheralueet

Suojaviheralueilla ei ole puustonhoitotarpeita. Sen sijaan alueella on läheisestä pihasta tuotua romua, joka tulee poistaa. Helsingin energia hoitaa johtokadun alla olevaa aluetta säännöllisesti raivaten.

27. Porttirinteenpolun korttelipuisto

Pienialainen metsikkö on suojametsää, josta poistetaan heikentyneet puut. Samalla tehdään pienpuuston hoito.

7. PERUSKORJAUS-, UUDISRAKENTAMIS- JA KUNNOSTUSKOHTEET

7.1. Hankkeiden perustelut ja yhteenveto

Katu- ja viheralueiden suunnittelussa pyritään hyvään, turvalliseen ja kaikkien saavutettavissa olevaan ympäristöön. Osa alueista tarvitsee myös kaupunkikuvallista ja toiminnallista kehittämistä. Lisäksi viheralueilla on tavoitteena ylläpitää luonnonläheistä yleisilmettä sekä parantaa ja täydentää alueen kulkuyhteyksiä. Ekologisissa tavoitteissa huomioitiin luonnon monimuotoisuus sekä ilmastolliset että vesitaloudelliset näkökulmat.

Uusina tai uudistettavina kadunkalusteina käytetään luvuissa 5.2 ja 6.2 mainittuja Helsingin kaupunkikalusteohjeen mukaisia kadunkalustemalleja.

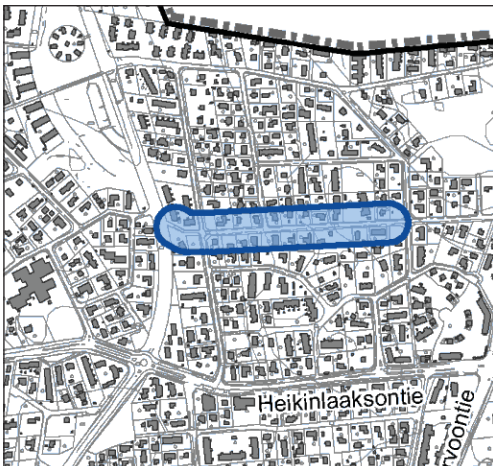
7.2. Katualueet

7.2.1 Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet

Peruskorjauskohteiksi esitetään suunnittelua vaativia kohteita, joiden toiminnallisuudessa on parannettavaa. Seuraavia kohteita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalle kymmenvuotiskaudella:

1. Puunkaatajantien rakentaminen (uudisrakentamiskohde)

Puunkaatajantie sijaitsee Heikinlaaksossa, Nummisuutarinpui-
stion ja Vanhan Porvoontien välisellä alueella. Rakentaminen koskee Puunkaatajantietä välillä Kirvestie–Vesuritie, joka on määritelty esteettömyyden perustason reitiksi. Katualue on n. 11 metriä leveä ja ajoradan leveys vaihtelee 6–7 metrin välillä. Puunkaatajantie kuuluu ns. rakentamattomiin ”sorakatuihin”, tosin se on asfalttipintainen. Kadulla ei ole jalkakäytävää eikä reuna-
kiviä. Puunkaatajantien nurmipintaiset pientareet ovat osittain kuluneet pysäköinnin takia. Lisäksi sorapintaiselta Sahatieltä on valunut pientareille soraa. Puunkaatajantiellä sijaitsevan päivä-
koti Savotan saattoliikenne aiheuttaa ongelmia puutteellisten paikoitusalueiden vuoksi.

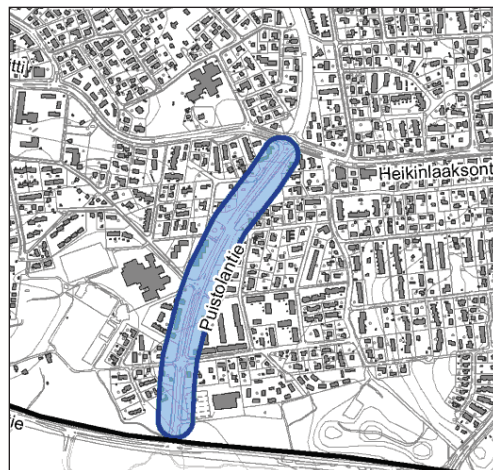
Kadun toiminnallisuutta parannetaan ja tilankäyttöä jäsennetään. Ratkaisuja etsitään kaavoituksen ja liikennesuunnittelun avulla. Kadulle rakennetaan esteettömyyden tavoitetilan mukainen jalkakäytävä. Myös ongelmalliseen päiväkodin saattoliikenteeseen olisi hyvä löytää ratkaisu.

Kadun peruskorjauksen yhteydessä uusitaan rakennekerrokset, vesihuolto ja valaistus. Katu päällystetään asfaltilla ja reunatukina käytetään luonnonkivisiä graniittireunatukia. Pientareet nurmetetaan. Sivuojat ja painanteet korvataan hulevesiviemäröinnillä.

2. Puistolantien peruskorjaus

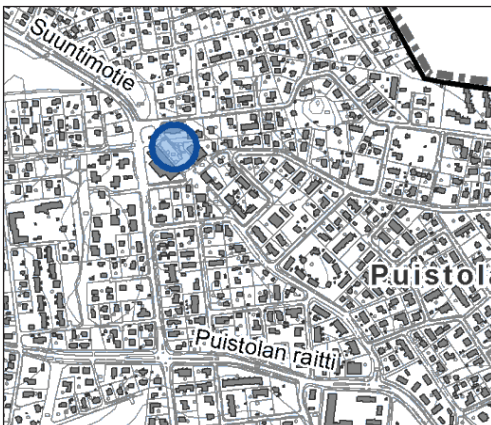
Puistolantie sijaitsee Puistolassa, Puistolän raitin ja Suurmetsäntien välillä. Katualueen leveys vaihtelee 20–30 metrin välillä. Ajouradan leveys on n. 8 m ja kevyen liikenteen väylien leveydet vaihtelevat 4,5–6,0 metrin välillä. Puistolantie on kokoojakatu, jossa näkyy kuluminen monin paikoin. Kevyen liikenteen väylät ovat pinnoitteeltaan kuluneet ja myös ajoradalla on paikoin päällystevaurioita. Reunatukena on käytetty pääsääntöisesti betonireunatukea ja liittymäalueilla luonnonreunakiveä. Välikaistalla on käytetty betonikiveä ja puuistutuksia. Katupuut (vaahtera) ovat kärsineitä ja niistä puuttuu n. joka kolmas, todennäköisesti huonojen kasvuolosuhteiden, riittämättömien kasvualustojen ja juuristotilan takia. Saarekkeissa on käytetty pinnoitteena pääasiassa betonia ja betonikiveä sekä Suurmetsäntien liittymässä luonnonkiveä. Keskikaistalla välillä Koudantie–Laitatie on käytetty betonia, nurmea ja ruusupensasta, jonka oksat ovat hieman leivittäytyneet ajoradoille. Kahdella linja-autopysäkillä ei ole käytetty varoitusraitoja ja muutaman suojatien kohdalta puuttuvat madalletut reunakivet. Pientareet ovat nurmipintaisia tai luonnontilaisia. Valaistus on toimiva ja valaisimina on käytetty metallipylväitä.

Kadun toiminnallisuutta parannetaan ja tilankäyttöä jäsennetään. Ratkaisu vaatii liikennesuunnitelman. Kevyen liikenteen väylälle tehdään esteettömyyden tavoitetilan mukainen erotettu jk+pp-tie massamerkinnällä. Päällysteenä käytetään asfalttia. Korjaustoimenpiteenä kevyen liikenteen väylillä on päällysteen uusiminen. Päällyste uusitaan myös ajoradalla välillä Koudantie–Suurmetsäntie.

säntie. (Mikäli kadulle halutaan yhtenäinen ja siisti lopputulos, tulisi Puistolantien ajoradat päällystää kokonaan uudelleen. Tässä on esitetty vain välttämätön päällystäminen.) Betoniset reuna-tuet korvataan luonnonkivisillä reunatuilla. Betonilla pinnoitetut saarekkeet ja keskikaista päällystetään luonnonkiveyksellä. Betonikivellä ja luonnonkivellä pinnoitetut saarekkeet säilytetään. Kadun yleisilmettä kohennetaan istutuksilla. Ajoradan ja kevyen liikenteen väylän väliin tehdään välikaista, johon istutetaan pensaita. Puistolantien välikaistan vaahtraistutukset korvataan uusilla ja puille varataan riittävä kasvutila.

3. *Puistolantien torin peruskorjaus*

Puistolantien tori sijaitsee Puistolassa keskeisellä paikalla, aivan Suuntimotien läheisyydessä. Asukkaat käyttävät Puistolantien toria paljon, mutta kokevat alueen epäsiistiksi ja roskaiseksi. Puistolantien torin pinnoitteet ovat kuluneet ja lisäksi torialue on jäsentymätön. Alueella on käytetty punaista ja harmaata betonikiveä sekä paikoin luonnonkiveä. Liikerakennuksen ympärille on määritelty esteettömyyden perustason reitit. Aukiolle on sijoitettu HSY:n aluekeräyspiste, joka on toteutettu pintakeräyssäiliöillä. Ajoesteet on asennettu niin harvaan, että niistä pystyy ajamaan autolla läpi. Istutuksia on pysäköintialueen ympärillä ja yksittäisiä puita Teemuntien tuntumassa. Nurmipinnat ovat kuluneet.

Alueen toiminnallisuutta parannetaan, tilankäyttöä jäsenetään nykyistä selkeämmäksi ja alueen monipuolisempaa käyttöä selvitetään. Aukion pinnoitteet ja kasvillisuus uusitaan. Torin niukkaeleistä maisemakuvaa hallitsee mänty ja pari koristeomenapuuta. Uusimisessa pyritään säilyttämään mänty dominanttina käyttäen pienehköjä kukkivia puita. Istuimien ja muiden kalusteiden valinnassa otetaan huomioon arkkitehtuuriosaston kaupunkikalustelinjaukset. Korjauksen yhteydessä selvitetään HSY:ltä mahdollisuus sijoittaa aukiolle aluekeräyspiste syväkeräysastioin. Alueen valaistus uusitaan.

7.2.2 **Kunnostuskohteet**

Kunnostuskohteiksi valittiin kohteita, joiden puutteet voidaan korjata rakenteellisen kunnossapidon tai tehostetun ylläpidon toimin.

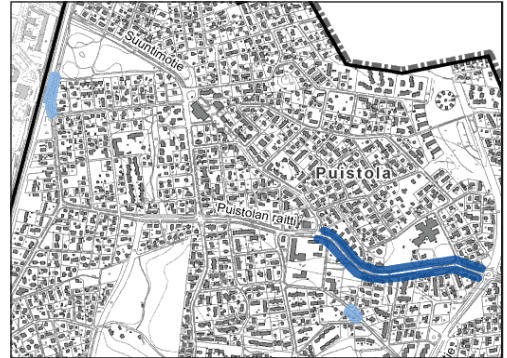
4. Jalkakäytävien päällysteen uusiminen

Eri puolilla suunnittelualuetta on jalkakäytävillä pintamateriaalivaurioita, mm. halkeamia, painumia sekä päällysteen kulumista. Jalkakäytävien päällystäminen ei kuulu päällystysohjelmaan, kuten ajoratojen päällystäminen. Jalkakäytävien päällystäminen pyritään tekemään ajoratojen päällystämisen yhteydessä, jolloin voidaan korjata mahdolliset esteettömyyspuutteet suojateiden reunakivien korkeusasemissa. Korkeusaseman korjaaminen on vain ”ensiapua”, esteettömyys vaatii toteutuksen tyyppiirustusten mukaan. Jalkakäytävien päällysteenä käytetään asfalttia.

5. Perustason reittien esteettömyys; erotettu jk+pp-tie ja käsijohteiden uusiminen

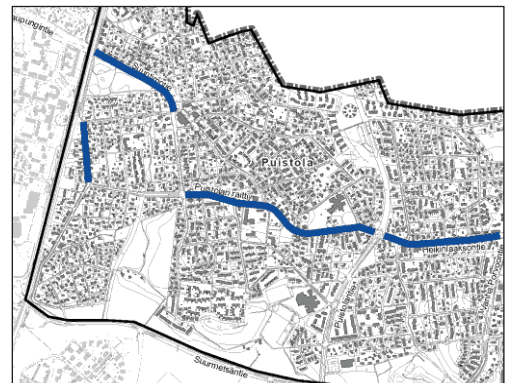
Kohteet sijaitsevat Puistolassa. Puistolan raitti, Kiitäjänpolku ja Veitikka-niminen katu on määritelty esteettömyyden perustason reiteiksi. Puistolan raitin kevyen liikenteen väylien leveys vaihtelee 4,0–6,5 m välillä, mikä riittää erotetun jk+pp-tien tekemiseen. Puistolan raittia pitkin kulkee alueen pääpyöräreitti. Kiitäjänpolun ja Veitikka-nimisen kadun käsijohteet ovat huonokuntoiset ja esteettömän liikumisen kannalta huonosti sijoitetut.

Puistolan raitin kevyen liikenteen väylien toiminnallisuutta parannetaan välillä Vanha Puistolantie–Puistolantie. Puistolan raitin kevyen liikenteen väylät kunnostetaan esteettömyyden tavoitetilan mukaiseksi erottamalla jalankulku ja pyöräily toisistaan massamerkinnällä. Kunnostus edellyttää liikennesuunnitelman, jonka pohjalta merkinnät tehdään. Puistolan asemalle johtavan Kiitäjänpolun ja kirkolle johtavan Veitikka-nimisen kadun käsijohteet kunnostetaan esteettömyyden tavoitetilan mukaiseksi. Ne uusitaan ja sijoitetaan kulkuväylän reunalle.

6. Katukasvillisuuden kunnostus.

Heikinlaaksontiellä ja Puistolan raitilla pensasryhmien ongelmana on lievä sekavuus (lajit vaihtelevat epämääräisesti) ja harvaan istutus, jonka seurauksena istutuksissa on rikkaruohottuneita aukkoja. Raidepolun ja Suuntimotien kapeat nurmikaistat ovat paikoin kuluneet. Lisäksi näkemäalueiden turvallisuusriskiksi todettuja pensasryhmiä poistetaan tai korvataan kapeakasvuisilla

runkopuilla. Poikkileikkaukseltaan leveillä katualueilla korvataan vaurioituneita puita uusilla puuistutuksilla. Täydennyslajiston on kujanteiden kohdalla vastattava puurivissä vallitsevaa lajia.

7.2.3 Ensikunnostuskohteet

Ensikunnostuskohteiksi valittiin pienillä kustannuksilla korjattavia parannustoimenpiteitä, turvallisuus- ja esteettömyyspuutteita, jotka kuuluisi tehdä ylläpidon yhteydessä.

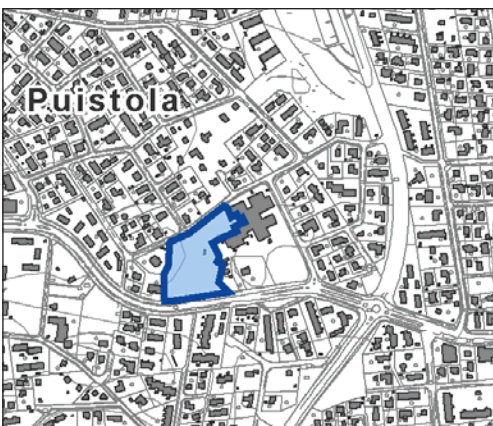
- Perustason reittien esteettömyys; suojateiden reunakivet. Toimenpiteenä on korjata suojatie tyyppipiirustusten mukaisesti.
- Suojateiden ja töyssyjen maalaus massausmerkintänä + rikoutuneiden paalujen korjaus.

7.3. Viheralueet

7.3.1 Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet

Peruskorjauskohteiksi esitetään suunnittelua vaativia kohteita, joiden toiminnallisuudessa on parannettavaa. Seuraavia kohteita ehdotetaan toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

1. *Leikkipuisto Nurkan peruskorjaus*

Leikkipuiston tilanjako, kalusteet sekä valaistus kunnostetaan. Suunnittelussa huomioidaan eri ikäryhmät, seniorit ja nuoriso mukaan lukien. Polkuverkoston, leikkivälineiden ja muun kalustuksen ja varustuksen kohdalla huomioidaan esteettömyyden perustason vaatimukset. Suunnittelussa hyödynnetään alueen vaihtelevaa maastoa ja täyskasvuista puustoa, joka muodostaa sommitelman ytimen. Eri-ikäisten lasten leikkialueiden rajaukset voidaan tarvittaessa muotoilla uudelleen. Toiminta-alueita voidaan rajata kasvi- tai kalusteryhmillä.

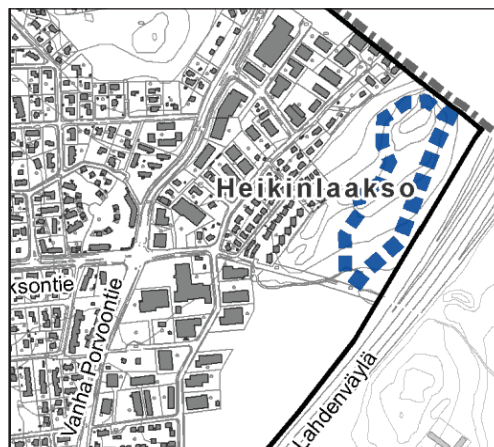
Kalusteiden valinnassa huomioidaan eri käyttäjäryhmät ja niiden tarpeet. Alueen leikkivälineet uusitaan. Erityisesti kahluualtaan alueen pinnoite on uusittava. Tarvittaessa puistokäytäviä täyden-

netään ja ne muotoillaan uudelleen. Käytävien pinnoitteet kunnostetaan ja niiden reunat rajataan selkeästi. Nurmipinnat uusitaan tarvittavilta osilta.

Alueen asemakaava tulee tarkistaa puistoksi (VP).

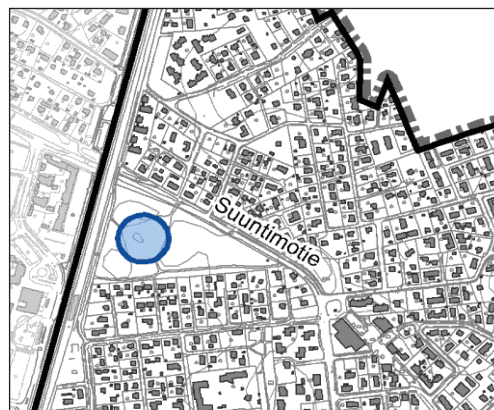
2. Lahdenväylän tuntumassa olevat uudet reittitarpeet (uudisrakentamiskohde)

Tarkastelualueen koillisin nurkka on Helsingin yleiskaavassa 2002 osoitettu virkistysalueeksi. Alue rajautuu pohjoisessa Vantaan kaupungin viheralueeseen, jonka kanssa se muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden ja idässä sen yhdistää Lahdenväylän ylittävä silta Jakomäen virkistysalueeseen. Alueiden yhdistäminen kulkureitillä on tarpeen. Alueelle rakennetaan yksi valaistu käytävä, joka kulkee Lahdenväylän suuntaisesti jokseenkin tasisessa maastossa olemalla melko helppokulkuinen. Lisäksi vahvistetaan vaihtoehtoinen polku kalliokukkulan kautta. Rinnakkaisreitti kulkee tarkastelualueen korkeimmalle kohdalle, josta avautuu näkymät eri suuntiin.

3. Suuntimopuiston peruskorjaus

Suuntimopuisto sijaitsee tärkeällä paikalla rautatieaseman tuntumassa ja toimii miellyttävänä ja turvallisena läpikulkualueena sekä pohjois-etelä- että itä-länsisuunnassa yhdistäen esim. Puistolantien rautatieasemaan. Nykyinen puiston rakenne tarjoaa useita tiloja, kuten leikkikentän, pelikentän, suojametsiköitä ja arvometsän. Puiston kunto on kärsinyt vuosien mittaan ja sitä on syytä peruskorjata. Varsinkin leikkivälit, kalusteet, valaistus ja pelikenttä varustuksineen on uusittava tai kunnostettava. Uusi tilanjako on myös tarpeen. Kaikki ikäryhmät ja ikäryhmien nykyhetkiset tarpeet ja harrastukset sekä läpikulkijoiden turvallisuus ja luonnon monimuotoisuus tulee huomioida.

Peruskorjaus voidaan toteuttaa vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa laaditaan tarkistettu yleissuunnitelma, jossa määritellään osa-alueiden ja eri toimintojen tarkennetut rajat ja sijainnit. Tämän jälkeen puiston toiminnallisen alueen leikkivälineistö ja turva-alustat uusitaan. Lisäksi puiston kasvillisuutta harvennetaan Suuntimotien ylittävän suojatien näkemäalueen kohdalta ja uudet C3 alueet hoidetaan luonnonhoidollisin toimenpitein.

Seuraavissa vaiheissa kunnostetaan reitit, valaistus ja pelikenttä sekä perustetaan alueita muille toivotuille toiminnoille, kuten nuorisolle, senioreille tai junaa odottaville matkustajille tarkoitettuja tiloja kalusteineen ja varusteineen.

Korjaustöiden tarkemmassa suunnitteluvaiheessa on tarkistettava puistoalueen laajuus, koska alue sijaitsee Puistolan rautatieaseman vieressä ja rakentamispaineet kohdistuvat siihen.

7.3.2 Kunnostuskohteet

Pienemmiksi korjauskohteiksi valittiin kohteita, joiden puutteet voidaan korjata rakenteellisen kunnossapidon tai tehostetun ylläpidon toimin.

4. Penkkien ja jäteastioiden lisääminen

Suunnittelualueen puistoissa ja viheralueilla ei ole riittävästi penkkejä eikä jäteastioita, joita lisätään yleisen viihtyvyyden ja siisteyden vuoksi.

Penkkien tarkempi sijainti arvioidaan maastossa, noudattaen kuitenkin seuraavia periaatteita: rauhallinen ympäristö, näköalapaikat, näkymät ja turvallisuus (ei liian lähellä kookkaita pensaita tai muuta tiheikköä). Vaativassa maastossa jaksotetaan reitti kahteen tai kolmeen osaan, joiden välissä on mahdollisuus istumiseen. Penkkejä sijoitetaan sekä aurinkoisiin että varjosiin paikkoihin. Soveltuvat mallit valitaan Helsingin kaupungin kaupunkikalusteohjeesta. Penkkimallien ohjeistus (ks. s. 87 luku 6.2).

Jäteastioita sijoitetaan vilkkaiden reittien varsille, ensisijaisesti risteyskohtiin. Suosikkireittien varsille ja paljon kuormitetuille alueille sijoitetaan syväkeräyssäiliöt. Jäteastioiden ohjeistus (ks. s. 87 luku 6.2).

5. Polkujen vahvistaminen

Kovassa käytössä olevat luonnontilaiset polut levennetään n. 2 metrisiksi ja vahvistetaan kivituhkalla. Vahvistettavia polkuja ei valaista.

Kiireisimpiin kuuluvat yhteys Mielikintien ja Fastbölentien välillä Mielikinpuiston kautta, yhteys Puistolantien linja-autopysäkillä Heikinlaakson asuinalueelle Puistolantie–Nummikuja metsikön kautta sekä Suurmetsän täyttömäen kiertävä lenkki, joka toimii osana laajempaa reitistöä. Reitin varrelle, suurmetsän täyttömäen päälle, sijoitetaan kaksi metsäpenkkiä.

7.4. Jatkosuunnittelu- ja selvitystarpeet

Viheralueiden merkitys laajojen, rakennettujen alueiden vaikutusten tasapainottajina kasvaa. Rakennetut alueet ovat esimerkiksi lämpimämpiä, kuivempia, meluisampia ja pölyisempiä verrattuna viheralueisiin. Viheralueiden tasaiseen sijoittamiseen kaupunkirakenteessa tulisi kiinnittää erityishuomiota, jotta viheralueet muodostaisivat mahdollisimman yhtenäisen verkoston – jatkuvuutta voidaan turvata kapeillakin viherkäytävillä. Edellä mainitut näkökohdat tulisi ottaa huomioon tulevaisuudessa kaavoitustyössä.

Puistolantien aseman pysäköintijärjestelyt pitäisi selvittää kaupunkisuunnitteluvirastossa. Alueen toiminnallisuus ja tilankäyttö kaipaavat jäsentämistä, johon täytyy etsiä ratkaisuja kaavoituksen ja liikennesuunnittelun avulla. Lisäksi Päiväkoti Savotan saattopysäköintiin tarvitaan kaupunkisuunnitteluviraston ratkaisu kaavoituksen ja liikennesuunnittelun avulla. Samassa yhteydessä selvitetään yhteystarvetta Kassarapuistikon halki Kassaratieltä päiväkoti Savottaan.

Linja-autopysäkeiltä puuttui useasta kohdin esteettömyyden tavoitetilan mukaiset varoitusraidat. Toimenpidetarpeesta vastaa Helsingin seudun liikenne (HSL).

Kaupungin yleisenä tavoitteena on pitkällä tähtäimellä Longinojan latvaosien pintavesien luonnonmukaistaminen. Longinojan latvaosa ei kuitenkaan ole rakennusviraston vastuulla. Pintavedet ovat tulevaisuudessa tärkeä panostamiskohde sekä luonnon monimuotoisuuden että hulevesien hallinnan näkökulmasta.

8. RAHOITUSTARPEIDEN YHTEENVETO

8.1. Kokonaisrahoitustarve

Kokonaisrahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi turvalliseksi, toimivaksi, kestäväksi, viihtyisäksi ja esteettömäksi. Aluesuunnitelmatyössä tehtyjen selvitysten perusteella Puistolan ja Heikinlaakson yleisten alueiden rahoitustarve on 4,4 miljoonaa euroa (alv 0%), josta tässä raportissa tarkemmin kuvattujen hankkeiden osuus on 2,5 miljoonaa euroa (alv 0%). Katujen osalta rahoitustarve on 1,7 milj. euroa (alv 0%), puistojen osalta 0,8 milj. euroa (alv 0%). Laskelmissa on huomioitu kaikki suunnittelualueen korjaus- ja rakentamistarpeet. Hoidon osalta on tehty havaintoja ja kirjattu toimenpidetarpeita, mutta hoitotarpeen lisäämisestä aiheutuvat kustannukset eivät sisälly rahoitustarpeeseen.

Mittavimmat hankkeet ovat Puistolantien, Puistolan torin ja leikki-puisto Nurkan peruskorjaus.

Tarkastelualueella hankkeet on jaettu seuraavasti:

- Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet, jotka vaativat suunnittelua ja jotka ylläpitävät koko tarkastelualueen katu- ja viherrakennetta pitkällä aikavälillä.
- Kunnostuskohteet eli pienet korjauskohteet, jotka ovat pääosin kunnossapidon hankkeita ja jotka eivät vaadi erillistä suunnittelua.
- Ensikunnostuskohteet, jotka ovat pienempiä parannustoimenpiteitä, joita voidaan toteuttaa pikaisesti.
- Luonnonhoidon kohteet.

8.2. Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteet

Peruskorjaus- ja uudisrakentamiskohteiden rahoitustarve on noin 2,1 miljoonaa euroa (alv 0%). Hankkeet toteutetaan käytävissä olevien määrärahojen puitteissa.

8.2.1 Katualueet

Kaduista peruskorjauskohteiksi ehdotetaan seuraavia kohteita:

- Puunkaatajantien peruskorjaus, 490 000 euroa (ALV 0%).
- Puistolantien peruskorjaus, 525 000 euroa (ALV 0%).
- Puistolantien torin peruskorjaus, 315 000 euroa (ALV 0%).

Peruskorjauskohteiden yhteenlaskettu kustannus katujen osalta on noin 1,3 milj. euroa (ALV 0%).

8.2.2 Viheralueet

Viheralueista peruskorjauskohteiksi ehdotetaan seuraavia kohteita:

- Leikkipuisto Nurkka, peruskorjaus, 290 000 euroa (ALV 0%).
- Lahdenväylän tuntumassa olevat uudet reittitarpeet, 130 000 euroa (ALV 0%).
- Suuntimopuiston peruskorjaus, 360 000 euroa (ALV 0%). Ainakin toteutetaan leikkipuisto jonka budjetti on 50 000 euroa (ALV 0%) ja mikäli Suuntimopuiston muita alueita ei kaavoiteta pientaloalueiksi, niiden peruskorjauskustannukset ovat 310 000 euroa (ALV 0%).

Peruskorjauskohteiden yhteenlaskettu kustannus on puistojen osalta noin 0,8 milj. euroa (ALV 0%).

8.3. Kunnostuskohteet ja ensikunnostuskohteet

8.3.1 Kunnostuskohteet

- Jalkakäytävien päällysteen uusiminen, 185 000 euroa (ALV 0%).
- Perustason reittien esteettömyys, erotettu jk+pp-tie ja käsi-johteiden uusiminen, 20 000 euroa (ALV 0%).
- Katukasvillisuuden kunnostus, 90 000 euroa (ALV 0%).
- Penkkien ja jäteastioiden lisääminen, 25 000 euroa (ALV 0%).
- Polkujen vahvistaminen 45 000 euroa (ALV 0%).

Kunnostuskohteiden yhteenlaskettu kustannus on noin 0,4 milj. euroa (ALV 0%).

8.3.2 Ensikunnostuskohteet

Ensikunnostuskohteet toteutetaan kunnossapidon hankkeina.

- Suojateiden ja töyssyjen maalaus massausmerkintänä + rik-koutuneiden paalujen korjaus.
- Kalusteiden ja varusteiden kunnostus.
- Vaurioituneen ja vanhentuneen kasvillisuuden hoito.

Lisäksi reunakivet korjataan muiden korjaushankkeiden yhteydessä. Suojateiden kohdalla toteutetaan reunakivet tyyppimallin mukaan aina esteettömiksi.

9. LÄHTEET

Julkaistut lähteet

Kaavoituskatsaus 2010. Helsingin kaupungin kaupunkisuunnitteluvirasto.

Katu 2002 katusuunnittelun- ja rakentamisen ohjeet. Suomen kuntatekniikan yhdistys. Jyväskylä 2003.

Helsingin katuverkon meluntorjuntaselvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2003:9.

Helsingin kaupungin meluselvitys 2007. Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 6/2007.

Helsingin kaupunkikalusteohje. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:8 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3 / Katu- ja puisto-osasto.

InfraRYL 2010/1

Kausikasvit Helsingissä – linjaukset ja teettäminen. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2006:11/Katu- ja puisto-osasto.

Puistolan ja Heikinlaakson viheraluesuunnitelma 2001-2010. Helsingin kaupungin rakennusviraston viherosaston selvityksiä 2003:13.

Pääkaupunkiseudun pääteiden meluntorjuntaohjelma vuosille 2005–2025. Pääkaupunkiseudun julkaisusarja B 2005:1.

Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto, julkaisu 36, 2007

Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki 2000

Helsingin yleiskaava 2002. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleissuunnitteluosasto. Hyväksytty 26.11.2003.

Karttalähteet

Helsingin kaupunki, Kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto, Helsingin kaupungin paikkatietopalvelu. Käyttölupa (022 / 2010).

Verkkajulkaisut

Julkiset veistokset. Helsingin kaupungin taidemuseo. <http://www.taidemuseo.fi/suomi/veisto/index.html>

Helsingin kaupungin tietokeskus. <http://www.aluesarjat.fi/>

Luontotietojärjestelmä. Helsingin kaupungin ympäristökeskus. <http://ptp.hel.fi/ltj/>

10. LIITTEET

Liite 1 Lumilogistiikka

Heikinlaakson ja Puistolan aluesuunnitelman selvitys suunnittelualueen lumilogistiikasta

Johdanto

Viime vuosina talvi on ollut hyvin runsasluminen ja kaupungin lumilogistiikka on ollut vaikeaa. Huonosti suunniteltu lumilogistiikka vaikuttaa heikentävästi liikenneturvallisuuteen, kun näkemäalueet peittyvät lumikasoilla ja katutila kapenee. Keväällä vuorotellen sulava ja jäähtyvä lumi aiheuttaa katualan liukautta. Asukkaat ilmaisevat huolestumisensa, kun he eivät pääse liikkumaan autoilla, lasten rattaiden kanssa tai, kun he eivät uskalla päästää lapsia ja ikääntyviä ihmisiä liikkumaan yksin.

Helsingin kaupungin lumenvastaanottoaikat

Helsingissä on 8 vakituista lumenvastaanottoaikkaa, joista viisi on maapohjaisia. Nämä ovat Herttoniemi, Maununneva, Oulunkylä, Vuosaari ja Malmi. Niille sijoitetaan noin 25 % talvisesta lumikuormasta. Lisäksi käytössä ovat lumen merivastaanottoaikat Hernesaaressa sekä sulatusaltaat Viikissä ja Kyläsaaressa. Mereen viedään vuosittaisesta lumimäärästä noin 50 % ja sulatusaltauksiin loput noin 25 % lumesta. (Vahanne ym. 2000.)

Lisäksi kaupungissa on 22 väliaikaista lumenvastaanottoaikkaa, joita otetaan tarvittaessa vuosittain käyttöön lumimäärän mukaan. Näistä 20 sijaitsee maalla ja 2 (Munkkiniemenranta ja Lauttasaari) merialueella.

Heikinlaakson ja Puistolan alueiden lähin vakituinen lumen vastaanottoaikka sijaitsee Malmilla noin kolmen kilometrin päässä Suurmetsäntieltä. Seuraavaksi lähimmät paikat sijaitsevat Viikissä ja Vuosaaressa. Vara-alueita avataan vuosittain käyttöön lumimäärän mukaan.

Lumenvastaanottoaikkojen lisäksi tarvitaan myös pienempiä lumenkausaupaikkoja, joilla vähennetään lumenkuljetuksen tarvetta.

Lumenkasauspaikat

Arkkitehtuuriosaston tavoitteena on, että jokaisessa kaupunginosassa on katualueiden lumitilojen lisäksi paikallisia lumenkasauspaikkoja. Paikallisilla lumenkasauspaikoilla pystytään paremmin varautumaan runsaslumiseen talveen ja varmistamaan kaupunkiliikenteen toimivuus ääritilanteissa. Lumenkasauspaikoilla säästetään myös lumenkuljetuskustannuksissa ja vähennetään kuljetuksesta aiheutuvia pakokaasupäästöjä.

Lunta aurataan yleisesti katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä, mutta tässä selvityksessä tarkastellaan vain yli 400 neliömetrin suuruisia lumenkasauspaikoiksi soveltuvia alueita.

Lumenkasauspaikat tyypitellään kahteen luokkaan niiden käytön mukaan

- lumikasat, jotka saavat sulaa paikalleen
- lumen välivarastot, joista lumi ajetaan lumenvastaanottopaikoille

Lumenkasauspaikkojen sijoituksessa ei huomioida etäisyyttä asunnoista, kouluista ja päiväkodeista, mutta niiden valinnassa tulee ottaa huomioon yleinen turvallisuus.

Lumenkasauspaikkojen sijoituksessa huomioitiin alla luetellut kriteerit.

Ohjeelliset kriteerit pitkäaikaiselle lumenkasauspaikalle, jossa lumi saa sulaa paikalleen:

- kaupungin maanomistus
- toimiva ajoyhteys
- aukea, kooltaan yli 400 m² alue
- ei pysyviä rakenteita tai varjeltavaa kasvillisuutta
- ei hoitoluokkien A 1, B5, C5 alue
- A2- luokan kenttien käyttömahdollisuudet selvitetään tapauskohtaisesti
- ei asuntokatujen varteen

- sulamisvesien käsittely on mahdollista järjestää asianmukaisesti
- ei liikenteen näkemäalueille eikä pelastusreiteille

Ohjeelliset kriteerit lyhytaikaiselle lumenkasauspaikalle, josta lumi ajetaan lumenvastaanotto paikalle:

- kaupungin maanomistus
- toimiva ajoyhteys
- aukea, kooltaan yli 400 m² alue
- ei pysyviä rakenteita tai varjeltavaa kasvillisuutta
- ei hoitoluokkien A 1, B5, C5 alue
- A2- luokan kenttien käyttömahdollisuudet selvitetään tapauskohtaisesti
- ei asuntokatujen varteen
- ei liikenteen näkemäalueille eikä pelastusreiteille

Muut lumitilat

Lunta aurataan myös katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä. Näitä lumitiloja on useimpien katujen ja viheralueiden laidoilla, ja niitä ei ole aluesuunnitelmassa erikseen selvitetty. Periaatteena on, ettei lunta aurata alueille, joilla on arvokkaita tai helposti vaurioituvia rakenteita, arvokasta puutarhakasvillisuutta tai jotka ovat luontoaluetta. Myös liikenteen näkemäalueet ja pelastusreitit pidetään vapaina, samoin hulevesijärjestelyiden takia vapaina pidettävät alueet.

Lumenkasauspaikkojen esivalmistelut ja jälkityöt

Esivalmistelut syksyllä:

- Urakoitsijan kanssa pidetään katselmus lumenkasauspaikoista.
- Tarvittaessa paikalta poistetaan ajoesteet ja alue siistitään.
- Jos lumikasoja joudutaan sijoittamaan rakenteiltaan tai kasvillisuudeltaan aralle alueelle, suojeltavat kohteet suojataan tai osoitetaan varoitusmerkein.

Jälkityöt keväällä:

- Kevätsiivous mm. hiekan ja roskien poisto
- Mahdollisten rikkoontuneiden rakennepintojen, varusteiden ja liikennemerkkien korjaus
- Nurmipintojen uusiminen ja muun kasvillisuuden jälkihoito esim. pensaiden leikkaus
- Mahdollisten ajoesteiden asentaminen
- Jälkitöiden toteutuminen tarkistetaan

Lumenkasauspaikoiksi soveltuvat alueet

Alla kuvattujen lumenkasauspaikkojen sijainti on esitetty liitteenä olevalla kartalla (Lumilogistiikka).

Pitkäaikaiselle lumenkasauspaikalle soveltuvat alueet (lumi saa sulaa paikalleen):

Ensisijaiset alueet

1. Kiitäjäntien ja Mielikintien liittymä

Alue on osana viheraluetta ”Mielikintie - Kiitäjäntiemetsikkö”. Se on maapohjainen kenttä (Kesäkuva 1) ilman aluskasvillisuutta.

3. Ampiaisujan pääty

Ampiaisujan päädyssä sijaitseva Ampiaisujan puisto muodostaa lähinnä rautatiealueen suoja-alueen. Alueella kasvaa lähinnä pioneerikasveja. Lumenkasaus on mahdollinen avoimella alueella kujan päädyssä.

5. Kuuntien pääty

Alueella kasvaa niittykasvillisuutta. Yhteys Aurinkotielle päin on vain tallattu polku, siitä huolimatta olisi suositeltavaa läjittää lunta siten, että kulkumahdollisuus säilyy (talvella hiihtäen, kesällä jalankulku.)

7. Läksyrinne – Karjuniitty

Läksyrinteen käänköpaikka on tällä hetkellä lumenkasauspaikkana. Alue on liian ahdas suuremmalle lumimäärälle, sen vuoksi olisi suositeltavaa kasata lunta Karjuniitylle siten, että keväällä sulavesi virtaa niityn kautta ojaan.

8. Kalkkivuorentien ja Kalkkivuorenkujan liittymä

Nummisuutaripuiston koillispuolella soveltuu lumenkasauspaikaksi melko hyvin niittykasvillisuuden ja puron ansiosta. Alueella kasvaa puurivi, joka on huomioitava. Lumi kasataan siten, ettei se tuki puron uomaa ja sulavesi virtaa ainakin 10 m niittyä pitkin ennen purouomaa.

11. Suurmetsän täyttöalueen pohjoinen kenttä

Nummitien kääntöpaikalta hieman länteen sijaitseva sorapintainen kenttä soveltuu hyvin tarkoitukseen. Sen pohjoispuolella virtaavalla ojalla on riittävä kapasiteetti ohjata sulavedet pois alueelta. Alue on myös visuaalisesti eristetty. Lunta kasataan siten, että kentän pohjoisreunaa pitkin jää riittävä kulkuyhteys myös talvella.

Mahdolliset alueet

2. Suuntimotien varrella, Pensastietä vastapäätä sijaitseva Suuntimopuiston pohjoinen sisäänkulkualue

Suuntimotien varrella sijaitseva alue palvelisi hyvin Suuntimotien aurauslumen sijoittamista. Alue on vain ehdollinen seuraavista syistä: alueella on useita runkopuita; nouseva maasto pakottaa sulavedet takaisin Suuntimotien kuivatusjärjestelmiin; lumikasa voi olla esteettisesti ongelmallinen.

Lyhytaikaiselle lumenkasauspaikalle soveltuvat alueet (lumi ajetaan lumenvastaanotto paikalle):

Ensisijaiset alueet

4. Aurinkomäentien ja Aurinkokujan liittymä

Aurinkomäentien viimeisen tontin ja Aurinkotien välinen alue on niittykasvillisuutta, johon voidaan varastoida lunta talviaikana. Pitkä säilytys keväällä ei ole toivottu kulttuurimaiseman yleisilmeen vuoksi.

6. Puistolan tori

Nykyisin Puistolantorilla kasataan lunta vähän joka puolelle. Tori on esitetty uudelleen jäsennettäväksi ja uudessa suunnitelmassa tulisi ottaa huomioon myös sopiva lumenkasauspaikka. Siihen mennessä lumi voidaan varastoida ravintoloiden välisellä aukiolla pysäköintialueita ja jalankulkualueita rajaamatta. Joitakin pollareiden välissä olevia aukkoja voidaan myös vähentää, koska nämä vain rohkaisevat luvattomaan läpiajoon. Lumenajo pois alueelta tapahtuu Teemuntien kautta. Koko alue on kovapintainen.

10. Kiviahontien pääty

Alue sijaitsee Nummisuutaripuiston reunalla. Kiviahontien päädyssä sijaitsee pysäköintialue, jota ei aurata talvella. Pysäköintialue on sorapintainen ja soveltuu hyvin lyhytaikaiseen lumenvarastointiin. Tarvittaessa lunta voi kasata käänköpaikan päädyssä sijaitsevalle nurmipohjaiselle alueelle.

Mahdolliset alueet

9. Kalkkivuorentien ja Laaksopolun liittymä

Liittymässä sijaitsee kolmionmuotoinen nurmipohjainen alue, jota voidaan harkitusti käyttää väliaikaiseen lumen varastointiin. Aluetta on ehdottomasti siivottava viimeistään alkukevästä.

Ongelma-alueet

Lumisena päivänä havaittiin seuraavia ongelmia:

- Rautatieaseman pysäköintialue oli heikosti aurattu ja täynnä autoja, lumitilaa voisi löytyä ainoastaan ottamalla käyttöön kuorma-autoille varattu pysäköintialue tai sen osa.
- Puistolantanhua ja Terrintie muuttuvat lumisina yksikaistaisiksi, Puistolantanhuan liittymässä Suuntimotielle päin ei näe oikealta tulevia korkeiden lumikasojen vuoksi.
- Suuntimotien ja Alankotien liittymän näkemäalueella sijaitsevat lumikasat ovat näköesteenä
- Porvoontien ja Lahdenväylän välisellä työpaikka- ja teollisuusalueella on vaikea löytää soveltuvaa lumenlastauspaikkaa kaupungin omistamalla maalla. Tontit ovat kuitenkin sen verran väljiä, että aurauslumet mahtuvat hyvin tonttien reuna-alueille.

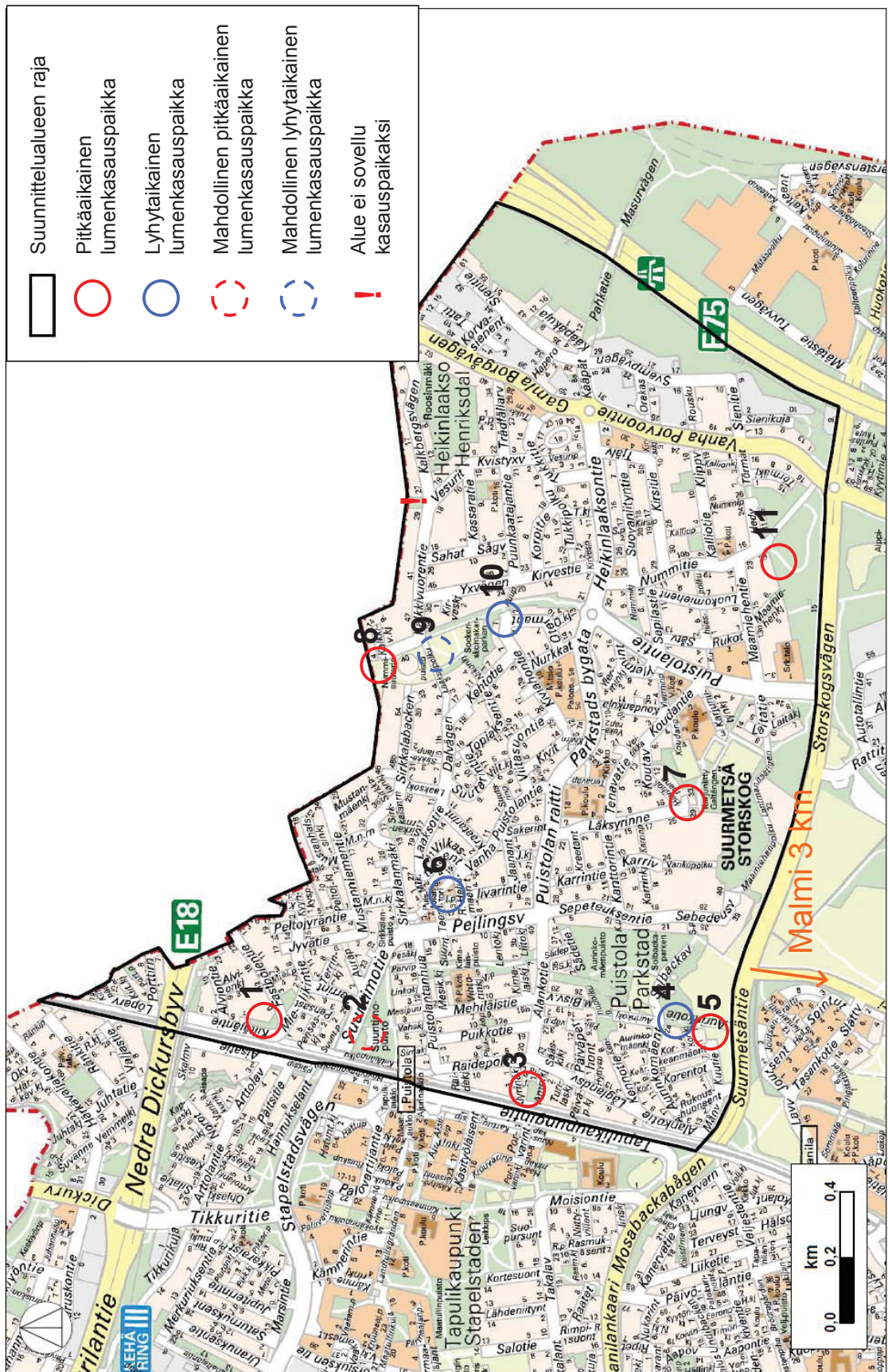
Alueet, jotka eivät sovellu kasausspaikaksi

- Kalkkivuorenpuistikko ei sovellu kasausspaikaksi sen ainutlaatuisen kenttäkasvillisuuden vuoksi.

Lumilogistiikka

Tekijä(t) Zuzana Hrasko-Johnson, Kati Tolvanen, Tiina Saukkonen, Anne Ekholm, Katarina Wallin	
Julkaisun yhdyshenkilö rakennusvirastossa Virpi Vertainen	
Nimeke	
Sarjan nimeke Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:3 / Arkkitehtuuriosasto	
Sarjanumero 3	Julkaisuaika 2012
Sivuja 144	Liitteitä 1
ISBN 978-952-272-232-4 (painettu versio), 978-952-272-233-1 (verkkoversio)	ISSN 1238-9579
Kieli koko teos suomi	Yhteenveto suomi, ruotsi
Tiivistelmä Heikinlaakson ja Puistolan aluesuunnitelma on laadittu rakennusviraston työvälineeksi katu- ja puistoverkoston ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnittelualueeseen kuuluvat Puistolan peruspiirin osa-alueet Puistola ja Heikinlaakso lukuun ottamatta Vanhan Porvoontien katualueita. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Suunnitelmassa on tarkasteltu katu- ja puistoalueiden kuntoa, palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoaminen palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Katualueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään toimivaan, kestävään, viihtyisään ja esteettömään kokonaisuuteen huomioiden kunnossapidon vaatimukset ja alueen ominaispiirteet. Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen. Viheralueiden suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään turvaamaan sekä puistojen aikakaudelle tyypillisten piirteiden säilyminen että nykyajan tarpeiden tyydyttäminen. Luonnonalueilla pyritään säilyttämään suunnittelualueen luonnon moninaiset erityisarvot pienipiirteisillä hoitotoimenpiteillä.	
Avainsanat Aluesuunnitelma, Heikinlaakso, Puistola	

Rakennusviraston julkaisut 2012

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:1 / Arkkitehtuuriosasto
Maunulan aluesuunnitelma

ISBN 978-952-272-130-3 (painettu versio),

ISBN 978-952-272-131-0 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:2 / Arkkitehtuuriosasto
Tammisalon aluesuunnitelma

ISBN 978-952-272-167-9 (painettu versio),

ISBN 978-952-272-168-6 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:3 / Arkkitehtuuriosasto
Puistolän ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021

ISBN 978-952-272-232-4 (painettu versio),

ISBN 978-952-272-233-1 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:4 / Arkkitehtuuriosasto
Helsingin frisbeegolfrahaselvitys

ISBN 978-952-272-238-6 (painettu versio),

ISBN 978-952-272-239-3 (verkkoversio)

